

Nazorg bij restverontreiniging na
bodemsanering - *Provincie Noord-Holland*

Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering

Provincie Noord-Holland

Amsterdam, mei 2013

Voorwoord

Bodemsanering betekent letterlijk “gezond maken van de bodem”. Dit is nodig wanneer bijvoorbeeld een voormalige vuilstort wordt herontwikkeld tot woonwijk. Bodemsanering is niet per se het wegnemen van de vervuiling, maar vooral het beheersen ervan. De vervuilde grond wordt bijvoorbeeld niet afgegraven, maar afgedekt met een schone laag grond. Een verontreinigde locatie hoeft niet volledig gesaneerd te worden als er een veilige en beheersbare situatie kan worden bereikt. Dit betekent dat er verontreiniging in de bodem achterblijft. Om blootstelling aan of verspreiding van de verontreiniging te voorkomen dienen er effectieve maatregelen genomen te worden. Dit heet nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering. Hiermee moet het bereikte saneringsresultaat in stand worden gehouden.

Het saneren van de bodem kost veel geld. Om een indruk te geven: in 2009 heeft het kabinet € 660 miljoen beschikbaar gesteld om vóór 2016 alle urgente locaties met vervuilde grond (de zogeheten spoedlocaties) te saneren. Naast milieutechnische redenen (zoals verspreiding van de restverontreiniging) en mogelijke blootstellingsrisico's voor mens, dier en ecologie, is het in stand houden van het bereikte saneringsresultaat dus ook economisch gezien zeer relevant. Wanneer een uitgevoerde sanering teniet wordt gedaan, doordat bijvoorbeeld door een aangebrachte leeflaag wordt gegraven en de verontreiniging weer naar boven wordt gehaald, zullen namelijk opnieuw (kostbare) saneringsmaatregelen moeten worden getroffen.

Op grond van de Wet bodembescherming zijn de provincies en grote gemeenten verantwoordelijk voor de vergunningverlening en de handhaving bij bodemsaneringen. Hieronder valt ook de nazorg bij restverontreinigingen na afloop van een sanering.

De Randstedelijke Rekenkamer is nagegaan of de provincie voldoende grip heeft op de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering. Voor het onderzoek heeft de Rekenkamer documentenonderzoek uitgevoerd en interviews gehouden met medewerkers van de provincie. We willen de betrokken ambtenaren hartelijk danken voor hun bijdrage aan dit onderzoek. Bij dit onderzoek is de publicatie van de verschillende rapporten volgtijdelijk. De rapporten voor de provincies Flevoland en Utrecht zijn reeds uitgebracht. Het rapport voor de provincie Zuid-Holland volgt later in 2013.

Het onderzoek is uitgevoerd door drs. Annelies Eggebeen, mr. Iris Brugman, Wiebe Bijl MSc, drs. Linda Voetee (projectleider) en drs. Arjan Wiggers (directielid).

dr. ir. Ans Hoenderdos-Metselaar MBA
Bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer

Inhoudsopgave

Conclusies en aanbevelingen	5
Reactie Gedeputeerde Staten	13
Nawoord Rekenkamer	19
1. Inleiding	21
1.1 Aanleiding en achtergrond	21
1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	23
1.3 Afbakening	24
1.4 Werkwijze en selectie nazorglocaties voor dossieronderzoek	25
1.5 Beoordelingskader	29
2. Overzicht nazorglocaties	33
2.1 Actueel overzicht	33
2.2 Kenbaarheid locaties voor derden	36
3. De provincie als plantoetser	39
3.1 Nazorg sinds 2006	39
3.1.1 Afweging mate van saneren versus mate van nazorg	39
3.1.2 Proces en procedures plantoetsing	42
3.1.3 Toetsing van de voorgestelde nazorg	44
3.2 Nazorg vóór 2006	55
4. De provincie als handhaver	59
4.1 Toezicht op de uitvoering van nazorg	59
4.2 Reactie op geconstateerde afwijkingen	69
BIJLAGE A Meldingsformulier Evaluatierapport	73
BIJLAGE B Meldingsformulier Nazorgplan	81
BIJLAGE C Checklist Ingediende meldingen	89
BIJLAGE D Checklist Evaluatierapport	91
BIJLAGE E Checklist Nazorgplan	95
BIJLAGE F Lijst van geraadpleegde bronnen	97
BIJLAGE G Lijst van geïnterviewde en geraadpleegde personen	103
BIJLAGE H Lijst met gebruikte begrippen en afkortingen	104

Conclusies en aanbevelingen

Na een bodemsanering blijft vaak nog een restverontreiniging achter in de bodem. Wanneer dit een ernstige verontreiniging is, hebben Gedeputeerde Staten (GS) de wettelijke taak een beschikking af te geven op het nazorgplan en toe te zien op een goede uitvoering van de afgesproken nazorg. Uit oriënterende gesprekken die de Rekenkamer voerde met o.a. de ambtelijke organisaties en bodemexperts bleek dat er bij provincies weinig aandacht was voor de nazorgfase. Voor de Randstedelijke Rekenkamer reden om dit onderwerp onder de loep te nemen.

Hoewel (een deel van) de provinciale taken bij de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) zal worden neergelegd, blijft de provincie eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de taken. De uit dit onderzoek voortvloeiende aanbevelingen kunnen worden meegenomen in de afspraken met de RUD's.

De Rekenkamer beoogt met dit onderzoek inzichtelijk te maken hoe de provincie haar rol ten aanzien van de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering heeft georganiseerd. De centrale onderzoeksvraag luidt:

Heeft de provincie voldoende grip op de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering?
--

Vanaf de jaren '80 is men in Nederland bezig met het in kaart brengen van de bestaande verontreinigingen in de bodem en het weghalen (saneren) van die verontreinigingen. De laatste jaren wordt steeds vaker gekozen om minder te saneren en om restverontreinigingen te accepteren. Dit betekent wel dat er na sanering meer nazorg nodig is. Nazorg is daarmee het sluitstuk van de jarenlange en kostbare bodemsaneringsoperatie.

Het is dan ook van groot belang dat de provincie de nazorgplannen goed toetst, toeziet op de naleving van de nazorg en ervoor zorgt dat de informatie over de nazorglocaties en de restverontreiniging op orde is. Indien dit niet gebeurt, doet dat ook (deels) het effect van de sanering teniet.

De centrale onderzoeksvraag wordt beantwoord aan de hand van vier deelvragen:

1. Heeft de provincie een volledig overzicht van alle nazorglocaties met de actuele status en zijn deze locaties kenbaar gemaakt voor derden?
2. Voert de provincie sinds 2006 haar taken als plantoetser ten aanzien van de nazorg adequaat uit?
 - a. Toetst de provincie de afweging tussen de mate van sanering en de mate van nazorg expliciet bij de instemming met het saneringsplan?
 - b. Toetst de provincie de nazorgplannen van de saneerder aan wet- en regelgeving?
3. Heeft de provincie ervoor gezorgd dat de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen van vóór 2006 helder zijn vastgelegd?
4. Voert de provincie haar handhavingstaken ten aanzien van de nazorg adequaat uit?
 - a. Ziet de provincie toe op de uitvoering van de nazorg door de hiervoor aangewezen verantwoordelijke?
 - b. Reageert de provincie op geconstateerde afwijkingen op de afgesproken nazorg?

Ad 2 en 3. Het nazorgplan is wettelijk ingevoerd op 1 januari 2006 en vanaf dat moment worden strengere eisen gesteld aan de nazorg. Nazorg werd vóór die datum opgenomen in saneringsplannen.

Conclusies en aanbevelingen

Algemene conclusie: De provincie heeft redelijk grip op de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering.

De provincie heeft haar taak als plantoetser redelijk op orde, maar vult haar taak als toezichthouder/handhaver beperkt in. Ook wat betreft de registratie zijn nog verbeteringen mogelijk.

Deze conclusie is gebaseerd op deelconclusies 1 t/m 3.

Zie de toelichtingen bij de drie deelconclusies voor een inhoudelijke toelichting op de algemene conclusie.

Deelconclusie 1: Goed overzicht van nazorglocaties, achterliggende informatie is goed toegankelijk maar kenmerken zijn niet altijd volledig geregistreerd.

Het overzicht van de nazorglocaties is uit het bodeminformatiesysteem te verkrijgen en de onderliggende dossierstukken zijn overzichtelijk opgeslagen. Uit het dossieronderzoek blijkt dat de registratie van de kenmerken van de nazorglocaties niet geheel op orde is. Het gaat dan met name om de registratie van gegevens die betrekking hebben op de achtergebleven restverontreiniging. Ook de registratie bij het Kadaster bleek niet volledig te zijn. De oorzaken hiervoor zijn verschillend.

Deze conclusie is gebaseerd op bevindingen 1 en 2.

Toelichting:

De ambtelijke organisatie heeft naar aanleiding van dit rekenkameronderzoek een overzicht van nazorglocaties gemaakt. De provincie Noord-Holland is bevoegd gezag voor iets meer dan 700 nazorglocaties. De documenten die bij de locaties horen zijn goed te vinden in het digitale en fysieke archief van de provincie.

Uit het dossieronderzoek is gebleken dat niet alle relevante gegevens wat betreft nazorg goed zijn geregistreerd in het Noord-Hollandse bodeminformatiesysteem. Het gaat dan met name over gegevens die betrekking hebben op de achtergebleven restverontreiniging. Gevolgen van het ontbreken van (juiste) gegevens in het bodeminformatiesysteem zijn a) dat vragen van andere overheden, organisaties en burgers niet efficiënt beantwoord kunnen worden door de ambtelijke organisatie, en b) dat voor de provinciale handhavers niet inzichtelijk is op welke nazorglocaties toezicht van (groter) belang is.

Daarnaast bleken van de tien onderzochte nazorglocaties die ingeschreven hadden moeten staan in het Kadaster, er acht correct ingeschreven te staan. De redenen voor de twee niet-correcte inschrijvingen zijn verschillend. Bij één locatie is de beschikking op het evaluatierapport niet ingeschreven, terwijl het Kadaster dit wel heeft bevestigd aan de provincie. Voor een andere locatie zijn de gebruiksbeperkingen slechts voor een klein deel van de percelen bij het Kadaster ingeschreven. Bij die locatie bleek de ontbrekende beschikking aanvankelijk wel te zijn ingeschreven, maar na inwerkingtreding van de WKPB heeft de provincie de beschikking niet opnieuw aan het Kadaster aangeboden. De provincie heeft aangegeven dit alsnog te zullen doen.

Registratie bij het Kadaster is wettelijk verplicht en is noodzakelijk om zeker te stellen dat ook opvolgende eigenaren en andere gerechtigden op de hoogte zijn van gebruiksbeperkingen of de verplichting tot het nemen van nazorgmaatregelen. Deze registratie is zowel in het belang van de koper (en de notaris die vaak het locatie-onderzoek voor de koper uitvoert), die een perceel koopt waar beperkingen aan zijn verbonden, als voor de overheid, die iemand moet kunnen aanspreken op zijn verplichting zich te houden aan gebruiksbeperkingen.

Aanbeveling 1: Vraag GS om de registratie van nazorglocaties in het bodeminformatiesysteem op orde te brengen.

Vraag GS om voor de iets meer dan 700 nazorglocaties de registratie van kenmerken over de restverontreiniging op orde te brengen. Kenmerken zijn bijvoorbeeld de stoffen waaruit de restverontreiniging bestaat en de soort nazorg die voor de locatie bepaald is.

Door de ambtelijke organisatie is aangegeven dat zij bij nieuwe nazorglocaties deze punten op orde brengen en voor reeds bestaande nazorglocaties een inhaalslag maken voor wat betreft de actuele nazorglocaties (locaties waar monitoringsrapportages moeten worden ingediend).¹ De Rekenkamer benadrukt dat het ook voor de nazorglocaties waar niet hoeft te worden gemonitord, maar waar bijvoorbeeld alleen een leeflaag in stand hoeft te worden gehouden, van belang is dat de registratie op orde is.

Aanbeveling 2: Vraag GS om contact met het Kadaster op te nemen om gezamenlijk afspraken te maken om de registratie bij het Kadaster te verbeteren.

Aanbeveling 3: Overweeg om informatie over nazorglocaties publiek toegankelijk te maken, zodat het waarschijnlijker is dat perceeleigenaren en gebruikers goed op de hoogte zijn van de beperkingen.

Door de registratie in het Kadaster en de mogelijkheid om inlichtingen in te winnen bij de provincie, zou een ieder op de hoogte kunnen zijn van de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen die gelden voor een bepaald perceel. Uit het onderzoek naar niet gemelde graafwerkzaamheden van de provincie Noord-Holland in 2010/2011 (zie voor een nadere uitleg de toelichting bij deelconclusie 3) bleek dat in meerdere gevallen bewust of onbewust niet aan de provincie was gemeld dat er gegraven was, terwijl dit wel had gemoeten. Uit een onderzoek bij de provincie Utrecht komt een vergelijkbaar beeld naar voren: In 2009 heeft de provincie Utrecht onderzoek gedaan naar de naleving van gebruiksbeperkingen, waarbij tien nazorglocaties zijn bezocht. Uit de controles bleek dat in meerdere gevallen niet was gemeld dat er gegraven was, terwijl dit in verband met de restverontreiniging wel had gemoeten. Degenen aan wie de beschikkingen op de nazorg gericht waren, bleken niet altijd goed te hebben beseft wat er in de beschikking was opgenomen.²

Een manier om het toezicht te ondervangen of te vergemakkelijken zou het toegankelijk maken van informatie over nazorglocaties kunnen zijn. De informatie over nazorglocaties zou toegankelijk gemaakt kunnen door middel van "Open Data" (Open Data bestaat uit bronnen van onbewerkte overheidsinformatie die aan een aantal voorwaarden voldoen, zoals het vereiste dat het moet gaan om openbare data³). Met de beschikbaar gestelde informatie zouden derden (of de provincie zelf) bijvoorbeeld een applicatie voor een tablet of smartphone kunnen ontwikkelen. In het voorjaar van 2012 heeft de provincie besloten zich structureel in te zetten voor de ontsluiting van Open data. Dat zal zij zelf doen als het gaat om provinciale gegevens. Daarnaast stimuleert de provincie de Noord-Hollandse gemeenten hun openbare gegevens ook als Open data aan te bieden.⁴ Er is binnen de provincie nog geen ontsluiting tussen Nazorg en Open Data.⁵

¹ Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 5 april 2013.

² Randstedelijke Rekenkamer (2013), Eindrapport Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering – provincie Utrecht, maart 2013.

³ Ontleend aan: <http://www.noord-holland.nl/web/Digitaal-loket/Open-data.htm>.

⁴ Ontleend aan: <http://www.noord-holland.nl/web/Digitaal-loket/Open-data.htm>.

⁵ Provincie Noord-Holland, e-mail ambtelijke organisatie d.d. 22 april 2013.

Deelconclusie 2: Toetsing van nazorgplannen redelijk op orde en goed navolgbaar.

Toetsing op de nazorg gebeurt in de meeste gevallen op basis van evaluatierapporten. In de checklists die hierbij gebruikt worden, ontbreken veel van de te toetsen wettelijke criteria. Daar waar een apart nazorgplan wordt ingediend voor het toetsen van de nazorg wordt wel een goede checklist gebruikt. In de praktijk blijkt overigens dat de wettelijke criteria waaraan getoetst moet worden veelal wel zijn opgenomen in de beschikkingen.

Verder blijkt uit het dossieronderzoek dat in de beschikking op het saneringsplan de expliciete afweging tussen de gekozen saneringsdoelstelling aan de ene kant en de omvang van de nazorg en gebruiksbeperkingen aan de andere kant meestal niet is vastgelegd. Daarnaast is de afgesproken nazorg van vóór 2006 niet altijd duidelijk vastgelegd. Ook zijn niet alle vereiste aspecten in de procedure(s) voor het nemen van beschikkingen op het nazorgplan opgenomen.

Deze conclusie is gebaseerd op bevindingen 3 tot en met 11.

Toelichting:

De provincie Noord-Holland gebruikt goede en nagenoeg volledige checklists voor het toetsen van nazorgplannen. De checklists worden door de provincie bewaard, waardoor de toetsing navolgbaar is. Echter, voor de meeste nazorglocaties worden geen aparte nazorgplannen ingediend. De provincie gebruikt dan de checklist evaluatierapport. In deze checklist ontbreken veel van de te toetsen wettelijke criteria. Zo zijn bijvoorbeeld geen toetspunten opgenomen over de wijze van communicatie van de gebruiksbeperkingen aan de gebruikers en de begroting van de kosten van de nazorgmaatregelen.

Verder ontbreekt in twee van drie de onderzochte beschikkingen op saneringsplannen van na 2006 de expliciete afweging tussen de gekozen saneringsdoelstelling aan de ene kant en omvang van de nazorg en gebruiksbeperkingen aan de andere kant. Het uitgangspunt is dat de nazorg zoveel mogelijk moet zijn beperkt. Dit is van belang omdat bij een keuze voor minder saneren en daarmee meer nazorg, de toekomstige maatschappelijke kosten toenemen.

Uit het dossieronderzoek blijkt daarnaast dat voor de zes onderzochte locaties van vóór 2006 de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen niet altijd duidelijk zijn vastgelegd en ook niet altijd duidelijk is wie er verantwoordelijk is voor de uitvoering van de nazorg. Tot 1 januari 2006 werden saneringen afgesloten met een verslag met een juridisch onduidelijke status. Tot die tijd werd nazorg opgenomen in het saneringsplan, waarop de provincie wel een beschikking moest nemen. Omdat de benodigde nazorg echter het beste kan worden vastgesteld wanneer het resultaat van de sanering bekend is, werd de nazorg ook vaak beschreven in het evaluatieverslag. Hoewel de provincie hier wettelijk gezien geen beschikking op kon nemen, werd wel vaak een brief gestuurd aan de saneerder die vergelijkbaar is met wat nu de beschikking is. In deze 'instemmingsbrief' kon de provincie aangeven welke nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen zij noodzakelijk achtte. Ten behoeve van de handhaafbaarheid van de nazorg van vóór 2006 kan de provincie eventueel in een nieuwe beschikking aangeven welke maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem alsnog genomen moeten worden.

In de procedure(s) voor het nemen van beschikkingen op het nazorgplan, ontbreken enkele aspecten, zo is de procedure voor het evalueren van nazorg niet vastgelegd en is niet omschreven hoe de status van nazorglocaties periodiek beoordeeld wordt. Het helder formuleren en goed vastleggen van beleid en de bijbehorende uitwerking daarvan in procedures is essentieel. Hiermee wordt geborgd dat de toetsing van de voorgestelde sanering en nazorg eenduidig gebeurt en niet afhankelijk is van de persoon die de beoordeling uitvoert of het moment waarop dit gebeurt.

Aanbeveling 4: Vraag GS om ervoor te zorgen dat de evaluatierapporten en nazorgplannen worden getoetst aan alle criteria uit wet en regelgeving.

De ambtelijke organisatie heeft aangegeven een aantal ontbrekende punten aan de checklists voor het toetsen van evaluatierapporten en nazorgplannen te zullen toevoegen en om bestaande punten aan te scherpen.

Aanbeveling 5: Vraag GS in de beschikking op het saneringsplan duidelijk te maken dat bij de gekozen saneringsdoelstelling de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen zoveel mogelijk zijn beperkt.

De ambtelijke organisatie heeft naar aanleiding van dit Rekenkameronderzoek geconstateerd dat de beoordeling explicieter gemaakt kan worden en dat daarmee de afweging en het besluit beter controleerbaar is. Zij hebben ook aangegeven dit punt in de checklists op te nemen.

Aanbeveling 6: Vraag GS ervoor te zorgen de *procedure* voor het nemen van beschikkingen op het nazorgplan aan te vullen met de ontbrekende aspecten, zoals hoe de evaluatie van de nazorg moet plaatsvinden en hoe de status van nazorglocaties moet worden beoordeeld.

Door de ambtelijke organisatie is aangegeven dat er een uitgebreid schema 'evaluatie en afronding saneringen' bestaat, waarvan veel ook van toepassing is op nazorg. De ambtelijke organisatie zal nagaan of de tekst met betrekking tot nazorg scherper en completer geformuleerd kan worden.

Aanbeveling 7: Vraag GS om, indien een nazorgdossier van vóór 2006 in het kader van toezichtsactiviteiten in beeld is, te bekijken of een nieuwe beschikking nodig is.

In het kader van naleving en handhaving van nazorg die vóór 2006 is ontstaan, kan het wenselijk zijn de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen in een (nieuwe) beschikking vast te leggen wanneer deze destijds onvoldoende duidelijk zijn vastgelegd. De Rekenkamer verwacht niet dat de provincie direct capaciteit beschikbaar heeft om alle dossiers van vóór 2006 na te lopen. Wel zou kunnen worden afgesproken dat indien een dergelijk dossier in het kader van toezicht in het beeld is, er dan wordt bekeken of een nieuwe beschikking nodig is.

NB: De ambtelijke organisatie heeft aangegeven dat gebruiksbeperkingen altijd door een eigenaar en/of erfpachter of gebruiker in acht dienen te worden genomen. In dergelijke situaties wordt hiervoor in de beschikking een standaardzin opgenomen. De ambtelijke organisatie zal de bestaande sjablonen zo nodig aanpassen ten behoeve van een consistent weergeven van de verantwoordelijke persoon/organisatie.

Deelconclusie 3: Beperkt toezicht op en handhaving van nazorglocaties.

Het toezicht op nazorglocaties is beperkt tot:

(1) het controleren van monitoringsrapportages. Uit het dossieronderzoek blijkt echter dat er regelmatig afwijkingen in de nazorg plaatsvinden (zoals het niet of niet tijdig indienen van een monitoringsrapportage) en dat de provincie daar geen actie op onderneemt.

(2) fysieke controles indien hier aanleiding voor is als gevolg van (a) een melding van degene die bepaalde activiteiten op een locatie wil uitvoeren (zoals bijvoorbeeld bouwplannen die gemeld moeten worden), (b) een signaal van een oplettende burger, de politie, de gemeente, etc. (het zogeheten "piepsysteem") of (c) wanneer een locatie opvalt tijdens een algemene surveillance.

Het structureel inplannen van fysieke controles op basis van een risico-inschatting per nazorglocatie, zoals wel bij de saneringslocaties wordt gedaan, gebeurt nog niet. De ambtelijke organisatie heeft aangegeven dat zij zich buigen over een systematiek om de risico's in de nazorgfase van de sanering te bepalen om het toezicht te kunnen prioriteren.

In 2010/2011 hebben wel in bredere zin controlebezoeken plaatsgevonden op locaties, waar werd gegraven in verontreinigde grond en dit niet gemeld was bij de provincie, terwijl dit wel had moeten. Hierbij zijn zowel nazorglocaties als nog niet gesaneerde locaties bezocht. Bij 25% van de graafwerkzaamheden op deze locaties bleek dat directe risico's waren ontstaan voor mens, dier en milieu, doordat zonder vergunning was gegraven in verontreinigde grond. De provincie heeft daar waar nodig actie ondernomen en de graafwerkzaamheden laten stilleggen.

Deze conclusie is gebaseerd op bevindingen 13, 14, 16 en 17.

Toelichting:

In het provinciale handhavingsbeleid is vastgelegd dat, om '*de risico's naar de omgeving zoveel mogelijk te beperken*', fysieke controles moeten worden uitgevoerd bij nazorglocaties. De provincie heeft ervoor gekozen om niet te prioriteren op het niveau van de locatie, maar op het niveau van de dynamiek op de locatie. Uit de risicoanalyse ten behoeve van het uitvoeringsprogramma blijkt volgens de provincie namelijk dat het grootste risico's op overtredingen met name bij de dynamische locaties zit. Dynamiek op een locatie ontstaat wanneer er activiteiten als slopen, bouwen of het trekken van kabels en leidingen plaatsvinden. Dit moet bij de provincie door initiatiefnemers actief gemeld worden op basis waarvan de provincie haar toezicht kan organiseren. Door middel van surveillance en tips van burgers is de provincie ook actief op zoek naar niet-melders. De resultaten van deze werkwijze bevestigen het nut en de werkwijze zal daarom in 2013 verder worden voortgezet.⁶

Voor alle bodemsaneringslocaties wordt vóór de start van de sanering met het toetsingsprogramma Milrisk een risico-inschatting gemaakt. De Milrisk-score is mede bepalend voor welke saneringslocatie wordt bezocht en hoe vaak. De risico-inschatting wordt echter niet aangepast na afronding van de sanering, waardoor deze voor de nazorglocaties niet actueel is. Deze Milrisk-score speelt dan ook geen rol bij het inplannen van fysieke controles op nazorglocaties. Deze worden nog niet ingepland op basis van een risico-inschatting per locatie.

Bij zes van de elf onderzochte nazorglocaties moesten periodiek monitoringsrapportages worden ingediend. Bij vier van de zes locaties zijn diverse rapportages te laat of helemaal niet aangeleverd. De provincie heeft hierop geen actie ondernomen. In 2008 is dit door de toenmalige VROM-inspectie regio Noord-West ook geconstateerd tijdens het "Onderzoek VROM-taken Provincie Noord-Holland",⁷ Uit dat onderzoek bleek dat afspraken over het aanleveren van (aanvullende) gegevens regelmatig onvoldoende tijdig werden nagekomen en dat dit met name tot uiting kwam bij de beoordeling van rapportages ten aanzien van de nazorg bij saneringslocaties.

De Rekenkamer heeft ook geconstateerd dat in de verantwoordingsrapportages van de provincie over de toezichtsactiviteiten niet specifiek op nazorg wordt ingegaan. De ambtelijke organisatie heeft aangegeven dat zij naar aanleiding van de ingezette verbeteracties in het Jaarverslag 2013 specifiek op nazorg zullen ingaan.⁸

Aanbeveling 8: Vraag GS om de risico-gestuurde handhaving te verbeteren.

Maak een risico-inschatting per nazorglocatie en zorg dat naast het niveau van de dynamiek ook op basis van zo'n risico-inschatting locatiebezoeken zullen worden ingepland:

1. Pleeg het meeste toezicht op locaties met hoge risico's.
2. Controleer af en toe, steekproefsgewijs en eventueel in combinatie met andere handhavingstaken ook op locaties met lage risico's.

⁶ Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 5 april 2013.

⁷ VROM-inspectie Regio Noord-West (2008), Onderzoek VROM-taken provincie Noord-Holland.

⁸ Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 5 april 2013.

3. Leg de bevinding van het toezicht per risicocategorie vast in de periodieke verantwoordingsrapportages.
4. Gebruik de uitkomsten om zo nodig de risico-inschattingen bij te stellen.

Aangezien hiermee het eerder door u vastgestelde beleid wijzigt, is het van belang de hiervoor benodigde middelen beschikbaar te stellen. Dit kan door een herschikking van de bestaande middelen en/of door het beschikbaar stellen van aanvullende middelen.

Door de ambtelijke organisatie is aangegeven dat het aantal uitgevoerde bodemsaneringen de komende jaren sterk zal toenemen en dat deze tegenwoordig, conform het landelijke beleid, functioneel en kosteneffectief uitgevoerd worden, waarbij het achterblijven van restverontreiniging meer en meer wordt geaccepteerd. Daarbij stelt zij dat het toezicht op nazorgmaatregelen hierdoor wordt beïnvloed en van groter belang wordt en dat dit voor de toekomst aanleiding geeft tot heroverweging van de prioritering van de controle op nazorgsituaties. De provincie buigt zich over een systematiek om de risico's in de nazorgfase van de sanering te bepalen om het toezicht te kunnen prioriteren. Bekeken wordt welke parameters voldoende relevant en onderscheidend zijn om dit per groep en individuele locatie te kunnen afwegen. Het toetsingsprogramma Milrisk zal hierop worden aangepast. De ambtelijke organisatie heeft aangegeven dat dit medio 2013 is gerealiseerd. De overweging of voor de fysieke controles van nazorglocaties capaciteit moet worden ingezet moet volgens de ambtelijke organisatie worden bezien in het licht van een algehele heroverweging van de prioritering in een nieuwe risicoafweging waarin nazorg, spoedlocaties, ketentoezicht, niet ernstige verontreinigingen en andere onderwerpen moeten worden afgewogen. De benodigde capaciteit is mede afhankelijk van de taakverdeling tussen Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) en de provincie. De ambtelijke organisatie heeft aangegeven dat de provincie als opdrachtgever voor de Omgevingsdiensten er zorg voor zal dragen dat nazorg een realistische plek in het uitvoeringsprogramma van de RUD's krijgt. Dit zal naar verwachting in 2014 gerealiseerd zijn.⁹

Aanbeveling 9: Vraag GS te bewaken dat monitoringsrapportages tijdig worden ingediend.

Door de ambtelijke organisatie is aangegeven dat zij de noodzaak en de mogelijkheid zien tot een verbeteractie ten aanzien van de handhaving van indieningstermijnen en de beoordelingstermijnen voor de toetsingen van ingediende rapportages (het zogeheten locatiebeheer). In 2013 zal hiervoor capaciteit beschikbaar worden gemaakt. Dynamische locaties krijgen daarbij voorrang. Ook is hierbij aangegeven dat dit nader moet worden afgestemd met de RUD's als het toezicht op de bodemsaneringen op korte termijn overgaat.¹⁰

Toelichting conclusie provinciaal onderzoek niet gemelde graafwerkzaamheden in verontreinigde grond.

In 2010/2011 heeft de provincie onderzoek gedaan naar graafwerkzaamheden in verontreinigde grond die niet gemeld waren bij de provincie, terwijl dit wel had moeten. De provincie heeft daar waar nodig actie ondernomen en de graafwerkzaamheden laten stilleggen. Een uitgebreide toelichting op dit onderzoek, is te lezen in de toelichting op bevinding 14 van dit rapport.

Extra aanbeveling 10: Vraag GS om de handhavingsactie die is uitgevoerd ten behoeve van het onderzoek naar niet gemelde graafwerkzaamheden in verontreinigde grond periodiek te herhalen om te bepalen of de afgesproken verbeteracties voldoende vruchten afwerpen.

⁹ Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 5 april 2013.

¹⁰ Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 5 april 2013.

Reactie Gedeputeerde Staten

Op de hierna volgende pagina's is de reactie van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland op de conclusies en aanbevelingen opgenomen.

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Randstedelijke Rekenkamer
Mevrouw dr.ir. A. Hoenderdos-Metselaar MBA
Teleportboulevard 110
1043 EJ AMSTERDAM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

V.S. Baanders

SHV/VG/BOD

Doorkiesnummer (023) 514 4795

baanderss@noord-holland.nl

1 | 5

Betreft: Bestuurlijke reactie op onderzoek naar nazorg bij
restverontreiniging na bodemsanering in Noord-Holland

Verzenddatum 22 MEI 2013

Geachte mevrouw Hoenderdos-Metselaar,

Kenmerk

183965 / 184012

Wij hebben uw bestuurlijke nota "Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering" met belangstelling ontvangen. Wij maken graag van de mogelijkheid gebruik om te reageren op de conclusies en aanbevelingen die u heeft gedaan naar aanleiding van de bevindingen die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen.

Uw kenmerk

2013/AW/041

Wij spreken onze waardering en dank uit voor het door de Rekenkamer uitgevoerde onderzoek. Naast dat wij regelmatig in- en externe audits houden vinden wij het van groot belang dat ook onafhankelijke instanties, zoals de Rekenkamer, onderzoeken of wij onze wettelijke taken op juiste wijze uitvoeren.

Wij kunnen ons grotendeels vinden in de uitkomsten van het onderzoek en zien het als een mogelijkheid om onze werkprocessen aan te passen en verder te verbeteren. Wij lezen in het rapport dat er veel goed gaat, maar dat er ook concrete verbeterpunten te benoemen zijn. Wij zijn u erkentelijk voor uw aanbevelingen en verbeter suggesties en willen hierop inhoudelijk reageren.

Aanbeveling 1:

Vraag GS om de registratie van nazorglocaties in het bodeminformatiesysteem op orde te brengen.

Onze reactie:

In ons bodeminformatiesysteem worden veel gegevens van de bodemlocaties (waaronder nazorglocaties) geregistreerd. Met deze aanbeveling wordt met name bedoeld op twee elementen uit de registratie, namelijk de soort en concentratie van stoffen die zijn achtergebleven na afronding van een functionele bodemsanering.

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

Dit werd tot nu toe niet door ons geregistreerd, het lijkt ons echter wel een zinnige aanvulling. Wij zullen deze gegevens daarom vanaf heden in ons registratiesysteem opnemen, in ieder geval voor nieuwe nazorgregistraties (zowel passieve als actieve nazorg) en bestaande *actieve* locaties waarvoor al een monitoringsverplichting geldt. Voor locaties waar sprake is van restverontreiniging waarvoor geen nazorgstatusrapportages bij ons hoeven te worden ingediend zullen wij overwegen of deze gegevens met terugwerkende kracht kunnen worden geregistreerd.

Aanbeveling 2: Vraag GS om contact met het Kadaster op te nemen om gezamenlijk afspraken te maken om de registratie bij het Kadaster te verbeteren.

Onze reactie:

De wijze waarop bodemverontreiniging bij het kadaster wordt geregistreerd is relatief nieuw. Hierover heeft op ambtelijk niveau afstemming plaatsgevonden tussen het kadaster en de gebruikers (waaronder de provincie Noord-Holland). Indien wij constateren dat er fouten zijn gemaakt die wij zelf kunnen herstellen zullen wij dat altijd direct doen. Fouten die wij niet zelf kunnen oplossen zullen wij bij het kadaster aankaarten. Op initiatief van het kadaster is een nieuwe gebruikersbijeenkomst gepland met als doel om het registratieproces verder te optimaliseren. Wij zullen de bevindingen van de Rekenkamer hierin meenemen. Wij zullen daarnaast overwegen om op een hoger niveau contact op te nemen met het Kadaster met betrekking tot de afstemming van werkprocessen, indien de gewenste kwaliteitsverbetering uitblijft.

Aanbeveling 3: Overweeg om informatie over nazorglocaties publiek toegankelijk te maken, zodat het waarschijnlijker is dat perceeleeigenaren en gebruikers goed op de hoogte zijn van de beperkingen.

Onze reactie:

Dit vinden wij een goed idee, wij zullen verder uitzoeken hoe wij hier vorm aan kunnen geven. Overigens is een groot deel van de bodeminformatie al ontsloten via het landelijke Bodem-Loket. Niettemin lijkt het ons zinvol te onderzoeken of er in eigen beheer niet meer mogelijkheden zijn om onze data te ontsluiten.

Aanbeveling 4: Vraag GS om ervoor te zorgen dat de evaluatierapporten en nazorgplannen worden getoetst aan alle criteria uit wet en regelgeving.

Onze reactie:

Deze aanbeveling past in het proces van kwaliteitsverbetering van onze werkprocessen. In dat kader zullen wij onze checklisten nog eens goed tegen het licht houden, en verder aanscherpen en aanvullen. De bevindingen van de Rekenkamer zullen wij daarin meenemen.

Aanbeveling 5: Vraag GS in de beschikking op het saneringsplan duidelijk te maken dat bij de gekozen saneringsdoelstelling de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen zoveel mogelijk zijn beperkt.

Onze reactie:

Wij zullen dit explicieter in ons werkproces opnemen, en de checklisten hiermee aanvullen.

Aanbeveling 6: Vraag GS ervoor te zorgen de *procedure* voor het nemen van beschikkingen op het nazorgplan aan te vullen met de ontbrekende aspecten, zoals hoe de evaluatie van de nazorg moet plaatsvinden en hoe de status van nazorglocaties moet worden beoordeeld.

Onze reactie:

Voor de evaluatie van de nazorg en beoordeling van nazorgstatusrapportages hanteren wij het nazorgplan en de beschikking daarop als uitgangspunt. In ons werkproces is dat verder niet concreter uitgewerkt. Een concretere uitwerking op procesniveau zien wij als zinvolle aanvulling en bijdrage tot grotere transparantie bij de beoordeling van nazorgtrajecten.

Aanbeveling 7: Vraag GS om, indien een nazorgdossier van vóór 2006 in het kader van toezichtactiviteiten in beeld is, te bekijken of een nieuwe beschikking nodig is.

Onze reactie:

We onderschrijven het belang van goede registratie van gegevens, maar bekijken dit wel in relatie tot de benodigde inspanning en de omvang van de vraag. Dit geldt ook voor de registratie van voorgeschreven gebruiksbeperkingen en zorgmaatregelen op locaties van voor 2006. Indien op dit punt bij lopende toezichtactiviteiten een knelpunt wordt geconstateerd zullen wij overwegen of aanpassing van de betreffende beschikking juridisch mogelijk is.

Aanbeveling 8: Bekrachtig het voornemen van GS om de risico-gestuurde handhaving te verbeteren.

Onze reactie:

Zoals u terecht opmerkt geven wij onze toezichttaak ten aanzien van de nazorg bij restverontreiniging beperkt invulling. Zoals bij al onze toezichttaken kunnen we met de beschikbare mensen en middelen niet overal prioriteit aan geven en op alles toezicht houden. We doen dit daarom wel zo effectief en efficiënt als mogelijk is en altijd op basis van een omgevingsanalyse. Hierdoor zijn we in staat om de (grote) risico's te beperken en te beheersen.

Uw suggestie om onze bestaande analysemethodiek niet alleen te gebruiken voor startende saneringen maar ook toe te passen op de nazorgfase van saneringen nemen wij graag over.

Wij buigen ons nu over een systematiek om de risico's in de nazorgfase van de sanering te bepalen zodat wij het toezicht beter kunnen prioriteren. Bekeken wordt welke parameters voldoende relevant en onderscheidend zijn om dit per groep en individuele locatie te kunnen afwegen. Het toetsingsprogramma zal hierop worden aangepast. Dit is medio 2013 gerealiseerd.

Aanbeveling 9: Vraag GS te bewaken dat monitoringsrapportages tijdig worden ingediend.

Onze reactie:

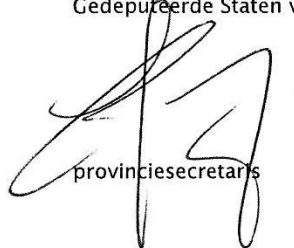
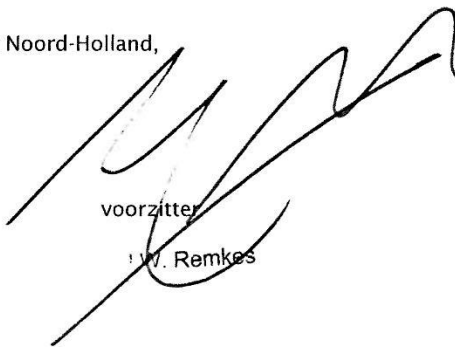
Wij zijn voornemens om het locatiebeheer (ophalen en beoordelen van onder andere monitoringsrapportages) actiever op te pakken en de fysieke controles op nazorglocaties te intensiveren. Dit werken wij uit in een plan van aanpak dat wij vanaf de zomer van 2013 uitvoeren.

Extra aanbeveling 10: Vraag GS om de handhavingsactie die is uitgevoerd ten behoeve van het onderzoek naar niet gemelde graafwerkzaamheden in verontreinigde grond periodiek te herhalen om te bepalen of de afgesproken verbeteracties voldoende vruchten afwerpen.

Onze reactie:

Op korte termijn zal het toezicht op bodemsaneringen door ons worden overgedragen aan de vier Omgevingsdiensten in Noord-Holland. Als opdrachtgever van deze diensten zullen wij afspraken maken over de wijze waarop deze taak wordt uitgevoerd. Hoe wij handhavingsacties vormgeven zal in goed, onderling overleg met deze diensten worden uitgewerkt.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
E.A. van Craaikamp
voorzitter
W. Remkes

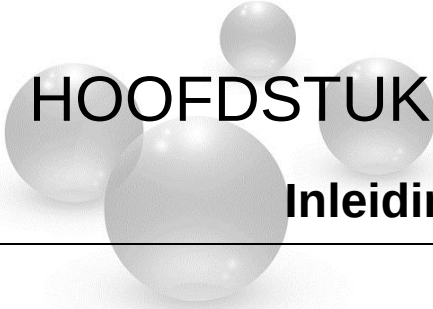

Nawoord Rekenkamer

De Rekenkamer dankt GS voor hun reactie. Wij zijn verheugd dat GS zich grotendeels kunnen vinden in de uitkomsten van het onderzoek en dat zij de aanbevelingen overnemen.

De reactie van GS geeft geen aanleiding tot het maken van nadere opmerkingen. Wel willen wij opmerken dat vanuit de Rekenkamer het onderzoekstraject als constructief is ervaren en dat wij hopen dat de contacten met de ambtelijke organisatie bijdragen aan een goede uitwerking van de aanbevelingen in het beleid.

De Rekenkamer ziet met belangstelling de reactie van PS op het onderzoek tegemoet.

HOOFDSTUK 1

Inleiding

1.1 Aanleiding en achtergrond

In 1980 kwam in Nederland het gifschandaal in Lekkerkerk aan het licht. Een hele nieuwbouwwijk bleek gebouwd te zijn op sterk verontreinigde grond. De opschudding na de vondst van het gif was aanleiding om in 1987 een wet op de bodembescherming in te voeren, met daarin de voorwaarden die (kunnen) worden verbonden aan het verrichten van handelingen in of op de bodem. Deze wet gaat uit van het principe dat de vervuiler of eigenaar/gebruiker de kosten van de sanering betaalt. Bodemsanering is het beperken en zoveel mogelijk ongedaan maken van bodemverontreinigingen. Bij verontreinigingen van vóór 1987 is het moeilijker om de kosten te verhalen en financiert de overheid vaak (gedeeltelijk) de sanering.

Meestal zijn bodemverontreinigingen veroorzaakt door onzorgvuldige omgang met stoffen en het - legaal of illegaal - storten van afval. Potentieel verdachte locaties zijn bijvoorbeeld plaatsen waar een chemische wasserij of benzinestation heeft gestaan. Mensen kunnen op verschillende manieren in aanraking komen met bodemverontreinigingen. Bij de bovengrond kan dit bijvoorbeeld door consumptie van op de vervuilde bodem geteelde groenten, huidcontact met de verontreiniging bij graven of tuinieren, inslikken van verontreinigde gronddeeltjes of inademen van opwaaiend stof, dan wel gas of damp die vanuit de grond ontsnapt. Bij de ondergrond speelt voornamelijk de verspreiding van de verontreiniging met het grondwater een rol. Op het moment dat een verontreiniging opgelost is in het grondwater kunnen er door de grondwaterstroming grote verontreinigingspluimen ontstaan die op een bepaald moment het oppervlaktewater of een drinkwaterwingebied bereiken. De verschillende soorten risico's bepalen of een bovengrond- en/of ondergrondsanering nodig is.

Momenteel is er veel aandacht voor de bodemsaneringsoperatie, die tot doel heeft ernstige verontreinigingen van vóór 1987 waar sprake is van onaanvaardbare risico's met spoed te saneren. De provincies voeren hierbij de regie en zijn medeverantwoordelijk voor het eindresultaat. Uit oriënterende gesprekken die de Rekenkamer voerde met o.a. de ambtelijke organisaties en bodemexperts bleek dat er echter veel minder aandacht is voor de fase ná sanering; de nazorgfase. Nazorg is nodig indien na sanering een ernstige restverontreiniging achterblijft en beperkingen in het gebruik van de bodem en/of maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem noodzakelijk zijn. Nazorg heeft tot doel het risico van blootstelling aan en verergering van de restverontreiniging te beheersen. Op grond van de wet zijn de provincies verantwoordelijk voor zowel de vergunningverlening als het toezicht op het gebied van nazorg bij restverontreinigingen.¹¹ Hoewel (een deel van) de provinciale taken bij de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) zal worden neergelegd, blijft de provincie eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de taken.

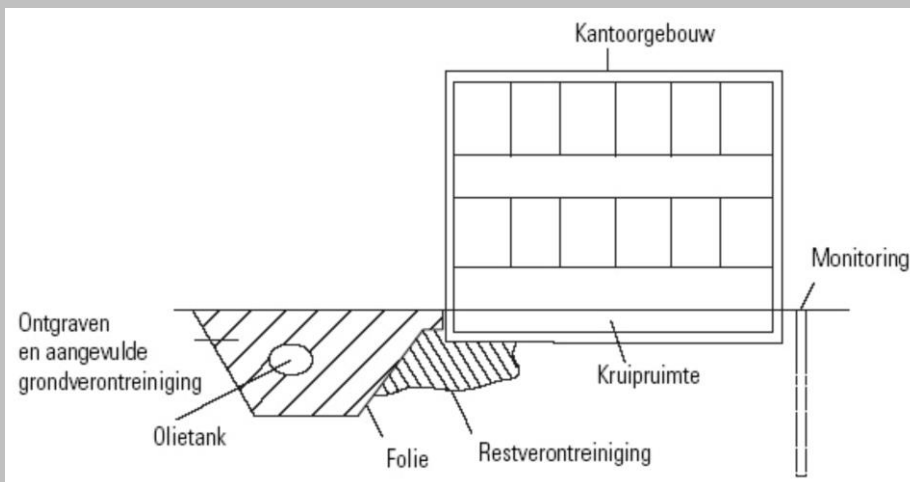
Bodemverontreinigingen die een risico vormen voor mens of milieu worden bij voorkeur weggehaald. Dat is echter niet altijd mogelijk of gewenst. Vaak kan het technisch niet, of niet helemaal, bijvoorbeeld omdat het onder een gebouw ligt. Een andere reden kan zijn dat saneren zo duur is dat de kosten en de opbrengst (verminderd milieurisico) niet langer in een verantwoorde verhouding staan. Tenslotte is verplaatsing van vervuild materiaal

¹¹ Grote gemeenten binnen de provincies vervullen zelf de bevoegd gezagrol Wbb. In de Randstad zijn dit de gemeenten Alkmaar, Amersfoort, Amsterdam, Den Haag, Dordrecht, Haarlem, Leiden, Rotterdam, Schiedam, Utrecht en Zaanstad.

niet altijd milieuhygiënisch doelmatig. In deze gevallen blijft de verontreiniging op de betreffende plaats achter. Maar dan wel zodanig dat er geen onaanvaardbaar risico is voor mens en milieu. Om dit te bereiken worden zo nodig maatregelen getroffen, zoals het aanbrengen van isolatie of een schone deklaag. Vervolgens wordt de 'veilige' situatie in stand gehouden door middel van nazorg en wordt mogelijke verspreiding bewaakt door monitoring. Naast nazorgmaatregelen kan nazorg ook bestaan uit het opleggen van gebruiksbeperkingen. Zo kan bijvoorbeeld worden opgelegd dat een tuin niet als moestuin gebruikt mag worden, dat grondwater niet mag worden onttrokken of dat niet gegraven mag worden.

Voorbeeld: Nazorg bij isolatie van de restverontreiniging

Op een groot industrieterrein is een nabij een kantoorgebouw gelegen olietank verwijderd. Daarbij is tevens alle grondverontreiniging buiten het gebouw verwijderd. Onder het gebouw is sprake van een restverontreiniging met minerale olie in de grond. Tussen de schone aanvulling van de ontgravingsput en de restverontreiniging onder het gebouw is een kunststof-folie aangebracht. Zoals vastgelegd in het saneringsplan, zal de restverontreiniging pas worden verwijderd wanneer het kantoorgebouw zal worden gesloopt. Om eventuele verspreiding van de restverontreiniging of uitdamping naar het gebouw vast te kunnen stellen, zullen jaarlijks grondwatermonsters worden genomen uit de 3 geplaatste peilbuizen.

Bron: www.bodemrichtlijn.nl

Restverontreiniging na bodemsanering komt steeds vaker voor. Dit komt doordat in de loop van de jaren het accent bij bodemsaneringen is verlegd van multifunctioneel saneren naar functiegericht saneren. Multifunctioneel wil zeggen geschikt voor alle soorten gebruik van de grond en betekent dus volledige sanering. Functiegericht wil zeggen geschikt voor het huidige of toekomstige gebruik van de grond.¹² Hierdoor worden restverontreinigingen geaccepteerd, waarbij het de voorkeur heeft nazorg zoveel mogelijk te beperken. Minder saneren betekent namelijk wel dat er meer beheer van verontreinigde bodems nodig is. De accentverschuiving naar het functiegericht saneren heeft ertoe geleid dat nazorg in 2006 een uitdrukkelijke plek in de wet kreeg. Vanaf dat moment is een nazorgplan verplicht, dat ter instemming aan Gedeputeerde Staten (GS) moet worden voorgelegd. Vóór 2006 waren de onderwerpen evaluatie en nazorg 'gebrekkig geregeld'.¹³

Uiteraard brengt het niet volledig verwijderen van verontreinigingen ook risico's met zich mee. Soms worden de gebruiksbeperkingen (onbewust) door de bewoners of andere gebruikers niet nageleefd: er worden bijvoorbeeld vijvers tot in de stortlaag gegraven, er worden gaten in de beganegrondvloer geboord (uitdampingsrisico's) of er

¹² Bij mobiele verontreinigingen kan de saneringsdoelstelling niet worden verbonden aan een functie van een locatie, maar dient de saneringsaanpak er op gericht te zijn het risico van verspreiding van verontreinigende stoffen zoveel mogelijk te beperken.

¹³ Tweede Kamer, Vergaderjaar 2003-2004, 29 462, nr. 3, p. 12.

worden te diep wortelende bomen geplant. Daarnaast kan het voorkomen dat de verontreiniging zich toch verder verspreidt dan verwacht of kunnen technische voorzieningen die dit moeten voorkomen falen. Het gevolg hiervan kan zijn dat de behaalde saneringsdoelstelling niet in stand blijft en aanvullende (sanerings-/nazorg)maatregelen moeten worden genomen. Het is daarom van belang dat de provincie toezicht houdt op de nazorglocaties.

Wanneer blijkt dat de nazorg waarmee GS hebben ingestemd niet (juist) wordt uitgevoerd, is er sprake van handelen in strijd met de wet. In zo'n geval kan een last onder dwangsom worden gegeven, bestuursdwang worden toegepast en/of aangifte bij het OM worden gedaan wegens een economisch delict.

Zes jaar na de verankering van nazorg in de Wet bodembescherming is het een goed moment om terug te kijken hoe de provincies hun taken op dit gebied hebben vorm gegeven.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Het doel van dit onderzoek is om inzichtelijk te maken hoe de provincie haar rol ten aanzien van de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering heeft georganiseerd. De uitkomsten van het onderzoek zullen we gebruiken om Provinciale Staten (PS) handvatten te bieden om het functioneren van het provinciale bestuur met betrekking tot nazorg bij restverontreinigingen verder te verbeteren. De onderzoeksvragen zijn geformuleerd op basis van de vigerende wet- en regelgeving.

Centrale onderzoeksvraag:

Heeft de provincie voldoende grip op de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering?
--

De centrale onderzoeksvraag wordt beantwoord aan de hand van volgende vier deelvragen. De uitwerking van de onderzoeksvragen en de wijze waarop deze beantwoord zullen worden, komen aan bod in paragraaf 1.4.

1. Heeft de provincie een volledig overzicht van alle nazorglocaties met de actuele status en zijn deze locaties kenbaar gemaakt voor derden?
2. Voert de provincie sinds 2006 haar taken als plantoetser ten aanzien van de nazorg adequaat uit?
 - a. Toetst de provincie de afweging tussen de mate van sanering en de mate van nazorg expliciet bij de instemming met het saneringsplan?
 - b. Toetst de provincie de nazorgplannen van de saneerder aan wet- en regelgeving?
3. Heeft de provincie ervoor gezorgd dat de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen van vóór 2006 helder zijn vastgelegd?
4. Voert de provincie haar handhavingstaken ten aanzien van de nazorg adequaat uit?
 - a. Ziet de provincie toe op de uitvoering van de nazorg door de hiervoor aangewezen verantwoordelijke?
 - b. Reageert de provincie op geconstateerde afwijkingen op de afgesproken nazorg?

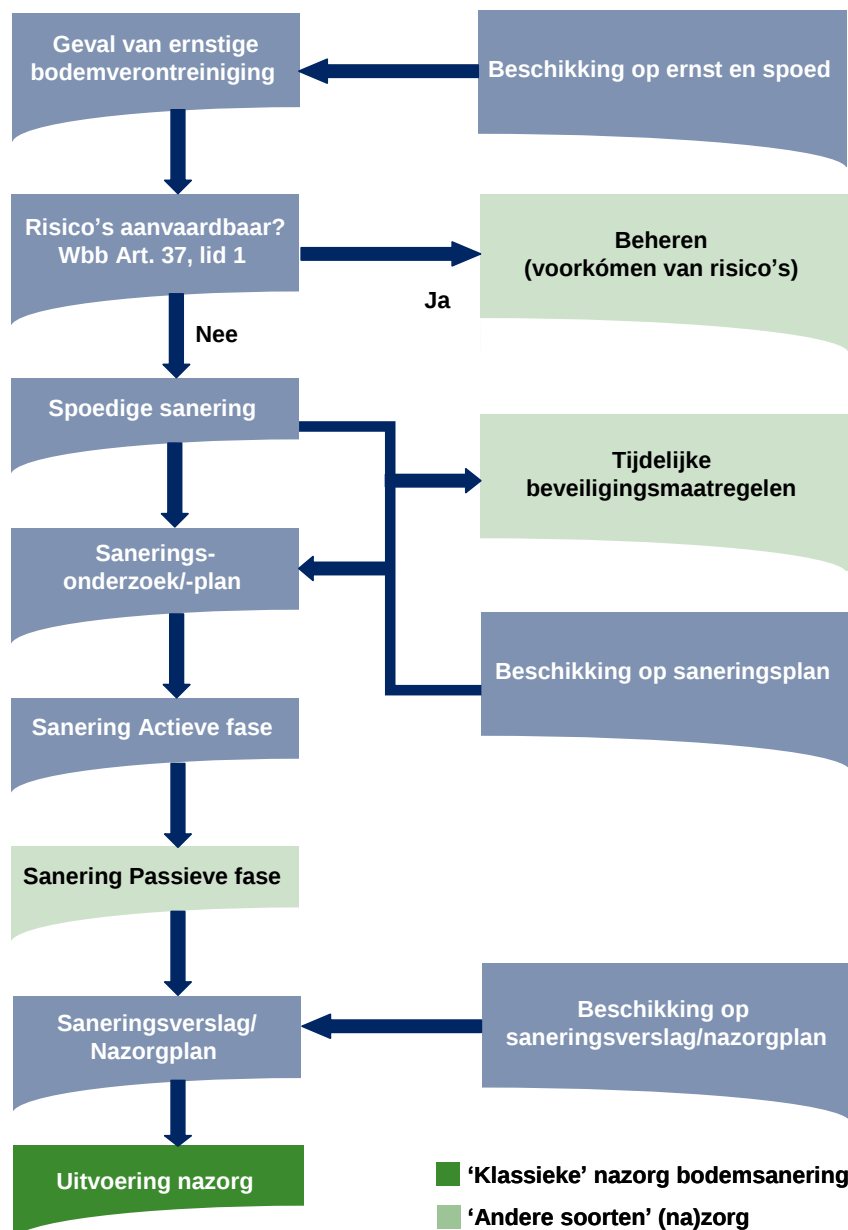
Ad 2 en 3. Het nazorgplan is wettelijk ingevoerd op 1 januari 2006 en vanaf dat moment worden strengere eisen gesteld aan de nazorg. Nazorg werd vóór die datum opgenomen in saneringsplannen.

1.3 Afbakening

Bij bodemverontreinigingen kunnen verschillende vormen van (na)zorg aan de orde zijn:

- het beheer (c.q. het voorkómen van risico's) van niet gesaneerde, verontreinigde locaties;
- het in stand houden van tijdelijke beveiligingsmaatregelen voorafgaand aan een sanering;
- de uitvoering van de passieve saneringsfase;
- de 'klassieke nazorg', het in stand houden van een situatie nadat het saneringsdoel is behaald.

In Figuur 1 is bovenstaande schematisch weergegeven.

Figuur 1 Verschillende vormen van (na)zorg bij bodemverontreinigingen. Gebaseerd op het SKB Cahier Nazorg.

Juridisch gezien is er sprake van nazorg indien er na uitvoering van de sanering nog verontreiniging resteert en dat deze verontreiniging het instellen van beperkingen in het gebruik van de bodem dan wel maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem, noodzakelijk maakt. In Figuur 1 is dit aangegeven als 'klassieke nazorg bodemsanering'. Dit onderzoek richt zich dan ook uitsluitend op deze klassieke nazorg. Vanwege de verschuiving van multifunctioneel naar functiegericht saneren, blijft vaker een restverontreiniging achter en komt deze vorm van nazorg steeds meer voor.

Het onderzoek richt zich **niet** op:

- nazorg bij gesloten stortplaatsen voor zover er geen sprake is van klassieke nazorg;
- de wijze waarop de provincie bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen rekening houdt met nazorglocaties (de insteek is de locatie op zich en niet het ruimtelijk orderingsbeleid);
- het treffen van sancties door de provincie.

1.4 Werkwijze en selectie nazorglocaties voor dossieronderzoek

De Rekenkamer heeft relevante beleidsdocumenten bestudeerd en gesprekken met de ambtelijke organisatie gevoerd. Daarnaast hebben we dossieronderzoek gedaan bij een selectie van nazorglocaties. Bij deze selectie hebben we voor een zo goed mogelijke verdeling gezorgd qua type saneerder (provincie of derden), spreiding in tijd (sanering korter of langer geleden), type nazorg en de risico's die zich kunnen voordoen wanneer de nazorg niet goed wordt uitgevoerd. Bij de selectie van nazorglocaties hebben we ook rekening gehouden met de recente landelijke beleidsontwikkeling. In dit nieuwe beleid is bijvoorbeeld voor achtergebleven grondwaterverontreinigingen vastgelegd dat nazorg in de vorm van monitoring alleen verplicht is wanneer er sprake is van een grote restverontreiniging ($\geq 1.000 \text{ m}^3$) en wanneer kwetsbare objecten (zoals een drinkwaterwinning) in de omgeving aanwezig zijn. De Rekenkamer heeft zich bij de selectie van nazorglocaties laten ondersteunen door een in bodembescherming gespecialiseerd adviesbureau. Uiteindelijk hebben we elf nazorglocaties geselecteerd waarvoor we het dossieronderzoek hebben uitgevoerd, deze zijn weergegeven in Tabel 1.

Voor zover er bij de beoordeling in het dossieronderzoek bij de geselecteerde nazorglocaties relatief veel tekortkomingen zijn geconstateerd, geeft dit ook een indicatie dat er in het algemeen sprake is van tekortkomingen. Vanwege het kleine aantal locaties waarbij dossieronderzoek is gedaan, kan echter geen exacte uitspraak gedaan worden over de mate waarin deze tekortkomingen in het algemeen voorkomen. De Rekenkamer merkt daarnaast op dat het dossieronderzoek op onderdelen niet bij alle elf geselecteerde nazorglocaties kon worden uitgevoerd. Dit komt doordat sommige beoordelingscriteria alleen betrekking hebben op:

- locaties waarvoor de saneringsplannen na 2006 zijn ingediend;
- locaties waarvoor de nazorgplannen na 2006 zijn ingediend;
- locaties waarvoor de nazorgplannen vóór 2006 zijn ingediend.

Vanwege het kleine aantal nazorglocaties en omdat nazorg in de provincie Flevoland minder omvangrijk is vanwege de relatief schone bodem, is in overleg met een delegatie van Statenleden besloten om voor deze provincie geen dossieronderzoek uit te voeren. Afsproken is om alleen op basis van een analyse van de beleidsdocumenten en de interviews een verkorte rapportage voor de provincie Flevoland uit te brengen.

Tabel 1 Overzicht geselecteerde nazorglocaties voor dossieronderzoek

	Locatie	Type saneerder	Type nazorg	Ligging	Jaartal saneringsplan	Jaartal nazorgplan
1.	Hoflaan in Velsen	Derde	Monitoring	Stedelijk gebied	2006	2005
2.	Industrieweg in Middenmeer	Derde	IBC	Bedrijventerrein	1999	2009
3.	Marconistraat in Heerhugowaard	Derde	Monitoring	Bedrijventerrein	n.v.t.	2005
4.	Markt in Beverwijk	Derde	Registratie	Stedelijk gebied	2002	2004
5.	Nieuwe Bussummerweg in Huizen	Derde	Registratie	Stedelijk gebied	2009	2009
6.	Nieuwe Haventerrein in Den Helder	Ministerie van Defensie	IBC	Bedrijventerrein	2003	2004
7.	Sniep in Diemen	Gemeente	Registratie	Stedelijk gebied	2005	2010
8.	Voormalige gasfabrieksterrein in Castricum	Provincie	IBC	Stedelijk gebied	1996	2001
9.	Voormalige stortplaats Loodijk in 's Graveland	Derde	Registratie	Landelijk gebied & Bedrijventerrein	2000	2005
10.	Wandelpad in Hilversum	Derde	Monitoring	Stedelijk gebied	2000	2009
11.	Zuideinde in Landsmeer	Derde	IBC	Stedelijk gebied	2003 / 2007	2005 / 2008

Hoflaan in Velsen. Ter hoogte van de volkstuinen was in zowel grond als grondwater een verontreiniging van kabelolie ontstaan door lekkage van een oliegekoelde elektriciteitsleiding. In 2007 heeft een grondsanering plaatsgevonden en sindsdien dient het grondwater jaarlijks gemonitord en de leeflaag in stand gehouden te worden.¹⁴

Industrieweg in Middenmeer. Op dit terrein van een landbouwmechanisatiebedrijf zijn sinds 1961 verschillende brandstoftanks en tankinstallaties gebruikt, die hebben geleid tot een verontreiniging met olieproducten. In 2001 heeft een grond- en grondwatersanering plaatsgevonden, waarna een restverontreiniging onder de woning en bedrijfspand resteerde. Deze diende jaarlijks te worden gemonitord.¹⁵ In 2010 is de sanering goedgekeurd en is ingestemd met het nazorgplan, waarbij is vastgesteld dat monitoring één keer per vijf jaar dient plaats te vinden.¹⁶

Marconistraat in Heerhugowaard. Op deze bedrijfslocatie bleek in 1998 het grondwater verontreinigd te zijn met 1,1-dichloorethaan.¹⁷ Deze grondwaterverontreiniging is jaarlijks gemonitord en in 2005 bleek dat door natuurlijke afbraak de verontreiniging sterk was afgenomen. De restverontreiniging dient jaarlijks gemonitord te worden om vast te stellen of de natuurlijke afbraak zich voldoende blijft voordoen.¹⁸

¹⁴ Hopman & Peters Holding (2004), Saneringsplan Hoflaan 1 (volkstuinen) Velsen-Noord, juli 2004, p. 13 & Almad Eco BV (2007), Evaluatie deelsanering verontreiniging van kabelolie Hoflaan Velsen-Noord, 8 juni 2007, p. 3 & Provincie Noord-Holland (2007), Beschikking evaluatie rapport Hoflaan 1 en volkstuinen, 9 augustus 2007.

¹⁵ Chemielinco (1999), Saneringsplan Bodemsanering Industrieweg 34 te Middenmeer, 31 mei 1999, pp. 4-8. Provincie Noord-Holland (2003), Beoordeling tussentijdse evaluatie Industrieweg 34, 25 februari 2003 & Provincie Noord-Holland (2004), Brief Industrieweg 34, 2004-21915, 14 juni 2004.

¹⁶ Provincie Noord-Holland (2010), Instemming nazorgplan 27 januari 2010.

¹⁷ Tauw (2005), Evaluatie rapport Marconistraat 16-20 te Heerhugowaard, 20 september 2005, p. 10.

¹⁸ Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatie rapport Marconistraat 18 te Heerhugowaard, 1 december 2005.

Markt in Beverwijk. Deze locatie betreft een privaat perceel en een gedeelte van de openbare weg, waarbij grond en het grondwater verontreinigd bleek met minerale olie.¹⁹ Na sanering bleef op twee plaatsen in de openbare weg een restverontreiniging achter. Dit moet geregistreerd worden bij het Kadaster en graafwerkzaamheden moeten worden gemeld bij de provincie.²⁰

Nieuwe Bussummerweg in Huizen. Op dit perceel heeft de opslag van verf in een voormalige garage een verontreiniging met PCB's achtergelaten in de bodem.²¹ Na sanering van de grond is rond drie bomen een restverontreiniging achtergebleven. Dit moet worden geregistreerd bij het Kadaster en grondwerkzaamheden moeten worden gemeld bij de provincie.²²

Nieuwe Haventerrein in Den Helder. Een boven- en ondergrondse olietank en het bijbehorende vulpunt hebben een verontreiniging in de grond en het grondwater veroorzaakt met diesel en huisbrandolie.²³ Na sanering bleef onder de bebouwing een restverontreiniging achter, die gemonitord dient te worden.²⁴

Sniep in Diemen. Deze locatie van 11,8 ha. groot is lange tijd door verschillende bedrijven in gebruik geweest. Als gevolg daarvan zijn de grond en het grondwater vervuild met tal van verontreinigende stoffen.²⁵ In 2009 is de grondsanering afgerond en de restverontreiniging geïsoleerd.²⁶ Het saneringsplan voor het grondwater is eind 2011 beschikbaar.²⁷

Voormalige gasfabrieksterrein in Castricum. Dit terrein, gelegen aan de spoorlijn Alkmaar-Uitgeest, bleek in de jaren negentig verontreinigd te zijn met PAK en cyanide in de grond en cyanide in het grondwater.²⁸ Na de sanering is de restverontreiniging in de grond geïsoleerd en is voor de restverontreiniging in het grondwater een grondwaterbeheerssysteem geïnstalleerd.²⁹

Voormalige stortplaats Loodijk in 's Graveland. Op deze voormalige stortplaats is de bodem verontreinigd met lood, koper en zink.³⁰ In 2005 is de sanering van het oostelijk deel van deze locatie afgerond en een leeflaag aangebracht. De locatie is geschikt gemaakt voor "Werken en industrie". Bij een toekomstige verandering van het bodemgebruik, kan een aanvullende sanering nodig zijn. Bij de provincie moet dan ook worden gemeld indien de bodem gebruikt gaat worden voor:

- recreatie;
- wonen met tuin;
- (moes) tuinen of landbouw.³¹

¹⁹ Provincie Noord-Holland (2002), Beschikking ernst en urgentie Markt 66-76 te Beverwijk, 15 maart 2002.

²⁰ Provincie Noord-Holland (2004), Beoordeling evaluatie Markt 66-76 te Beverwijk, 15 december 2004 & Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatie Markt 66-76 te Beverwijk, 18 mei 2005

²¹ Milieutechniek ZVS Eemnes (2008), Verkennend en nader bodemonderzoek aan de Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 5 december 2008, p. 4 & Milieutechniek ZVS Eemnes (2009), Deelsaneringsplan inzake de bodemsanering aan de Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 17 maart 2009, pp. 3-5.

²² Provincie Noord-Holland (2010), Beschikking evaluatie sanering Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 24 februari 2010.

²³ Oranjewoud (2001), Aanvullende onderzoek Centrale Bottelarij te Den Helder, augustus 2001.

²⁴ Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatie Centrale Bottelarij Marine Complex te Den Helder, 16 februari 2005.

²⁵ Bodembeheer BV (2004), Raamsaneringsplan Sniep gemeente Diemen, april 2004.

²⁶ Provincie Noord-Holland (2010), Beschikking evaluatie grondsanering Sniep 1-18 te Diemen, 24 november 2010.

²⁷ Provincie Noord-Holland (2011), Beschikking saneringsplan grondwater Sniep te Diemen, 29 juni 2011.

²⁸ Heidemij Advies (1996), Saneringsplan voormalig gasfabrieksterrein te Castricum, 6 december 1996, p. 4

²⁹ Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatie en nazorgplan Gasfabrieksterrein te Castricum, 28 juni 2005.

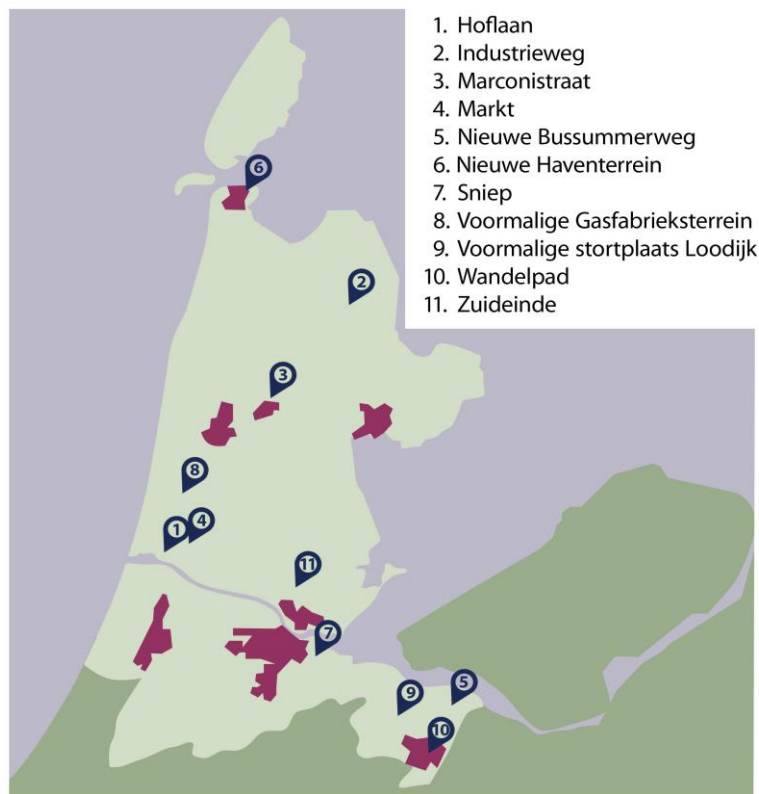
³⁰ Provincie Noord-Holland (2001), Beschikking saneringsplan voormalige stortplaats Loodijk 20 oktober 2001.

³¹ Terrascan (2005), Evaluatie bodemsanering voormalige stortplaats Loodijk nabij nr. 24 (deel A) te 's-Graveland, juli 2005, p. 13 & Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatie voormalige stortplaats Loodijk te 's-Graveland, 15 december 2005.

Wandelpad in Hilversum. Op dit NS-terrein heeft een oliehok gestaan en werden brandstoffen opgeslagen in ondergrondse tanks, dit heeft geleid tot een verontreiniging van grond en grondwater met minerale olieproducten.³² Vanwege aanwezige leidingen en de fundering van een spoorportaal kon de verontreiniging niet geheel weggenomen worden. De restverontreiniging dient minimaal twee jaar gemonitord worden. Daarbij moeten gebruikswijzigingen waarbij grondverzet of het onttrekken van grondwater noodzakelijk is gemeld worden bij de provincie.³³

Zuideinde in Landsmeer. Op dit voormalige bus-remiseterrein is de grond en het grondwater verontreinigd met zware metalen, PAK en minerale olie.³⁴ Dit terrein wordt fasegewijs gesaneerd. In 2005 is de eerste deelsanering afgerond, waarbij de restverontreiniging geïsoleerd en monitoring afgesproken is.³⁵ In 2008 is de tweede deelsanering afgerond, hierbij werd een leeflaag aangebracht.³⁶

Figuur 2 laat zien waar de geselecteerde nazorglocaties zich bevinden in de provincie.

Figuur 2 Geselecteerde nazorglocaties in Noord-Holland voor dossieronderzoek

³² Fugro Milieu Consult (2000), Saneringsplan In-situ sanering op een terrein aan het Wandelpad te Hilversum, 6 juni 2000, p. 1.

³³ Provincie Noord-Holland (2009), Beschikking nazorgplan Wandelpad nabij nr. 20 te Hilversum, 29 juli 2009

³⁴ Tebodin (2003), Raamsaneringsplan plangebied Zuideinde nr. 6 te Landsmeer, 6 november 2003, p. 7.

³⁵ Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatie deellocatie I Zuideinde, 30 november 2005.

³⁶ Provincie Noord-Holland (2008), Beschikking evaluatie deelsanering Zuideinde, 19 november 2008.

1.5 Beoordelingskader

De Rekenkamer hanteert voor het maken van haar bevindingen een beoordelingskader (zie Tabel 2). Het beoordelingskader is gebaseerd op onder andere de volgende informatie:

- de Wet bodembescherming (Wbb) en aanverwante wet- en regelgeving zoals het Besluit bodemkwaliteit, het Besluit financiële bepalingen bodemsanering en de Circulaire bodemsanering;
- Handreikingen en protocollen zoals de Handhavingsuitvoeringsmethode (HUM) Wbb, de Besluitvormings-uitvoeringsmethode (BUM) Wbb en het Normblad SIKB 8001;
- Algemene inzichten uit relevante vakliteratuur.

De Rekenkamer heeft het beoordelingskader besproken met ambtelijke vertegenwoordigers van de vier provincies. Bij de beoordelingen in de hoofdstukken 2 t/m 4 is steeds voorafgaand aan de bevindingen aangegeven wat het belang is van de criteria. In deze paragraaf is er daarom voor gekozen alleen de lijst van criteria op te nemen zonder toelichting. Dit om herhaling te voorkomen.

Tabel 2 Beoordelingskader

Vraag 1: Heeft de provincie een volledig overzicht van alle nazorglocaties met de actuele status en zijn deze bekend gemaakt voor derden?	
Criterium 1 (H2, par. 2.1)	De provincie heeft een bodeminformatiesysteem waarin voor iedere nazorglocatie is aangegeven wat de verontreinigingssituatie en actuele status ³⁷ is.
Criterium 2 (H2, par. 2.2)	De provincie biedt de beschikking op het nazorgplan aan het Kadaster aan ter inschrijving in de openbare registers.
VRAAG 2: Voert de provincie sinds 2006 haar taken als plantoetser t.a.v. de nazorg adequaat uit?	
VRAAG 2a: Toetst de provincie de afweging tussen de mate van sanering en de mate van nazorg expliciet bij de instemming met het saneringsplan?	
Criterium 3 (H3, par. 3.1.1)	De provincie heeft bij de instemming van het saneringsplan expliciet getoetst of bij de voorgestelde saneringsopties de nazorg zoveel mogelijk is beperkt.
Criterium 4 (H3, par. 3.1.1)	De voorgestelde nazorg in het ingediende nazorgplan wijkt niet sterk af van de verwachte nazorg in het beschikte saneringsplan.
VRAAG 2b: Toetst de provincie de nazorgplannen van de saneerder aan wet- en regelgeving?	
Criterium 5 (H3, par. 3.1.2)	GS hebben een procedure vastgesteld voor het nemen van beschikkingen ten aanzien van het nazorgplan. Deze procedure gaat o.a. in op: a. de functionele scheiding van taken die betrekking hebben op de voorbereiding van de beschikking op het nazorgplan en taken die betrekking hebben op toezicht en handhaving; b. het bewaken van de behandelingstermijn van de aanvraag; c. het toetsen op de borging van de nazorg;³⁸ d. het objectief, consistent, eenduidig, onafhankelijk en met gelijk kwaliteitsniveau toetsen op kwalitatieve en kwantitatieve volledigheid en juistheid van de informatie; e. registratie en monitoring nazorgactiviteiten; f. periodieke beoordeling van de status van de nazorg op basis van nazorgstatusrapportages; g. evaluatie van de nazorg op basis van afsluitende nazorgevaluatie rapportages.

³⁷ De toezichthouder/handhaver moet voor iedere locatie altijd kunnen beschikken over een actueel overzicht van alle verplichtingen, gevoerde overleggen, controles en correspondentie.

³⁸ De provincie moet zekerheid hebben over de borging van de nazorg: wie neemt de verantwoordelijkheid, is de continuïteit voldoende verzekerd (ook financieel), ligt de uitvoering van nazorg in goede handen, voldoet de communicatie met locatiegebruikers, omgeving en overheid, is en blijft de werking van de maatregelen c.q. aangebrachte voorzieningen voldoende.

Criterium 6 (H4, par. 4.1 zie criterium 14)	De provincie heeft een duidelijke scheiding, tenminste op persoonsniveau, aangebracht tussen taken die betrekking hebben op de voorbereiding van de beschikking op het nazorgplan en taken die betrekking hebben op toezicht en handhaving. * Zie ook criterium 14.
Criterium 7 (H3, par. 3.1.3)	De provincie toetst alle nazorgplannen binnen 6 maanden na ontvangst.
Criterium 8 (H3, par. 3.1.3)	Indien in het saneringsverslag is beschreven dat sprake is van een restverontreiniging na de sanering en dat sprake is van gebruiksbeperkingen en/of nazorg, bewaakt de provincie dat gelijktijdig met of zo spoedig mogelijk na het saneringsverslag een nazorgplan wordt ingediend.
Criterium 9 (H3, par. 3.1.3)	De provincie heeft getoetst of het ingediende nazorgplan de volgende informatie bevat: a. NAW gegevens melder (inclusief eventuele machtiging); b. ligging van de nazorg; c. type beschikking;³⁹ d. informatie over de context van de nazorg; e. als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de gebruiksbeperkingen; f. als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de wijze van communicatie van de gebruiksbeperkingen aan de gebruikers; g. als sprake is van nazorgmaatregelen, een beschrijving van de maatregelen en de eventuele verslaglegging hiervan; h. als sprake is van nazorgmaatregelen, een begroting van de kosten; i. als sprake is van nazorgmaatregelen en de kosten van de nazorg voor meer dan 50% na vijf jaar zullen worden gerealiseerd, een toelichting op de financiering van de kosten; j. in het nazorgplan is beschreven wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de nazorg.
Criterium 10 (H3, par. 3.1.3)	Teneinde te beschikken op het nazorgplan, heeft de provincie getoetst: a. of de gebruiksbeperkingen of nazorgmaatregelen voldoende zijn om er voor te zorgen dat de verontreiniging die na de sanering is achtergebleven niet zal leiden tot een vermindering van de kwaliteit van de bodem zoals beschreven in het saneringsverslag; b. of het nodig is om aan de instemming met het nazorgplan het voorschrift te verbinden dat bepaalde wijzigingen in het bodemgebruik gemeld dienen te worden.
Criterium 11 (H3, par. 3.1.3)	Indien aan het criterium 9i voor het kunnen vragen van een financiële zekerheidsstelling wordt voldaan en uit de toelichting op de financiering van de nazorgkosten blijkt dat de initiatiefnemer waarschijnlijk onvoldoende middelen heeft om de nazorg uit te voeren, wordt de financiële zekerheidsstelling als voorschrift in de beschikking opgenomen.
Vraag 3: Heeft de provincie ervoor gezorgd dat de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen van vóór 2006 helder zijn vastgelegd?	
Criterium 12 (H3, par. 3.2)	De nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen zijn duidelijk vastgelegd, dat wil zeggen: niet voor meerdere uitleg vatbaar.
Criterium 13 (H3, par. 3.2)	Voor de nazorgmaatregelen is vastgelegd wie verantwoordelijk is voor de uitvoering hiervan.
VRAAG 4: Voert de provincie haar handhavingstaken ten aanzien van de nazorg adequaat uit?	
VRAAG 4a: Ziet de provincie toe op de uitvoering van de nazorg door de hiervoor aangewezen verantwoordelijke?	
Criterium 14 (H4, par. 4.1)	De provincie heeft een duidelijke scheiding, tenminste op persoonsniveau, aangebracht tussen taken die betrekking hebben op de voorbereiding van de beschikking op het nazorgplan en taken die betrekking hebben op toezicht en handhaving. * Zie ook criterium 6.

³⁹ Bij het type beschikking gaat het om de volgende informatie: (a) of de verontreiniging voor 1987 is ontstaan, (b) of een beschikking wordt aangevraagd voor het hele geval of een gedeelte, (c) of sprake is van verschillende saneringsfasen, (d) een overzicht van al afgegeven beschikkingen in het kader van de Wet bodembescherming.

criterium 15 (H4, par. 4.1)	In het handhavingsbeleid zijn, op basis van een probleemanalyse, prioriteiten gesteld ten aanzien van de handhavingstaken (in het aantal en de soorten locaties). De prioriteiten bepalen welke handhavingswerkzaamheden op welke soort locaties zullen plaatsvinden. Als blijkt dat er onvoldoende capaciteit beschikbaar is om alle gewenste werkzaamheden te verrichten, wordt de werklíst aangepast op basis van een risico-inschatting per locatie. Deze risico-inschatting moet voor elke nieuwe locatie bij aanvang worden opgesteld.
criterium 16 (H4, par. 4.1)	De provincie ziet erop toe dat de nazorg, zoals vastgelegd in het nazorgplan, wordt uitgevoerd. Hierbij dient de frequentie en de aard van controles, zoals in het handhavingsbeleid bepaald, te zijn afgestemd op en toereikend voor het type nazorglocaties.
criterium 17 (H4, par. 4.1)	De provincie legt de resultaten van iedere uitgevoerde controle vast in het bodeminformatiesysteem.
criterium 18 (H4, par. 4.1)	Periodiek, doch minstens jaarlijks, worden de resultaten van de toezichtsactiviteiten gerapporteerd en geëvalueerd.
VRAAG 4b: Reageert de provincie op geconstateerde afwijkingen op de afgesproken nazorg?	
criterium 19 (H4, par. 4.2)	Indien door de provincie in de uitvoering van de nazorg afwijkingen worden geconstateerd ten opzichte van de afgesproken nazorg onderneemt de provincie actie of laat dit beargumenteerd achterwege.

NB: Diverse beoordelingscriteria hebben betrekking op beleid en procedures en de navolgbaarheid van de toetsing van de voorgestelde sanering en nazorg. Het helder formuleren en goed vastleggen van beleid en de bijbehorende uitwerking daarvan in procedures is essentieel. Hiermee wordt geborgd dat de toetsing van de voorgestelde sanering en nazorg eenduidig gebeurt en niet afhankelijk is van de persoon die de beoordeling uitvoert of het moment waarop dit gebeurt. Indien bij de toetsing steeds dezelfde stappen doorlopen worden, versterkt dit eenduidige interpretatie. Wanneer bovendien de uitkomsten van deze stappen in de toetsing goed worden vastgelegd, is achteraf navolgbaar hoe de provincie tot haar oordelen en beschikkingen komt. Dit komt de transparantie van het provinciale bestuur ten goede en voorkomt dat kennis verloren gaat.

HOOFDSTUK 2

Overzicht nazorglocaties

In dit hoofdstuk wordt onderzoeksvraag 1 beantwoord: 'Heeft de provincie een volledig overzicht van alle nazorglocaties met de actuele status en zijn deze locaties kenbaar gemaakt voor derden?'

2.1 Actueel overzicht

Criterium 1

In deze paragraaf wordt criterium 1 beoordeeld: *De provincie heeft een bodeminformatiesysteem waarin voor iedere nazorglocatie is aangegeven wat de verontreinigingssituatie en actuele status is.*

Wanneer na bodemsanering een restverontreiniging is achtergebleven, moet het ten minste bekend zijn dat er op dergelijke locaties verontreiniging aanwezig is. Dit om te voorkomen dat er 'zo maar' gegraven wordt, grond afgevoerd wordt, of gebruikswijzigingen worden doorgevoerd die tot risico's kunnen leiden. De kenbaarheid van de verontreiniging en daaraan verbonden risico's begint bij registratie van de locatie. Om toezicht te kunnen houden op de nazorglocaties, dient de provincie nazorglocaties in haar bodeminformatiesysteem te registreren.⁴⁰

De Rekenkamer is voor de elf geselecteerde Noord-Hollandse nazorglocaties nagegaan welke informatie over de oorspronkelijke verontreiniging, de restverontreiniging en de nazorg is geregistreerd in het provinciale bodeminformatiesysteem.

Bevinding 1

De ambtelijke organisatie heeft naar aanleiding van dit rekenkameronderzoek een overzicht van nazorglocaties gemaakt. De provincie Noord-Holland is bevoegd gezag voor meer dan 700 nazorglocaties. De onderliggende digitale dossierstukken van de locaties zijn wel heel overzichtelijk opgeslagen en het is dan ook makkelijk om voor een locatie alle behorende correspondentie terug te vinden.

Niet alle relevante gegevens wat betreft nazorg zijn goed geregistreerd in het Noord-Hollandse bodeminformatiesysteem. Voor de elf onderzochte nazorglocaties is nagenoeg compleet geregistreerd wat de oorspronkelijke bodemverontreiniging was. De achtergebleven restverontreiniging is veel minder vaak geregistreerd. Bij slechts twee van de elf onderzochte locaties is zowel de categorie verontreinigende stoffen als de concentratie geregistreerd. Voor de zes locaties die na 2006 zijn gesaneerd, zijn de voorgeschreven gebruiksbepalingen en zorgmaatregelen goed geregistreerd. Bij de zes oudere gevallen is de helft niet correct geregistreerd.⁴¹

(Criterium 1)

⁴⁰ Dit criterium is ontleend aan de Handhavingsuitvoeringmethode Wet bodembescherming landbodems (HUM Wbb), p. 28.

⁴¹ Bij de locatie Zuideinde in Landsmeer is gekeken naar de registratie van twee deelsaneringen. Eén deelsanering is van vóór 2006 en één deelsanering is van ná 2006, waardoor deze locatie in beide categorieën valt.

Toelichting:

Beleid en procedures

De Noord-Hollandse bodeminformatie wordt vastgelegd in het bodeminformatiesysteem Globis. Dit systeem biedt de provinciale vergunningverleners de mogelijkheid om per locatie onder andere de verontreinigingssituatie en - in geval van nazorg - de afgesproken gebruiksbeperkingen en zorgmaatregelen vast te leggen.

De provincie is bevoegd gezag voor meer dan 700 nazorglocaties, op peildatum 11 oktober 2012 waren dit er 713. In Tabel 3 is het aantal nazorglocaties uitgesplitst naar soort nazorglocatie en ligging.

Tabel 3 Aantal nazorglocaties, uitgesplitst naar soort nazorglocatie en ligging⁴²

Ligging \ Soort Nazorglocatie	Stedelijk gebied	Landelijk gebied	Bedrijfsterrein	Onbekend	Totaal
IBC (Isoleren, Beheersen, Controleren)	65	12	28	101	206
Monitoring	32	6	18	29	85
Registratie	141	45	23	147	356
Onbekend	35	10	7	14	66
Totaal	273	73	76	291	713

De documenten die bij de locaties horen zijn over het algemeen gemakkelijk te vinden. Dit komt vooral doordat alle relevante documenten opgeslagen zijn in een aparte dossiermap in het digitale archief. Daarnaast wordt alle correspondentie zowel digitaal als fysiek gearchiveerd.

Uitkomsten dossieronderzoek

Voor tien van de elf onderzochte nazorglocaties is in Globis aangegeven uit welke categorie stoffen de oorspronkelijke verontreiniging bestond.⁴³ Voor alle elf locaties is aangegeven of het een verontreiniging van grond en/of grondwater betrof en of de streef-, dan wel de interventiewaarde werd overschreden. Bij een concentratie onder de streefwaarde, spreekt men van een schone bodem. Bij een concentratie boven de interventiewaarde is sprake van ernstige bodemverontreiniging. Voor tien van de elf nazorglocaties is tevens aangegeven in welk volume de verontreinigende stoffen aanwezig waren, voor twee hiervan geldt dit alleen voor de verontreiniging in het grondwater en niet voor de verontreiniging in de grond.⁴⁴ De concentratie waarin de verschillende stoffen aanwezig waren is in tien van de elf gevallen geregistreerd.⁴⁵ Over het algemeen kan worden gesteld dat de oorspronkelijke bodemverontreiniging goed is geregistreerd in het Noord-Hollandse bodeminformatiesysteem.

Voor slechts twee van de elf nazorglocaties is in Globis geregistreerd uit welke categorie stoffen de restverontreiniging bestaat die achterbleef na sanering en in welke concentratie deze stoffen nog aanwezig zijn.⁴⁶

⁴² Provincie Noord-Holland (2012), ten behoeve van de Rekenkamer gegenereerde overzichten d.d. 11 oktober 2012.

⁴³ De locatie waarbij dit niet was aangegeven was het voormalige Gasfabrieksterrein in Castricum.

⁴⁴ De locatie waarbij het volume van de oorspronkelijke verontreiniging niet was aangegeven was de Markt in Beverwijk. Bij de locaties Wandelpad in Velsen en het voormalige Gasfabrieksterrein in Castricum was alleen het volume van de verontreiniging in het grondwater ingevuld.

⁴⁵ De locatie waarbij dit niet was aangegeven was het voormalige Gasfabrieksterrein in Castricum.

⁴⁶ De enige locaties waarbij dit staat geregistreerd zijn de Industrieweg in Middenmeer en het Zuideinde in Landsmeer.

Tabel 4 geeft een overzicht van de registratie van de oorspronkelijke en achtergebleven verontreiniging in het provinciale bodeminformatiesysteem.

Tabel 4 Registratie bodemverontreiniging in het provinciale bodeminformatiesysteem

	Wel geregistreerd	Deels geregistreerd	Niet geregistreerd
Oorspronkelijke verontreiniging			
▪ Categorie stoffen	10	0	1
▪ Overschrijding streefwaarde of interventiewaarde	11	0	0
▪ Volume	8	2	1
▪ Concentratie	10	0	1
Restverontreiniging			
▪ Categorie stoffen	2	0	9
▪ Concentratie	2	0	9

Vanuit de provincie zijn verschillende redenen aangegeven waarom de restverontreiniging niet volledig is geregistreerd. Allereerst zijn de betreffende velden niet verplicht voor de rapportage die de provincie aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu dient aan te leveren.⁴⁷ Daarnaast kunnen voor nazorglocaties waar de sanering alleen heeft bestaan uit het aanbrengen van een leeflaag, de stoffen en concentratie worden afgeleid uit het verontreinigingstabblad in Globis waar de oorspronkelijke verontreiniging is geregistreerd. Bij de elf onderzochte nazorglocaties was geen sprake van saneringen waarbij de verontreiniging hetzelfde bleef. Ten slotte geeft de provincie aan dat bij mobiele verontreinigingen de registratie van achtergebleven stoffen en hun concentraties minder relevant lijkt, aangezien het slechts een momentopname is en de concentraties per monitoringsronde sterk kunnen wisselen. Van de elf onderzochte locaties is in zeven gevallen sprake van monitoring. In twee van de zeven gevallen is de restverontreiniging wel geregistreerd.

De provinciale vergunningverleners registreren in Globis welke gebruiksbepalingen en nazorgmaatregelen van kracht zijn op een nazorglocatie. De Rekenkamer heeft voor de elf onderzochte nazorglocaties gecontroleerd of dit correct is ingevuld. Bij vijf onderzochte nazorglocaties waarvan de sanering na 2006 is afgerond, is dit het geval. Daarnaast hebben er op de locatie Zuideinde in Landsmeer twee deelsaneringen plaatsgevonden met achtergebleven restverontreiniging, waarvan één vóór en één ná 2006. In beide gevallen zijn de gebruiksbepalingen en/of zorgmaatregelen na de sanering goed geregistreerd in Globis. Bij drie van de vijf onderzochte nazorglocaties die geheel vóór 2006 zijn afgerond, komen de beschikte gebruiksbepalingen en/of nazorgmaatregelen niet (geheel) overeen met de registratie ervan in Globis:⁴⁸

- Bij één van de locaties van vóór 2006, locatie voormalige stortplaats Loodijk in 's Graveland, is in Globis aangegeven dat de leeflaag in stand gehouden moet worden en dat graafwerkzaamheden gemeld dienen te worden bij de provincie. In de beschikking op het evaluatierapport uit 2005 is echter alleen bepaald dat wijzigingen in het bodemgebruik gemeld moeten worden.
- Bij de tweede locatie waar de gebruiksbepalingen en nazorgmaatregelen niet geheel overeenkomen, het Nieuwe Haventerrein in Den Helder, is in Globis geregistreerd dat er een verbod op gewasteelt en graafwerkzaamheden is. Het verbod op graafwerkzaamheden is echter niet in de beschikking opgenomen. Wel staat in de beschikking dat het grondwater gemonitord dient te worden, deze nazorgmaatregel staat echter weer niet in Globis geregistreerd.

⁴⁷ Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 5 april 2013.

⁴⁸ Dit betreft de locaties voormalige stortplaats Loodijk in 's Graveland, het Nieuwe Haventerrein in Den Helder en de Marconistraat in Heerhugowaard.

- Bij de locatie Marconistraat in Heerhugowaard is de nazorgmaatregel die is vastgesteld in de beschikking, namelijk het monitoren van het grondwater, ook niet terug te vinden in Globis.

Een overzicht van de registratie van de gebruiksbeperkingen en nazorg in het provinciale bodeminformatiesysteem is te vinden in Tabel 5.

Tabel 5 Registratie gebruiksbeperkingen en nazorg in het provinciale bodeminformatiesysteem

	Correct geregistreerd	Niet correct geregistreerd	Totaal*
Sanering vóór 2006 afgerond	3	3	6
Sanering na 2006 afgerond	6	0	6

*= In totaal zijn het 12 beschikkingen, omdat voor de locatie Zuideinde in Landsmeer gekeken is naar de registratie van twee deelsaneringen.

De provinciale handhavers registreren in Globis welke controles zijn uitgevoerd en de belangrijkste correspondentie. Paragraaf 4.1 gaat hier verder op in.

2.2 Kenbaarheid locaties voor derden

Criterium 2

In deze paragraaf wordt criterium 2 beoordeeld: *De provincie biedt de beschikking op het nazorgplan aan het Kadaster aan ter inschrijving in de openbare registers.*

De provincie dient de beschikking op het nazorgplan dan wel het saneringsverslag (verder in dit rapport evaluatierapport, aangezien dit begrip in Noord-Holland wordt gehanteerd) aan het Kadaster aan te bieden ter inschrijving in de openbare registers.⁴⁹ Dit is noodzakelijk om zeker te stellen dat ook opvolgende eigenaren en andere gerechtigden op de hoogte zijn van gebruiksbeperkingen of de verplichting tot het nemen van nazorgmaatregelen. Deze registratie is zowel in het belang van de koper (en de notaris die vaak het locatie-onderzoek voor de koper uitvoert), die een perceel koopt waar beperkingen aan zijn verbonden, als voor de overheid, die iemand moet kunnen aanspreken op zijn verplichting zich te houden aan gebruiksbeperkingen.

De bodemverontreiniging in de vaste bodem is bepalend voor de aantekening in het Kadaster. Losse grondwaterverontreinigingen hoeven niet te worden geregistreerd in het Kadaster.⁵⁰ De gedachte hierachter is dat bij percelen waarop een ernstige grondwaterverontreiniging is ontstaan, de bodem meestal ook ernstig is verontreinigd en om die reden registratie plaatsvindt.⁵¹

Voor de beoordeling van dit criterium is de Rekenkamer nagegaan welke procedure de provincie heeft voor het registreren van nazorglocaties bij het Kadaster. Daarnaast heeft de Rekenkamer voor de geselecteerde locaties onderzocht hoe de inschrijving en controle is uitgevoerd in de praktijk, door bij het Kadaster na te gaan hoe de locaties geregistreerd staan.

⁴⁹ Art. 55 lid 1 Wet bodembescherming, Art 15 lid 1 Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen, Art. 2 lid 1 en bijlage Aanwijzingsbesluit Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen.

⁵⁰ Dit is bepaald in de Regeling beperkingenregistratie Wet bodembescherming.

⁵¹ Tekst ontleend aan <http://www.agentschapnl.nl/fag/veelgestelde-vragen-over-de-wkpb>, d.d. 15 oktober 2012.

Bevinding 2

De provincie biedt de beschikking op het evaluatierapport of nazorgplan bij het Kadaster aan ter inschrijving in de openbare registers. De provincie Noord-Holland ontvangt van het Kadaster een bevestiging per e-mail en verzamelt deze bevestigingen. Van de tien onderzochte nazorglocaties die ingeschreven moeten staan bleken er acht correct ingeschreven te staan bij het Kadaster. Bij één locatie is de beschikking op het evaluatierapport niet ingeschreven, terwijl het Kadaster dit wel heeft bevestigd aan de provincie. Voor een andere locatie zijn de gebruiksbeperkingen slechts voor een klein deel van de percelen bij het Kadaster ingeschreven. Bij die locatie bleek de ontbrekende beschikking aanvankelijk wel te zijn ingeschreven, maar na inwerkingtreding van de WKPB heeft de provincie de beschikking niet opnieuw aan het Kadaster aangeboden. De provincie heeft aangegeven dit alsnog te zullen doen.

(Criterium 2)

Toelichting:

Beleid en procedures

Aanmelding van een nazorglocatie bij het Kadaster verloopt digitaal sinds de inwerkingtreding van de WKPB en de Regeling beperkingenregistratie Wet bodembescherming in 2007. In het kader van een landelijke inhaalslag heeft de provincie Noord-Holland in 2008 en 2009 voor alle locaties, waarvan de sanering was afgerond vóór de inwerkingtreding van de WKPB, de bij beschikking⁵² vastgestelde verontreinigingscontouren boven de interventiewaarden (waaronder nazorgcontouren) digitaal geregistreerd bij het Kadaster. Sindsdien vindt de registratie plaats door middel van een speciale digitale verbinding met het Kadaster. Via deze digitale verbinding wordt bij het Kadaster een beperkingencontour geregistreerd. In het beschikkingenproces wordt daartoe door het Kadaster een depotnummer in bewaring genomen. Op het moment dat de beschikking definitief wordt (na verzending) volgt kadastrale registratie van beschikking en contour (op basis van depotnummer) en wordt een HYP-nummer toegekend. Zowel het depotnummer als het HYP-nummer worden geregistreerd in Globis.⁵³

Uitkomsten dossieronderzoek

Tien van de elf onderzochte nazorglocaties zouden moeten zijn ingeschreven bij het Kadaster. De elfde locatie, Marconistraat in Heerhugowaard, hoeft niet ingeschreven te staan omdat de restverontreiniging alleen het grondwater betreft en niet de bovengrond⁵⁴ (zie ook de toelichting bij criterium 2). Voor de tien andere locaties is in Globis een HYP-nummer ingevoerd⁵⁵. Dit betekent dat de inschrijving van deze locaties geslaagd zou zijn. Dit komt nagenoeg overeen met de gegevens uit het Kadaster. Bij één locatie, Nieuwe Bussumerweg Huizen, heeft de provincie de beschikking op het evaluatierapport aangeboden aan het Kadaster en is de inschrijving ook door het Kadaster bevestigd. Uit de controle van de Rekenkamer blijkt echter dat deze beschikking niet is ingeschreven. Voor de locatie Zuideinde in Landsmeer zijn de gebruiksbeperkingen slechts voor een klein deel van de percelen bij het Kadaster ingeschreven. Op deze locatie hebben, zoals reeds bij bevinding 1 aangegeven, twee deelsaneringen plaatsgevonden met achtergebleven restverontreiniging. Uit de controle van de Rekenkamer blijkt dat de percelen vermeld in de beschikking op het evaluatierapport uit 2008 wel staan geregistreerd bij het Kadaster, maar dat de beschikking op de eerdere deelsanering uit 2005 niet is geregistreerd. Voor de percelen die in deze beschikking staan vermeld zijn dus geen publiekrechtelijke beperkingen geregistreerd bij het Kadaster, terwijl er nog wel sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging, met concentraties tot

⁵² Hoewel de provincie vóór 2006 wettelijk gezien geen beschikking op het evaluatierapport/nazorgplan kon nemen, werd wel vaak een brief gestuurd aan de saneerder die vergelijkbaar is met wat nu de beschikking is. Zie voor een verdere uitleg paragraaf 3.2. Voor de uniformiteit wordt in deze bevinding de instemmingsbrief nog beschikking genoemd.

⁵³ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie 19 juli 2012.

⁵⁴ Provincie Noord-Holland (2012), E-mails ambtelijke organisatie, 10 oktober 2012 & 17 oktober 2012.

⁵⁵ De locatie waarbij het HYP-nummer ontbreekt in Globis is de Marconistraat in Heerhugowaard.

boven de interventiewaarden. De provincie heeft aangetoond dat de beschikking vóór de inwerkingtreding van de WKPb was ingeschreven bij het Kadaster. Dit oude besluit is echter bij de inhaalslag WKPb in 2008 en 2009 niet opnieuw aangeboden bij het Kadaster. Alle inschrijvingen van vóór de inwerkingtreding van de WKPb zijn per september 2009 door het Kadaster verwijderd. Hierdoor waren de publiekrechtelijke beperkingen uit dit besluit niet meer geregistreerd. De provincie heeft aangegeven deze alsnog te zullen registreren bij het Kadaster.⁵⁶

⁵⁶ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 17 oktober 2012.

HOOFDSTUK 3

De provincie als plantoetser

In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 3.1 onderzoeksvraag 2 beantwoord: 'Voert de provincie sinds 2006 haar taken als plantoetser ten aanzien van de nazorg adequaat uit?' In paragraaf 3.2 wordt onderzoeksvraag 3 beantwoord: 'Heeft de provincie ervoor gezorgd dat de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen van vóór 2006 helder zijn vastgelegd?'

3.1 Nazorg sinds 2006

3.1.1 Afweging mate van saneren versus mate van nazorg

Criteria 3 en 4

In 2006 is de Wet bodembescherming gewijzigd om de aanpak van de bodemsanering te versnellen.⁵⁷ De wetswijziging heeft het mogelijk gemaakt dat een bodemsanering mag resulteren in een situatie met restverontreiniging. Minder saneren betekent wel dat er meer beheer van verontreinigde bodems nodig is. Voor alle saneringen geldt dat de nazorg zoveel mogelijk moet worden beperkt. Beperken van nazorg is zowel vanuit milieuoogpunt als vanuit maatschappelijk oogpunt een belangrijk uitgangspunt bij de keuze voor de saneringsdoelstelling. Saneringsoplossingen die nazorg met zich meebrengen zijn toegestaan, maar er zal altijd een toets moeten plaatsvinden of beperking van nazorg mogelijk is. De provincie dient dit aspect expliciet te toetsen bij de instemming met het saneringsplan.⁵⁸

Om dit te kunnen beoordelen is nagegaan of de provincie voldoet aan criterium 3, dat luidt: *De provincie heeft bij de instemming van het saneringsplan expliciet getoetst of bij de voorgestelde saneringsoplossing de nazorg zoveel mogelijk is beperkt.*

Criterium 4 gaat in op afwijkingen die gedurende de sanering kunnen optreden en luidt: *De voorgestelde nazorg in het ingediende nazorgplan wijkt niet sterk af van de verwachte nazorg in het beschikte saneringsplan.*

Afwijkingen van het saneringsplan dienen gemeld te worden. De provincie moet dan beoordelen of de afwijkingen nog passen binnen de gekozen saneringsoplossing. Als dat niet het geval is, zal de provincie aan de saneerder moeten aangeven dat ofwel het saneringsplan moet worden gevolgd ofwel een herzien saneringsplan nodig is.⁵⁹

De Rekenkamer is nagegaan of de provincie de toetsing heeft geborgd van zowel de afweging tussen de mate van sanering en de mate van nazorg, als van de eventuele afwijking tussen de verwachte en uiteindelijk voorgestelde nazorg.

⁵⁷ In de toelichting op dit wetsvoorstel wordt gesteld dat het "...er op [is] gericht de aanpak van de bodemsanering te versnellen, teneinde de doelstelling die is vastgelegd in het derde Nationaal Milieubeleidsplan te halen: alle ernstige verontreiniging in bodems wordt binnen afzienbare tijd (voor 2023) gesaneerd of beheerst. Zowel de nieuwe saneringsdoelstelling, de regeling van de nazorg, de bedrijvenregeling (saneringsplicht en subsidieregeling) als de meerjarenprogrammering van sanering door overheden werken hier aan mee." Bron: Tweede Kamer, vergaderjaar 2003–2004, 29 462, nr. 3 (MvT), p. 18.

⁵⁸ Art. 38 Wet bodembescherming en Tweede Kamer, vergaderjaar 2003–2004, 29 462, nr. 3 (MvT), p. 28.

⁵⁹ Art. 39 lid 4 en 5 Wet bodembescherming; Tweede Kamer, vergaderjaar 2003–2004, 29 462, nr. 3 (MvT), p. 30.

Bevinding 3

In het bodembeleid van de provincie Noord-Holland is bepaald dat bij het vaststellen van de saneringsdoelstelling de nazorg zoveel mogelijk dient te zijn beperkt. Deze eis aan saneringsplannen is echter niet doorvertaald in de provinciale Milieuverordening en ook niet in de checklists voor het beoordelen van ingediende saneringsplannen.

In de drie onderzochte beschikkingen op saneringsplannen van na 2006 is de expliciete toetsing van de mate van nazorg slechts eenmaal vastgelegd.

(Criterium 3)

Toelichting:

Beleid en procedures

De provincie Noord-Holland stelt in haar Bodemstrategie: *“Bij het beoordelen van saneringsplannen sturen wij op de saneringscriteria: ‘wegnemen ontoelaatbare risico’s’ en ‘kosteneffectief’. Beide criteria beoordelen we toekomstgericht. Dat wil zeggen dat wij kijken naar de gevolgen van keuzes voor het nazorgstadium. Wij willen voorkomen dat we straks weliswaar snel alle actuele risico’s hebben weggenomen, maar dat we nog vele decennia met een enorme hoeveelheid nazorglocaties te maken hebben. Bij nazorglocaties horen namelijk ook maatschappelijk op te brengen monitoring- en beheerskosten en door de provincie uit te voeren handhavingactiviteiten. Wij willen voorkomen dat goedkoop uiteindelijk duurkoop is.”*⁶⁰ In de voorschriften voor het opstellen van een saneringsplan, zoals opgesteld in de provinciale Milieuverordening, komt dit uitgangspunt echter niet terug.⁶¹

De provinciale vergunningverleners dienen bij het beoordelen van ingekomen saneringsplannen gebruik te maken van checklists. In de checklists is geen toetspunt opgenomen ten aanzien van de saneringsdoelstelling of de eis dat nazorg zoveel mogelijk moet zijn beperkt.

Uitkomsten dossieronderzoek

Drie van de elf geselecteerde dossiers bevatten saneringsplannen van na 2006.⁶² Alle drie de saneringsplannen zijn beoordeeld aan de hand van de checklist “ingediende meldingen” en de checklist “uitgebreide beoordeling saneringsplan”. Zoals eerder gesteld, heeft de Rekenkamer aan de hand van de checklists echter niet kunnen vaststellen of aan het criterium dat de nazorg zoveel mogelijk beperkt is wordt voldaan, omdat er geen punt in de checklists is opgenomen om dit te toetsen. Daarom is er gekeken of deze afweging is opgenomen in de beschikking op het saneringsplan.

Slechts in één van drie onderzochte beschikkingen, die voor locatie Zuideinde in Landsmeer, is gesteld dat de provincie van mening is dat de voorgestelde sanering aan de volgende uitgangspunten voldoet: *‘het risico op*

⁶⁰ Provincie Noord-Holland (2010), Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma 2010-2014 Provincie Noord-Holland, 14 januari 2010, p. 16.

⁶¹ In de Milieuverordening is slechts bepaald dat het saneringsplan ‘de argumentatie voor de gekozen saneringsvariant met het saneringsdoel’ dient te bevatten. Bron: Provincie Noord-Holland (2011), Provinciale Milieuverordening Noord-Holland Tranche 7, artikel 7.1.3.

⁶² Dit betreft de locaties Sniep in Diemen, Zuideinde in Landsmeer en de Nieuwe Bussummerweg in Huizen. Bij de locatie Sniep is het raamsaneringsplan voor 2006 opgesteld, maar is er na 2006 nog een grote wijziging in de saneringsoplossing geweest waarover opnieuw is beschikt. Bij de locatie Zuideinde is het raamsaneringsplan ook van voor 2006, maar is er een deelsaneringsplan uit 2006. Bij de Nieuwe Bussummerweg is het saneringsplan uit 2009. Bij de locatie Hoflaan in Velsen is er een plan van aanpak uit 2006, maar hier is door de provincie niet over beschikt, alleen mee ingestemd. De eerdere beschikking op het saneringsplan uit 2004 bleef onverminderd van kracht. De locatie Hoflaan is dus bij bevinding 3 en 4 niet beoordeeld als een locatie met een saneringsplan van na 2006.

verspreiding van de verontreiniging [wordt] zoveel mogelijk (...) beperkt. Dit betekent dat het verwijderen van de bron van de verontreiniging voorop staat, dat actieve zorgmaatregelen ongewenst zijn en dat daarnaast de onaanvaardbare risico's voor de mens en voor het ecosysteem worden weggenomen'.⁶³ Voor de locaties Nieuwe Bussummerweg in Huizen en Sniep in Diemen ontbreekt echter een expliciete afweging op het punt of de nazorg zoveel mogelijk is beperkt bij de voorgestelde saneringsoplossing

Bevinding 4

Bij de drie onderzochte nazorglocaties met saneringsplannen van na 2006, wijkt de uiteindelijk beschikte nazorg niet sterk af van de verwachte nazorg in het beschikte saneringsplan.

(Criterium 4)

Toelichting:

Allereerst dient te worden opgemerkt dat ook na 2006 in de praktijk niet altijd gewerkt wordt met een apart nazorgplan. De nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen mogen van de provincie worden geïntegreerd in het evaluatierapport bij locaties waar de nazorg minder complex is.⁶⁴ De provincie neemt in die gevallen één beschikking. In die beschikking op het evaluatierapport is ook de nazorg opgenomen.

Bij de drie locaties met een saneringsplan van na 2006 zijn kleine afwijkingen te vinden in de daadwerkelijke nazorg (beschikking evaluatierapport of nazorgplan) ten opzichte van de nazorg die in eerste instantie was voorzien (beschikking saneringsplan).⁶⁵ Het betreffen echter geen grote afwijkingen.

Bij de locatie Sniep in Diemen heeft, zoals reeds hiervoor gemeld, na 2006 een wijziging van het oorspronkelijke saneringsplan plaatsgevonden. De provincie heeft hier bepaald dat vanwege de gewijzigde saneringsdoelstelling een herzien saneringsplan en nieuwe beschikking noodzakelijk waren, onder meer omdat er een grotere restverontreiniging achterblijft. Ten opzichte van het gewijzigde saneringsplan is de nazorg in de beschikking op het evaluatierapport inhoudelijk niet gewijzigd.⁶⁶ Bij de locatie Nieuwe Bussummerweg in Huizen is er ongepland een restverontreiniging in de grond achtergebleven, waardoor de provincie in haar beschikking heeft besloten dat er extra gebruiksbeperkingen gelden en dat de publiekrechtelijke beperking geregistreerd blijft.⁶⁷ Deze afwijking op het saneringsplan is pas in het evaluatierapport gemeld door de saneerder. Bij de locatie Zuideinde in Landsmeer is de nazorg in het beschikte saneringsplan precies hetzelfde als in het evaluatierapport.

⁶³ Provincie Noord-Holland (2007), Beschikking saneringsplan Zuideinde 6 te Landsmeer, 12 maart 2007.

⁶⁴ Provincie Noord-Holland (2011), Werkwijzer Bodemsanering Provincie Noord-Holland, p.49.

⁶⁵ Dit betreft de locaties Sniep in Diemen, Zuideinde in Landsmeer en de Nieuwe Bussummerweg in Huizen. Bij de locatie Sniep is het raamsaneringsplan voor 2006 opgesteld, maar is er na 2006 nog een grote wijziging in de saneringsoplossing geweest waarover opnieuw is beschikt. Bij de locatie Zuideinde is het raamsaneringsplan ook van voor 2006, maar is er een deelsaneringsplan uit 2006. Bij de Nieuwe Bussummerweg is het saneringsplan uit 2009.

⁶⁶ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 2 augustus 2012.

⁶⁷ Provincie Noord-Holland (2010), Beschikking evaluatie sanering Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 15 februari 2010.

3.1.2 Proces en procedures plantoetsing

Criterium 5

In deze paragraaf wordt criterium 5 beoordeeld: *GS hebben een procedure vastgesteld voor het nemen van beschikkingen ten aanzien van het nazorgplan*. De aspecten waarop deze procedure dient in te gaan, zijn opgenomen in Tabel 6.

De eerder beschreven accentverschuiving naar het functiegericht saneren heeft ertoe geleid dat nazorg in 2006 een uitdrukkelijke plek in de wet kreeg. Vanaf dat moment moet de provincie een beschikking nemen op het nazorgplan.⁶⁸ In het Normblad SIKB 8001 is opgenomen dat het bevoegde gezag een procedure moet vaststellen en bijhouden voor het nemen van beschikkingen ten aanzien van (o.a.) het nazorgplan. De aspecten hebben o.a. betrekking op het bewaken van termijnen en de evaluatie van nazorg.⁶⁹ De provincies hebben zich gecommitteerd aan dit Normblad uit 2008 dat tot stand is gekomen naar aanleiding van het Kabinetstandpunt Beleidsvernieuwing Bodemsanering.⁷⁰ In dit Kabinetstandpunt is opgenomen dat de bevoegde overheden gezamenlijk kwaliteitseisen vaststellen voor het uitvoeren van hun Wbb taken.⁷¹

Bevinding 5

In de provincie Noord-Holland zijn op verschillende plekken procedures voor het nemen van beschikkingen op het nazorgplan te vinden. Slechts een deel van de vereiste aspecten is terug te vinden in deze procedures. Zo is niet in het algemeen omschreven hoe de status van nazorglocaties periodiek beoordeeld wordt. Ook is er geen algemene procedure voor het evalueren van nazorg.

(Criterium 5)

Toelichting:

In 2006 zijn de werkprocessen van de provinciale vergunningverleners beschreven als resultaat van het project 'Nieuwe werkwijze vergunningverlening'. De procedure voor het beoordelen van een evaluatierapport of nazorgplan is hier een onderdeel van.⁷² De actuele beschrijving van de werkwijze en procedures voor beoordeling, besluitvorming en beschikken van o.a. de directie Subsidies, Handhaving en Vergunningen (SHV) kunnen geraadpleegd worden in de procesmanagementapplicatie B Wise (onderdeel van Intranet NH). Bovendien is via B wise een schema te raadplegen waarin alle Wbb-procedures zijn opgenomen, inclusief wettelijke termijnen.⁷³

In de beschrijving van de werkprocessen wordt per processtap verwezen naar de beschikbare hulpmiddelen (sjablonen, meldingsformulieren en checklists). De procedure voor het beoordelen van saneringsplannen, evaluatierapporten en nazorgplannen is hetzelfde. Bij binnenkomst wordt een checklist 'beoordelingswijze' ingevuld om te bepalen of een marginale of uitgebreide beoordeling nodig is. Tevens vindt een administratieve

⁶⁸ Art. 39d lid 3 Wet bodembescherming.

⁶⁹ SIKB (2008), Normblad 8001, p.13.

⁷⁰ SIKB (2008), Normblad 8001, p.5.

⁷¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2001-2002, Kamerstuk 28 199, nr. 1, p.22.

⁷² Provincie Noord-Holland (2006), Implementatie Nieuwe Werkwijze Vergunningverlening, 30 januari 2006.

⁷³ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 19 juli 2012 & Provincie Noord-Holland (2012), Schema Procedures Wet bodembescherming (Interne richtlijn) versie 2.1, juli 2012 & Raadpleging B wise door Randstedelijke Rekenkamer, juli 2012.

check plaats of alle minimaal benodigde stukken bij de melding aanwezig zijn. Zo niet, dan wordt er geschorst.⁷⁴ Bij de marginale beoordeling wordt geen inhoudelijke toets gedaan. Indien een uitgebreide beoordeling nodig is, worden voor het beoordelen van saneringsplannen, evaluatierapporten en nazorgplannen verschillende checklists gebruikt.⁷⁵ Een marginale beoordeling kan overigens aanleiding geven tot het alsnog uitvoeren van een uitgebreide beoordeling. Aan het beoordelen van een ingediend plan, gaat eerst het beoordelen van het ingediende meldingsformulier vooraf. Voor het evaluatierapport en het nazorgplan hanteert de provincie twee verschillende meldingsformulieren. In bijlage A is het meldingsformulier voor het evaluatierapport opgenomen en bijlage B bevat het meldingsformulier voor het nazorgplan. De ingediende meldingsformulieren worden door de provincie beoordeeld aan de hand van de checklist “Ingediende meldingen”. In Bijlage C is deze checklist weergegeven. De checklist Ingediende melding is voor evaluatierapporten en nazorgplannen hetzelfde. Voor de beoordeling van het evaluatierapport en het nazorgplan zelf worden wel twee verschillende checklists gehanteerd. In Bijlage D checklist uitgebreide beoordeling Evaluatierapport en in Bijlage E de checklist uitgebreide beoordeling Nazorgplan. De checklists worden via Globis geraadpleegd en ingevuld.⁷⁶ Verder in dit rapport zal worden gesproken over checklists evaluatierapport en checklists nazorgplan, waarmee dan bedoeld wordt op de checklist ingediende meldingen en de checklist voor het betreffende plan.

In Tabel 6 is aangegeven of de verschillende vereiste aspecten in een proces of procedure zijn omschreven en zo ja, waar ze te vinden zijn:

Tabel 6 Procedurele aspecten criterium 5

	Aanwezig?	Vindplaats
GS hebben een procedure vastgesteld voor het nemen van beschikkingen ten aanzien van het nazorgplan. Deze procedure gaat o.a. in op:		
a. De functionele scheiding van taken;	Ja, dit is vastgelegd.	Notitie locatiebeheer bodemsanering en Schema bodemsaneringsprocedure in BWise
b. Het bewaken van de behandelingstermijn van de aanvraag;	Ja, de behandelingstermijn is vastgelegd in een interne richtlijn en termijnen zijn op taakniveau aangegeven in Globis. Globis kent echter geen termijnbewaking.	Schema Procedures Wet bodembescherming (Interne richtlijn) versie 2.1
c. Het toetsen op de borging van de nazorg;	Nee, niet aangetroffen.	Niet van toepassing.
d. Het objectief, consistent, eenduidig, onafhankelijk en met gelijk kwaliteitsniveau toetsen op kwalitatieve en kwantitatieve volledigheid en juistheid van de informatie;	Deels. Er wordt gebruik gemaakt van checklists voor evaluatierapporten en nazorgplannen. Voor de minder complexe nazorg wordt de checklist nazorgplan echter niet gebruikt, waardoor er bepaalde criteria in die gevallen niet getoetst worden (zie toelichting bevinding 8).	'Implementatie Nieuwe Werkwijze Vergunningverlening' en Checklists 'beoordelingswijze', 'Ingediende meldingen' 'Evaluatierapport' en 'Zorgplan'.

⁷⁴ Provincie Noord-Holland (2006), Implementatie Nieuwe Werkwijze Vergunningverlening, 30 januari 2006, p. 3 ev.

⁷⁵ Dit zijn de Checklist Saneringsplan, Checklist Evaluatierapport en Checklist Zorgplan.

⁷⁶ Provincie Noord-Holland (2006), Implementatie Nieuwe Werkwijze Vergunningverlening, 30 januari 2006, pp. 3-6.

	Aanwezig?	Vindplaats
e. Registratie en monitoring nazorgactiviteiten;	Nee, de procedure is niet als zodanig omschreven. De provincie kent wel een procedure waarbij in Globis een termijn wordt aangegeven waarbinnen nazorgrapportages ingediend moeten worden. Een overzicht met verlopen termijnen kan zo worden gegenereerd. ⁷⁷	Globis
f. Periodieke beoordeling van de status van de nazorg op basis van nazorgstatusrapportages;	Nee, de procedure is niet als zodanig omschreven. De provincie heeft aangegeven dat indien nazorgrapportages worden toegestuurd en beoordeeld, de status van die locaties ook wordt beoordeeld, dit is maatwerk per geval. ⁷⁸	Niet van toepassing.
g. Evaluatie van de nazorg op basis van afsluitende nazorgevaluatierapportages.	Nee, niet aangetroffen.	Niet van toepassing.

3.1.3 Toetsing van de voorgestelde nazorg

Criteria 7 t/m 11

In deze paragraaf komen de criteria aan bod die betrekking hebben op de toetsing van de voorgestelde nazorg in het nazorgplan.

Allereerst is het van belang dat nazorgplannen binnen zes maanden na ontvangst getoetst worden. Indien GS niet binnen deze termijn een beslissing nemen, is de instemming van rechtswege verleend.⁷⁹ Daarnaast is het van belang dat het evaluatierapport en het nazorgplan gelijktijdig worden ingediend, vanwege de samenhang tussen beide documenten.⁸⁰ In het evaluatierapport wordt de kwaliteit van de bodem na de sanering beschreven en wanneer er restverontreiniging is achtergebleven wordt ook daarvan de aard en omvang beschreven. Op grond daarvan wordt aangegeven of met het oog op het beheer van die restverontreiniging gebruiksbeperkingen en nazorgmaatregelen noodzakelijk zijn.⁸¹ Het kan wel zijn dat de saneerder van mening is dat geen nazorgplan hoeft te worden ingediend, terwijl de provincie op basis van het evaluatierapport een andere conclusie trekt. In dat geval dient het nazorgplan zo spoedig te worden ingediend.⁸² Deze gebruiksbeperkingen en nazorgmaatregelen worden vastgelegd in een nazorgplan. De provincie moet het ingediende nazorgplan toetsen aan de (wettelijke) eisen.⁸³ GS kunnen aan de instemming met het nazorgplan het voorschrift verbinden tot het stellen van financiële zekerheid. Uit de toelichting op de financiering van de nazorgkosten moet blijken of de initiatiefnemer voldoende

⁷⁷ Provincie Noord-Holland (2012), Uitleg werkproces nazorg.

⁷⁸ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 4 oktober 2012. Zie ook Provincie Noord-Holland (2010), Bodemsaneringstrategie en Uitvoeringsprogramma 2010-2014, p. 31.

⁷⁹ Art. 39d lid 3 Wet bodembescherming.

⁸⁰ In de praktijk wordt niet altijd een separaat nazorgplan ingediend, maar is de voorgestelde nazorg in het evaluatierapport opgenomen.

⁸¹ Art. 39c Wet bodembescherming & Tweede Kamer, vergaderjaar 2003–2004, 29 462, nr. 3 (MvT), p. 34.

⁸² Tweede Kamer, vergaderjaar 2003–2004, 29 462, nr. 3 (MvT), p. 36.

⁸³ Art 39d lid 1 t/m 4, Art 39e lid 2 & Art 39f Wet bodembescherming & SIKB (2010), Besluitvormingsuitvoeringsmethode Wbb (BUM Wbb), pp. 18 en 30.

middelen heeft om de nazorg uit te voeren. Als dit niet overtuigend is gedaan en indien de kosten van nazorg na de sanering voor meer dan 50% na een periode van tenminste vijf jaar zullen worden gerealiseerd, kunnen GS financiële zekerheid vragen.⁸⁴

De Rekenkamer heeft het voorgaande vertaald in de criteria 7 t/m 11:

- Criterium 7: *De provincie toetst alle nazorgplannen binnen 6 maanden na ontvangst.*
- Criterium 8: *Indien in het saneringsverslag (in de provincie Noord-Holland evaluatierapport genoemd) is beschreven dat sprake is van een restverontreiniging na de sanering en dat sprake is van gebruiksbeperkingen en/of nazorg, bewaakt de provincie dat gelijktijdig met of zo spoedig mogelijk na het saneringsverslag een nazorgplan wordt ingediend.*
- Criterium 9: *De provincie heeft getoetst of het ingediende nazorgplan de volgende informatie bevat:*
 - a. *NAW gegevens melder (inclusief eventuele machtiging);*
 - b. *ligging van de nazorg;*
 - c. *type beschikking;⁸⁵*
 - d. *informatie over de context van de nazorg;*
 - e. *als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de gebruiksbeperkingen;*
 - f. *als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de wijze van communicatie van de gebruiksbeperkingen aan de gebruikers;*
 - g. *als sprake is van nazorgmaatregelen, een beschrijving van de maatregelen en de eventuele verslaglegging hiervan;*
 - h. *als sprake is van nazorgmaatregelen, een begroting van de kosten;*
 - i. *als sprake is van nazorgmaatregelen en de kosten van de nazorg voor meer dan 50% na vijf jaar zullen worden gerealiseerd, een toelichting op de financiering van de kosten;*
 - j. *in het nazorgplan is beschreven wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de nazorg.*
- Criterium 10: *Teneinde te beschikken op het nazorgplan, heeft de provincie getoetst:*
 - a. *of gebruiksbeperkingen of nazorgmaatregelen voldoende zijn om er voor te zorgen dat de verontreiniging die na de sanering is achtergebleven niet zal leiden tot een vermindering van de kwaliteit van de bodem zoals beschreven in het saneringsverslag*
 - b. *of het nodig is om aan de instemming met het nazorgplan het voorschrift te verbinden dat bepaalde wijzigingen in het bodemgebruik gemeld dienen te worden.*
- Criterium 11: *Indien aan het criterium 9i voor het kunnen vragen van een financiële zekerheidsstelling wordt voldaan en uit de toelichting op de financiering van de nazorgkosten blijkt dat de initiatiefnemer waarschijnlijk onvoldoende middelen heeft om de nazorg uit te voeren, wordt de financiële zekerheidsstelling als voorschrift in de beschikking opgenomen.*

⁸⁴ Art. 39f Wet bodembescherming & Art. 39 lid 1 Besluit financiële bepalingen bodemsanering & SIKB (2010), Besluitvormingsuitvoeringsmethode Wbb (BUM Wbb), p. 30

⁸⁵ Bij het type beschikking gaat het om de volgende informatie: (a) of de verontreiniging voor 1987 is ontstaan, (b) of een beschikking wordt aangevraagd voor het hele geval of een gedeelte, (c) of sprake is van verschillende saneringsfasen, (d) een overzicht van al afgegeven beschikkingen in het kader van de Wet bodembescherming.

Bevinding 6

De provincie heeft van de zes onderzochte locaties de meeste nazorgplannen dan wel evaluatierapporten waarin de nazorg is opgenomen binnen zes maanden na ontvangst getoetst. Bij één van de zes onderzochte locaties met een evaluatierapport van na 2006, waarin nazorg is opgenomen, is de termijn echter overschreden. De beslissing op het evaluatierapport heeft voor die locatie zeven maanden geduurd. Bij twee andere locaties, waar door de provincie om aanvullende informatie is gevraagd, heeft het totale beschikkingsproces wel veel langer dan zes maanden geduurd. Bij één locatie zelfs ruim twee jaar. De beslistermijnen ten opzichte van de ontvangst van de aanvullende informatie waren wel korter dan zes maanden.

(Criterium 7)

Toelichting:

In zes van de elf geselecteerde dossiers is na 2006 beschikt op een nazorgplan/evaluatierapport waarin de nazorg is opgenomen.⁸⁶ In één van de zes gevallen is niet binnen zes maanden na ontvangst van de laatste benodigde gegevens een beschikking afgegeven.⁸⁷ Bij de locaties Industrieweg in Middenmeer en Sniep in Diemen heeft het totale beschikkingsproces respectievelijk één jaar en vier maanden en twee jaar en twee maanden geduurd, maar was de beslistermijn ten opzichte van de ontvangst van de aanvullende informatie wel korter dan zes maanden.

In Tabel 7 zijn de beslistermijnen per dossier aangegeven. Bij vier van de zes locaties is de nazorg opgenomen in het evaluatierapport. Bij de locaties Industrieweg in Middenmeer en Wandelpad in Hilversum is een apart nazorgplan beschikt. Voor de locatie Industrieweg gebeurde dit nadat de provincie niet instemde met het eerder ingediende evaluatierapport en de daarin vastgelegde nazorgmaatregelen. In drie van de zes gevallen, waaronder de locatie Industrieweg, ontbrak er bij het indienen van het evaluatierapport of nazorgplan informatie, waardoor de provincie de beslistermijn heeft geschorst en om extra informatie heeft gevraagd dan wel extra onderzoek heeft laten verrichten.

⁸⁶ Deze zes locaties zijn: Hoflaan in Velsen, Industrieweg in Middenmeer, Nieuwe Bussummerweg in Huizen, Sniep in Diemen, Wandelpad in Hilversum en Zuideinde in Landsmeer (dit betreft de deelsanering in 2008).

⁸⁷ De locatie waar meer dan zes maanden na ontvangst van het evaluatierapport een beschikking door de provincie is gegeven is het Zuideinde in Landsmeer.

Tabel 7 Beslistermijnen nazorg provincie Noord-Holland

	Locatie	Termijn tussen ontvangst rapport en schorsing of beschikking	Termijn tussen ontvangst aanvullende informatie en beschikking	Doorlooptijd totaal*
1.	Hoflaan in Velsen	1 maand	NVT	1 maand
2.	Industrieweg in Middenmeer (apart nazorgplan)	10 maanden ⁸⁸	5 maanden ⁸⁹	2 jaar en 2 maanden
3.	Nieuwe Bussummerweg in Huizen	1 week	1 maand	2 maanden
4.	Sniep in Diemen	4 maanden en 1 maand ⁹⁰	3 maanden	1 jaar en 4 maanden
5.	Wandelpad in Hilversum (apart nazorgplan)	3 maanden	NVT	3 maanden
6.	Zuideinde in Landsmeer (betreft de deelsanering in 2008)	7 maanden	NVT	7 maanden

*= Dit betreft de termijn tussen de ontvangst van het oorspronkelijke nazorgplan/evaluatie rapport en de uiteindelijke beschikking.

Uit Tabel 7 blijkt dat voor de locaties Industrieweg en Wandelpad binnen de termijn voor het beslissen op een nazorgplan (zes maanden⁹¹) is beschikt. Voor het nazorgplan geldt, dat indien de provincie niet binnen zes maanden beslist, het nazorgplan van rechtswege is goedgekeurd.

Zoals eerder opgemerkt, is bij vier van de zes locaties de nazorg opgenomen in het evaluatierapport. De provincie neemt hierop één beschikking. De termijn voor het beslissen op een evaluatierapport is volgens de Algemene wet bestuursrecht een “redelijke termijn” die in ieder geval verstreken is na 8 weken.⁹² Uit Tabel 7 blijkt dat deze termijn vaker wordt overschreden dan de termijn van zes maanden.

Voor het evaluatierapport geldt niet dat na het verstrijken van de beslistermijn het verslag van rechtswege wordt goedgekeurd. Het overschrijden van de beslistermijn kan wel leiden tot het betalen van een dwangsom vanwege het niet tijdig beslissen.⁹³

Eén van de locaties waarbij het evaluatierapport en het nazorgplan vóór 2006 werden ingediend bij de provincie, en die dus eigenlijk buiten de beoordeling van dit criterium valt, is toch het vermelden waard. Het beoordelen van evaluatierapporten en nazorgplannen was namelijk al ruim vóór 2006 onderdeel van het werkproces. Voor de betreffende locatie, het voormalige gasfabrieksterrein in Castricum, heeft het zeer lang geduurd voordat de provincie formeel instemt met het evaluatierapport en het nazorgplan. Voor deze locatie werd in 2000 een

⁸⁸ Het evaluatierapport werd na deze 10 maanden afgekeurd, maar 12 maanden later alsnog goedgekeurd na aanvullende informatie, een toelichtend gesprek en de afspraak dat er een nazorgplan werd ingediend.

⁸⁹ Met aanvullende informatie wordt in dit geval het indienen van een nazorgplan bedoeld, hierop is door de provincie na 5 maanden beschikt. Voor het nazorgplan werd ingediend is door de saneerder echter ook al een keer aanvullende informatie geleverd.

⁹⁰ Er is twee keer om aanvullende informatie gevraagd door de provincie. Na de laatste aanvulling is door de provincie binnen drie maanden beschikt op het evaluatierapport.

⁹¹ Artikel 39d lid 3 Wet bodembescherming.

⁹² Artikel 39c Wbb jo. artikel 4:13 Algemene wet bestuursrecht.

⁹³ Artikel 4:17 Algemene wet bestuursrecht.

evaluatie­rapport en in 2001 een nazorgplan ingediend. Het duurde echter tot 2005 voordat er een officiële instemming kwam van de provincie op het evaluatie­rapport en het nazorgplan.⁹⁴

Binnen de ambtelijke organisatie is afgesproken dat in 2013 in 100% van de gevallen op tijd op (o.a.) nazorgplannen beschikt zal worden.⁹⁵

Bevinding 7

De provincie Noord-Holland heeft in haar checklists voor het beoordelen van evaluatie­rapporten niet opgenomen dat indien een nazorgplan moet worden ingediend dit ook gelijktijdig met of zo spoedig mogelijk na indiening van het evaluatie­rapport gebeurt.

Bij twee locaties van de zes onderzochte nazorglocaties van na 2006 is een apart nazorgplan ingediend. In beide gevallen is er geen sprake geweest van een gelijktijdige indiening met of zo spoedig mogelijke indiening na het evaluatie­rapport. Bij één locatie is er geen evaluatie­rapport ingediend en heeft de provincie hier ook geen actie op ondernomen. Bij de tweede locatie is pas na het evaluatie­rapport besloten dat er een nazorgplan ingediend moest worden. De indiening van dit nazorgplan heeft plaatsgevonden twee jaar na de afkeuring van het evaluatie­rapport en vijf maanden na de gemaakte afspraak met de saneerder dat alsnog een nazorgplan moest worden ingediend.

(Criterium 8)

Toelichting:

Beleid en procedures

De provincie heeft in haar checklists voor het beoordelen van evaluatie­rapporten opgenomen dat gecontroleerd moet worden of er een restverontreiniging is achtergebleven en of er een nazorgplan ingediend moet worden, maar niet dat dit gelijktijdig met of zo spoedig mogelijk na indiening van het evaluatie­rapport moet gebeuren. Zoals geconstateerd bij bevinding 4 wordt in de praktijk door de provincie Noord-Holland echter niet altijd gewerkt met een apart nazorgplan. Indien de nazorg bij een locatie niet zo complex is, hoeft er geen apart nazorgplan te worden ingediend. In het beleid van Noord-Holland is vastgelegd dat voor deze optie gekozen kan worden indien er een immobiele restverontreiniging is achtergebleven.⁹⁶ De nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen dienen dan te worden beschreven in het evaluatie­rapport.

Uitkomsten dossieronderzoek

Bij vier van de zes onderzochte locaties waarbij het rapport na 2006 is ingediend, is geen apart nazorgplan ingediend. Er zijn slechts twee locaties waarvoor een nazorgplan is ingediend, dit zijn het Wandelpad in Hilversum en de Industrieweg in Middenmeer. Voor deze locaties is het nazorgplan niet gelijktijdig met het evaluatie­rapport ingediend:

- Op de locatie Wandelpad in Hilversum is een parkeerterrein aan het spoor gesaneerd. De sanering, zoals beschreven in het saneringsplan, mislukt gedeeltelijk. Hierna wordt echter door de saneerder geen evaluatie­rapport, ook niet nadat er alternatieve sanering plaatsvond. Wel is er door de saneerder in 2009 een nazorgplan ingediend waarin een periode van grondwatermonitoring wordt voorgesteld om te bepalen of een

⁹⁴ Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatie en nazorgplan voormalige gasfabrieksterrein Castricum, 28 juni 2005.

⁹⁵ Provincie Noord-Holland, e-mail ambtelijke organisatie d.d. 10 april 2013.

⁹⁶ Provincie Noord-Holland (2011), Werkwijzer Bodemsanering Provincie Noord-Holland, p. 49.

stabiele eindsituatie is bereikt.⁹⁷ Bij deze locatie is de situatie dus eigenlijk andersom dan getoetst in het criterium: er is wel een nazorgplan ingediend, maar de provincie heeft geen actie ondernomen toen er geen evaluatierapport werd ingediend na de sanering die heeft plaatsgevonden tussen 2000 en 2002.

- Onder een bedrijf op de locatie Industrierweg in Middenmeer bevond zich een verontreiniging met onder meer minerale olie in grond en grondwater, er is bovendien sprake van een drijfslaag. Buitenpandig heeft in 2000 een sanering plaatsgevonden van grond en grondwater. Onderpandig is een grote restverontreiniging achtergebleven waarbij er nog verspreidingsrisico's aanwezig zijn. Na een tussentijds evaluatierapport begint in 2002 een passieve saneringsfase, waarin door middel van enkele jaren monitoring van het grondwater moet worden bepaald of een stabiele eindsituatie is bereikt. In 2006 dient opnieuw een definitief evaluatierapport te worden ingediend om te bepalen of de saneringsdoelstelling is bereikt.⁹⁸ Eind juni 2007 heeft de provincie bij de beoordeling van de monitoringsgegevens over 2006 aan de saneerder gemeld dat de sanering kan worden beëindigd en dat daarvoor een evaluatierapport moet worden ingediend.⁹⁹ Dit evaluatierapport wordt ingediend in november 2007, maar wordt door de provincie afgekeurd omdat zij er, onder andere, toch niet van overtuigd is dat de verontreiniging stabiel is, dit tot grote verrassing van de saneerder.¹⁰⁰ Er vindt een overleg plaats in april 2009 tussen de saneerder en de provincie waarbij wordt afgesproken dat de provincie toch akkoord gaat met het evaluatierapport indien er nog een nieuw nazorgplan wordt ingediend waarbij slechts extensief de verontreiniging in het grondwater gemeten hoeft te worden.¹⁰¹ Dit nazorgplan wordt uiteindelijk ingediend bij de provincie in september 2009, vijf maanden na het overleg en bijna twee jaar na het afgekeurde evaluatierapport.

Bevinding 8

De provincie Noord-Holland toetst evaluatierapporten en nazorgplannen aan de hand van checklists. Deze checklists worden in de huidige vorm sinds 2006 gebruikt en zijn door de provincie bewaard. In de checklists die gebruikt worden bij de toetsing van nazorgplannen zijn acht van de tien door de wet gestelde criteria terug te vinden. In de checklists voor het toetsen van evaluatierapporten zijn daarentegen maar vijf van de tien criteria terug te vinden. Wanneer de nazorg is opgenomen in het evaluatierapport en er geen apart nazorgplan is ingediend is de toetsing van deze criteria dus niet geborgd. Veel van de criteria zijn echter wel terug te vinden in de beschikkingen.

(Criterium 9)

Toelichting:

Beleid en procedures

Voor alle saneringslocaties dient er een evaluatierapport te worden ingediend door de saneerder. Indien er sprake is van een nazorglocatie, wordt in het evaluatierapport vaak een paragraaf over nazorg opgenomen. Bij de toetsing worden dan alleen de checklists voor het evaluatierapport gebruikt.¹⁰² Bij sommige locaties is door de

⁹⁷ Aveco de Bondt (2009), Saneringsonderzoek en nazorgplan Wandelpad (ter hoogte van nr. 20) te Hilversum, 20 april 2009.

⁹⁸ Provincie Noord-Holland (2003), Beoordeling tussentijdse evaluatie Industrierweg 34 te Middenmeer, 25 februari 2003.

⁹⁹ Provincie Noord-Holland (2007), Instemming monitoringsrapportage 2006 Industrierweg 34 te Middenmeer, 29 juni 2007.

¹⁰⁰ CSO (2009), Toelichting op evaluatierapport sanering Industrierweg 34 te Middenmeer, 9 januari 2009.

¹⁰¹ Provincie Noord-Holland (2009), Aantekeningen in Globis bij locatie Industrierweg 34 te Middenmeer, 23 april 2009.

¹⁰² Het gaat dan om de checklist Ingediende meldingen in combinatie met het meldingsformulier evaluatierapport en de checklist Evaluatierapport.

provincie bepaald dat een apart nazorgplan noodzakelijk is, omdat sprake is van meer complexe nazorg. Dan worden de checklists voor het nazorgplan gebruikt.¹⁰³

Acht van de tien door de Rekenkamer gestelde criteria zijn in de checklists voor het nazorgplan opgenomen. Criterium 9d en 9i betreffende de context van de nazorg en een toelichting op de financiering van de kosten, zijn niet expliciet opgenomen in de checklists. Hoewel de context van de nazorg niet formeel hoeft te worden getoetst door de provincie en het ontbreken van deze informatie in een evaluatierapport of nazorgplan niet zal leiden tot het weigeren van de beschikking, leidt het ontbreken ervan wel tot inefficiëntie bij het beoordelen van de gegevens. De context van de nazorg is van belang om het kader van de nazorg goed te kunnen positioneren.¹⁰⁴ In de checklist evaluatierapport is wel een punt te vinden over het huidige en toekomstige gebruik van de locatie. Dit punt raakt aan criterium 9d. Criterium 9i betreft een toelichting op de financiering van de kosten, indien sprake is van nazorgmaatregelen en de kosten van de nazorg voor meer dan 50% na vijf jaar zullen worden gerealiseerd. In het meldingsformulier voor het nazorgplan is de vraag opgenomen aan de melder: Is er een financiële zekerheidsstelling aan de orde? Dit is echter meer een vraag voor het bevoegde gezag dan voor de indiener van het nazorgplan. Er wordt daarbij niet gevraagd om een toelichting op de financiering van de kosten.

De criteria 9f, 9h en 9j worden alleen getoetst indien er een nazorgplan is ingediend, terwijl het ook van belang is deze criteria te toetsen als er een evaluatierapport is ingediend waarin de nazorg is opgenomen. Aangezien niet voor alle locaties waarbij een restverontreiniging is achtergebleven een nazorgplan noodzakelijk wordt geacht door de provincie, zijn de nazorg en gebruiksbependingen regelmatig opgenomen in het evaluatierapport.¹⁰⁵ Daardoor heeft de Rekenkamer op basis van alleen de checklists evaluatierapport niet kunnen vast stellen of de provincie bijvoorbeeld criterium 9f, betreffende de communicatie van gebruiksbependingen, en criterium 9j, betreffende een beschrijving wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de nazorg, ook getoetst heeft.

Uitkomsten dossieronderzoek

In zes van de elf geselecteerde dossiers is na 2006 beschikt op een evaluatierapport en/of nazorgplan.¹⁰⁶ De Rekenkamer heeft voor deze zes locaties bij alle ingediende evaluatierapporten en nazorgplannen een ingevulde checklist van de provincie aangetroffen. Vóór 2006 gebruikte de provincie ook checklists,¹⁰⁷ maar met andere toetspunten. Naast de checklists, is ook aan de hand van beschikkingen bekeken of de provincie de toetspunten heeft getoetst. Aan elke beschikking is door de ambtelijke organisatie ook een interne oplegnotitie toegevoegd, waarin onder meer een korte toelichting op de beschikking wordt gegeven. Uit deze notitie valt soms ook op te maken of de provincie een criterium getoetst heeft. Indien in de beschikkingen geen aanknopingspunten konden worden gevonden, is gekeken of de verschillende aspecten zijn opgenomen in het evaluatierapport/nazorgplan zelf.

In Tabel 8 is per criterium een samenvattende bevinding over de zes dossiers opgenomen. Voor de beoordeling is een score van 1 tot 5 gehanteerd, waarbij 1 de hoogste score is en 5 de laagste score.

¹⁰³ Het gaat dan om de checklist Ingediende meldingen in combinatie met het meldingsformulier nazorgplan en de checklist Nazorgplan.

¹⁰⁴ Besluitvormingsuitvoeringsmethode Wbb (BUM Wbb), pp 18 en 30.

¹⁰⁵ Provincie Noord-Holland (2011), Werkwijzer Bodemsanering Provincie Noord-Holland, p. 49.

¹⁰⁶ Dit zijn de locaties: Hoflaan in Velsen, Industrierweg in Middenmeer, Nieuwe Bussummerweg in Huizen, Sniep in Diemen, Wandelpad in Hilversum en Zuideinde in Landsmeer.

¹⁰⁷ Provincie Noord-Holland, Interview ambtelijke organisatie 18 juli 2012.

Tabel 8 Beoordeling zes dossiers op criterium 9

Criteria	Beoordeling	Toelichting
De provincie heeft getoetst of het ingediende nazorgplan de volgende informatie bevat:		
a. NAW gegevens melder (inclusief eventuele machtiging);	1	Dit aspect is een toetspunt in zowel de checklists evaluatierapport als de checklists nazorgplan en is bij alle locaties positief beoordeeld in de ingevulde checklists. Ook in alle beschikkingen zijn de NAW gegevens opgenomen
b. ligging van de nazorg;	1	Dit aspect is een toetspunt in zowel de checklists evaluatierapport als de checklists nazorgplan en is bij alle locaties positief beoordeeld in de ingevulde checklists. Uit alle beschikkingen blijkt de ligging van de locatie. In elke beschikking is een kaart opgenomen. In bijna alle evaluatierapporten en nazorgplannen zijn ook de coördinaten te vinden.
c. type beschikking; - is de verontreiniging voor 1987 ontstaan? - wordt een beschikking aangevraagd voor het hele geval of een gedeelte? - is sprake van verschillende saneringsfasen? - welke beschikkingen in het kader van de Wet bodembescherming zijn al afgegeven?	2	Dit is een toetspunt in zowel de checklists evaluatierapport als de checklists nazorgplan. Uit de beschikkingen van de provincie Noord-Holland is goed af te leiden om welk type beschikking het gaat. Niet altijd is duidelijk of de verontreiniging vóór 1987 is ontstaan. Soms is informatie over wanneer de verontreiniging is ontstaan wel vermeld in het evaluatierapport, nazorgplan of de interne oplegnotitie bij de beschikking. In de beschikking op het evaluatierapport wordt bij alle locaties een overzicht gegeven van eerder afgegeven beschikkingen.
d. informatie over de context van de nazorg, ¹⁰⁸	4	Dit punt is geen toetspunt in de checklists, al is er wel een punt dat hier aan raakt. In de beschikkingen is vaak geen of een zeer beperkte context van de nazorg opgenomen. De interne oplegnotitie bevat soms informatie over de context, die niet vermeld staat in de beschikking zelf. In de onderzochte evaluatierapporten en saneringsplannen is deze informatie ook slechts beperkt opgenomen.
e. als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de gebruiksbeperkingen;	1	Dit aspect is een toetspunt in zowel de checklists evaluatierapport als de checklists nazorgplan. Een beschrijving van de gebruiksbeperkingen is bij alle locaties opgenomen in de beschikking.
f. als sprake is van gebruiksbeperkingen, een beschrijving van de wijze van communicatie van de gebruiksbeperkingen aan de gebruikers;	2	Dit aspect is wel opgenomen in de checklists nazorgplan, maar niet in de checklists evaluatierapport. Uit de twee ingevulde checklists voor nazorgplannen blijkt dat de provincie dit getoetst heeft. Dit valt niet te bepalen bij locaties waar alleen een evaluatierapport is ingediend omdat de wijze van communicatie niet is beschreven in het evaluatierapport. De wijze van communicatie van de gebruiksbeperkingen aan de gebruikers

¹⁰⁸ Bijvoorbeeld informatie over het ontstaan van de verontreiniging, de sanering(en) en gebruikshistorie.

Criteria	Beoordeling	Toelichting
		maakt ook nooit een onderdeel uit van de beschikking. Eenmaal is dit wel vermeld in de interne oplegnotitie bij de beschikking. Er wordt in de praktijk echter wel altijd een afschrift van de beschikking aan de gebruikers en belanghebbenden verzonden, waardoor de gebruiksbeperkingen worden gecommuniceerd.
g. als sprake is van nazorgmaatregelen, een beschrijving van de maatregelen en de eventuele verslaglegging hiervan;	1	Voor zowel nazorgplannen als evaluatierapporten is dit een toetspunt in de checklists. Indien er actieve nazorg ¹⁰⁹ nodig is bevatten de beschikkingen een omschrijving van de maatregelen en de eventuele verslaglegging hiervan. Een enkele keer wordt verwezen naar het nazorgplan, zonder zelf een beschrijving te geven in de beschikking.
h. als sprake is van nazorgmaatregelen, een begroting van de kosten	4	Dit aspect is alleen vastgelegd als toetspunt in de checklists nazorgplan en niet in de checklists evaluatierapport. Van de zes locaties zijn er drie waar sprake is of was van actieve nazorg. ¹¹⁰ In geen van de drie gevallen heeft de Rekenkamer een begroting van de kosten aangetroffen bij het evaluatierapport of nazorgplan. Bij de twee locaties waar een nazorgplan is ingediend is dit aspect echter positief beoordeeld in de provinciale checklist. ¹¹¹
i. als sprake is van nazorgmaatregelen en de kosten van de nazorg voor meer dan 50% na vijf jaar zullen worden gerealiseerd, een toelichting op de financiering van de kosten;	Nvt	Dit is geen toetspunt in de checklists. In het meldingsformulier nazorgplan is de vraag opgenomen: Is er een financiële zekerheidsstelling aan de orde? Dit is echter meer een vraag voor het bevoegde gezag dan voor de indiener van het nazorgplan. Er wordt daarbij niet gevraagd om een toelichting op de financiering van de kosten. Bij de onderzochte locaties van na 2006 is er geen sprake van dat meer dan 50% van de kosten van de nazorg na vijf jaar wordt gerealiseerd.
j. in het nazorgplan is beschreven wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de nazorg	2	Wie verantwoordelijk is voor de nazorg is een toetspunt in de checklists voor het nazorgplan, maar niet voor het evaluatierapport. Bij drie van de vier locaties waar de nazorg in het evaluatierapport is opgenomen staat echter wel in het rapport (of in de beschikking daarop) wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de nazorg. Bij de twee locaties waar een nazorgplan is ingediend is het opgenomen in het plan en blijkt daarnaast expliciet uit de twee ingevulde checklists dat de provincie dit ook getoetst heeft.

¹⁰⁹ Bij actieve nazorg moet gedacht worden aan het monitoren van het grondwater. Bij passieve nazorg moet gedacht worden aan bijvoorbeeld het instandhouden van leeflagen en een verbod op graafwerkzaamheden.

¹¹⁰ Dit zijn de locaties Hoflaan in Velsen, Industrieweg in Middenmeer en Wandelpad in Hilversum.

¹¹¹ Bij de locaties Wandelpad in Hilversum en Industrieweg in Middenmeer is in de checklist nazorgplan het toetspunt 'kostenraming nazorgmaatregelen' positief beoordeeld.

Bevinding 9

In de checklists voor het beoordelen van nazorgplannen en evaluatierapporten is niet opgenomen dat moet worden getoetst of de voorgestelde nazorg toereikend is en ook niet dat moet worden getoetst of het nodig is dat bepaalde wijzigingen in het bodemgebruik gemeld moeten worden.

Bij de zes onderzochte nazorglocaties van na 2006 blijkt slechts uit één beschikking expliciet dat is getoetst of de gebruiksbeperkingen en nazorgmaatregelen voldoende zijn. De provincie voegt in de beschikkingen echter vaak bepalingen toe ten opzichte van de voorgestelde nazorg, zoals het verplicht stellen van het melden van grondwateronttrekkingen of het verbod op graafwerkzaamheden. Dit duidt erop dat de provincie in de praktijk wel afweegt of de voorgestelde nazorg toereikend is of dat aanvullende nazorgmaatregelen en/of gebruiksbeperkingen dan wel meldingsvoorschriften met betrekking tot het gebruik van de grond noodzakelijk worden geacht.

(Criterium 10)

Toelichting:

Beleid en procedures

De provincie heeft in haar checklist voor het beoordelen van evaluatierapporten opgenomen dat er in het rapport een beschrijving moet staan van maatregelen die schade en milieu hygiënisch ongewenste effecten (bijvoorbeeld verspreiding van de restverontreiniging) voorkomen of beperken na de sanering. Daarmee is echter niet geborgd dat er ook getoetst wordt of deze maatregelen voldoende zijn. In de checklist voor het beoordelen van nazorgplannen staat wel dat moet worden nagegaan of, indien aanvullende actie nodig is om verspreiding van de restverontreiniging tegen te gaan, dit is opgenomen in het nazorgplan. Dit is echter niet hetzelfde als toetsen of de gebruiksbeperkingen en nazorgmaatregelen voldoende zijn om vermindering van de bodemkwaliteit te voorkomen. De vraag of het nodig is om aan de instemming met het nazorgplan of evaluatierapport het voorschrift te verbinden dat bepaalde wijzigingen in het bodemgebruik gemeld moeten worden, is niet opgenomen in de checklists die de provincie gebruikt.

Uitkomsten dossieronderzoek

Of de provincie in de praktijk heeft getoetst of de gebruiksbeperkingen of nazorgmaatregelen voldoende zijn, heeft de Rekenkamer dus niet kunnen vaststellen op basis van de checklists voor het evaluatierapport en nazorgplan. In de beschikkingen is de toetsing meestal ook niet terug te vinden. Slechts in één van de zes beschikkingen na 2006 wordt expliciet gesteld: *“De in het nazorgplan opgenomen beperkingen in het gebruik van de bodem en/of de maatregelen zijn voldoende om er voor te zorgen dat de verontreiniging die is achtergebleven niet zal leiden tot een vermindering van de kwaliteit van de bodem zoals beschreven in het evaluatierapport van de sanering.”*¹¹² Wel is het zo dat de beschikte nazorg en gebruiksbeperkingen in de onderzochte beschikkingen vaak aangevuld zijn ten opzichte van de voorgestelde nazorg in het evaluatierapport. Er is dan meestal geen sprake van grote afwijkingen, maar dit duidt erop dat de provincie afweegt of de voorgestelde gebruiksbeperkingen en/of nazorgmaatregelen toereikend zijn dan wel meldingsvoorschriften met betrekking tot het gebruik van de grond noodzakelijk worden geacht. Zo zijn meldingsvoorschriften in alle beschikkingen terug te vinden.

¹¹² Provincie Noord-Holland (2009), Beschikking nazorgplan Wandelpad nabij nr. 20 te Hilversum, 29 juli 2009, p. 3.

Voorbeeld aanvullende gebruiksbeperkingen

In het evaluatierapport van de locatie Hoflaan in Velsen, is opgenomen dat er vanwege de aanwezige restverontreiniging met minerale olie monitoring dient plaats te vinden naar het verloop van de kabelolie in het grondwater om vast te stellen dat de situatie niet verergert. In de beschikking op het evaluatierapport heeft de provincie de volgende maatregelen opgenomen:

- *jaarlijkse monitoring van het grondwater;*
- *instandhouding van de leeflaag;*

De nazorg en gebruiksbeperking blijven van kracht tot het moment dat de kabel en de restverontreiniging moet worden verwijderd conform eerder door de provincie genomen beschikkingen. Eventuele wijzigingen van het gebruik moeten door de eigenaar, erfpachter of gebruiker gemeld worden aan de provincie.¹¹³

Bevinding 10

In het meldingsformulier voor het nazorgplan is de vraag opgenomen of een financiële zekerheidsstelling aan de orde is. Dit is echter meer een vraag voor het bevoegde gezag dan voor de indiener van het nazorgplan. Hierdoor kan het gebeuren dat de financiële risico's, die ontstaan indien de initiatiefnemer onvoldoende middelen heeft om de nazorg uit te voeren, niet zijn afgedekt. Geen van de zes onderzochte locaties voldoet aan het criterium voor het kunnen vragen van een financiële zekerheidsstelling, omdat in geen van de gevallen meer dan 50% van de kosten na jaar wordt gerealiseerd.

(Criterium 11)

Toelichting:

In het meldingsformulier voor het nazorgplan is de vraag opgenomen of een financiële zekerheidsstelling aan de orde is. Dit is echter meer een vraag voor het bevoegde gezag dan voor de indiener van het nazorgplan. Zie ook de toelichting bij bevinding 8. Vanuit de ambtelijke organisatie is aangegeven dat de mogelijkheid om te vragen om een financiële zekerheidsstelling landelijk gezien nauwelijks wordt gebruikt en dat dit in Noord-Holland niet anders is.¹¹⁴ Tevens is aangegeven dat hierdoor in de praktijk nog nooit een knelpunt is ontstaan.¹¹⁵ Bij de zes onderzochte locaties is een dergelijke financiële zekerheidsstelling niet aan de orde, omdat in geen van de gevallen meer dan 50% van de kosten van de nazorg na vijf jaar wordt gerealiseerd. De Rekenkamer heeft niet onderzocht hoeveel nazorglocaties voldoen aan het criterium voor het vragen van een financiële zekerheidsstelling, maar de provincie heeft een voorbeeld gegeven van een locatie waarbij de saneerder, in dit geval een projectontwikkelaar, een financiële zekerheidsstelling heeft overlegd voor het uitvoeren van de monitoring die is vastgelegd in een nazorgplan. De provincie is akkoord gegaan met deze financiële zekerheidsstelling in de beschikking op het nazorgplan.¹¹⁶

¹¹³ Provincie Noord-Holland (2007), Beschikking instemming Evaluatierapport Hoflaan 1 te Velsen, 7 augustus 2007.

¹¹⁴ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 10 oktober 2012.

¹¹⁵ Provincie Noord-Holland (2013), Reactie feitelijk wederhoor, 5 april 2013.

¹¹⁶ Provincie Noord-Holland (2007), Beschikking instemming saneringsplan en nazorgplan voormalige Mijndienstkazerne te Den Helder, 10 juli 2007.

Voorbeeld provincie vraagt om financiële zekerheidsstelling

Op dit voormalige defensieterrein, waarop de Mijndienstkazerne en verschillende magazijnen gelegen waren, is sprake van een ernstige verontreiniging in grond en grondwater met vluchtige koolwaterstoffen en minerale olie. De bestemming na de sanering is wonen met tuin. In 2001 is een poging gedaan om het grondwater te saneren, deze was echter niet succesvol. Ten tijde van de beschikking op het nazorgplan in 2007 is nog steeds sprake van een ernstige verontreiniging van het grondwater, waarbij nog geen stabiele eindsituatie is bereikt. De bovengrond is wel gesaneerd, daarbij is een leeflaag aangebracht. Verantwoordelijk voor de nazorg is de projectontwikkelaar die de woningen gaat bouwen en deze heeft de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen vastgelegd in een nazorgplan. De huidige bewoners hebben destijds echter naar aanleiding van de concept beschikking van de provincie een zienswijze ingediend, omdat zij onder meer ongerust waren of de in de het nazorgplan genoemde maatregelen voldoende waren om toekomstige risico's te vermijden. Daarnaast wilden zij ook meer duidelijkheid over de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de nazorg, zowel financieel, juridisch als organisatorisch. In de beschikking op het nazorgplan reageert de provincie op de zorgen van de bewoners. Om duidelijkheid te verschaffen over de financiële verantwoordelijkheid voor de nazorg stelt de provincie dat de melder, in dit geval de projectontwikkelaar, hiervoor zorg dient te dragen. Daarbij heeft de provincie ook om een financiële zekerheidsstelling gevraagd voor de uitvoering van de nazorg, gebaseerd op de totale begrote kosten, plus twintig procent voor onvoorziene omstandigheden. Deze zekerheidsstelling is door de projectontwikkelaar vooraf ingediend bij de provincie, die de zekerheidsstelling heeft goedgekeurd in de beschikking op het nazorgplan.

3.2 Nazorg vóór 2006

Criteria 12 en 13

Tot 1 januari 2006 werden saneringen afgesloten met een verslag met een juridisch onduidelijke status.¹¹⁷ Tot die tijd werd nazorg opgenomen in het saneringsplan, waarop de provincie wel een beschikking moest nemen. Omdat de benodigde nazorg echter het beste kan worden vastgesteld wanneer het resultaat van de sanering bekend is, werd de nazorg ook vaak beschreven in het evaluatierapport. Hoewel de provincie hier wettelijk gezien geen beschikking op kon nemen, werd wel vaak een brief gestuurd aan de saneerder die vergelijkbaar is met wat nu de beschikking is. In deze 'instemmingsbrief' kon de provincie aangegeven welke nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen zij noodzakelijk achtte. Sinds 2006 moet de provincie zowel voor het saneringsverslag (in de provincie Noord-Holland evaluatierapport genoemd) als het nazorgplan in een beschikking aangeven of zij instemt met de inhoud daarvan. Vanuit de wet worden ook pas vanaf die wetswijziging inhoudelijke eisen gesteld aan de nazorg. Ten behoeve van de handhaafbaarheid van de nazorg van vóór 2006 kan de provincie eventueel in een nieuwe beschikking aangeven welke maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem alsnog genomen moeten worden genomen.¹¹⁸ Bij de beoordeling van de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen van vóór 2006 gaan wij daarom na of duidelijk is wat de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen zijn en wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van die maatregelen.

¹¹⁷ In een uitspraak van de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State uit 2001 (6 maart 2001, nr. 103981421) is besloten dat de instemming met een evaluatierapport geen beschikking was in de zin van de Awb. Tot 1 januari 2006 werden saneringen dan ook afgesloten met een verslag met een juridisch onduidelijke status. Bron: Tekst en Commentaar Wet bodembescherming, p.1038.

¹¹⁸ <http://www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/bodem-ondergrond/bodemsanering/vragen/nazorg/faq/nazorgplan-wettelijk/>

Dit leidt tot de criteria 12 en 13: *De nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen zijn duidelijk vastgelegd, dat wil zeggen: niet voor meerdere uitleg vatbaar en Voor de nazorgmaatregelen is vastgelegd wie verantwoordelijk is voor de uitvoering hiervan.*

Bevinding 11

Voor de zes onderzochte locaties van vóór 2006 zijn de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen niet altijd duidelijk vastgelegd en is ook niet altijd duidelijk wie er verantwoordelijk is voor de uitvoering van de nazorg.

(Criteria 12 en 13)

Toelichting:

Voor zes van de elf geselecteerde nazorglocaties is vóór 2006 ingestemd met het evaluatierapport.¹¹⁹ In het algemeen wordt in de beschikkingen op het saneringsplan en de instemming met het evaluatierapport niet expliciet gesteld wie verantwoordelijk is voor de uitvoering. Uit veel beschikkingen/instemmingen valt wel impliciet op te maken dat dit de geadresseerde van de beschikking is. Dit is echter in verschillende gevallen niet voldoende om genoeg duidelijkheid te scheppen. Niet altijd is de saneerder ook de daadwerkelijke gebruiker of eigenaar van de grond, ook kunnen er andere toekomstige gebruikers zijn, als er bijvoorbeeld nieuwe woningen of kantoren worden gebouwd.

Van de zes locaties zijn er vier waarbij actieve nazorg noodzakelijk wordt geacht door de provincie. Bij de twee locaties waar alleen passieve nazorg¹²⁰ nodig is zijn de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen onvoldoende duidelijk vastgelegd. Bij de locatie Markt in Beverwijk is geen nazorg beschreven in de beschikking op het saneringsplan, omdat het doel van de sanering was om alle verontreiniging te verwijderen. Er bleek echter toch een restverontreiniging achtergebleven te zijn en daarom is in de instemming met het evaluatierapport door de provincie gesteld dat er enkele gebruiksbeperkingen noodzakelijk zijn, maar het is niet duidelijk wie hiervoor verantwoordelijk is. Dit probleem speelt tevens bij de andere locatie, de voormalige stortplaats Loodijk. Hier is in de beschikking op het saneringsplan gesteld dat enkele gebruikswijzigingen gemeld moeten worden en dat bovendien de leeflaag in stand gehouden moet worden, maar niet expliciet wie hier verantwoordelijk voor is. In de instemming met het evaluatierapport is bovendien de eis met betrekking tot het in stand houden van de leeflaag niet terug te vinden.

Bij vier locaties is er sprake van actieve nazorg. Alleen voor de locatie voormalige Gasfabriekterrein in Castricum is een nazorgplan ingediend, waarin de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen uitgebreid zijn omschreven en de verantwoordelijkheid hiervoor duidelijk is vastgelegd.

Bij de andere drie locaties met actieve nazorg zijn de benodigde maatregelen niet altijd helder vastgelegd en blijft onduidelijk wie er precies verantwoordelijk is. In de instemmingen met het evaluatierapport voor de locaties Zuideinde in Landsmeer en Nieuwe Haventerrein in Den Helder wordt slechts zeer weinig informatie over de benodigde nazorg gegeven. Het is onder andere onduidelijk hoe lang er gemonitord dient te worden, wanneer naar verwachting een stabiele eindsituatie is bereikt en bij welke waarden actie ondernomen moet worden indien de verontreiniging zich onverwachts toch blijkt te verspreiden. In de beschikking op het saneringsplan uit 2003

¹¹⁹ Dit zijn de locaties voormalige stortplaats Loodijk te 's Graveland, voormalige terrein Gasfabriek in Castricum, Marconistraat in Heerhugowaard, Zuideinde in Landsmeer, Nieuwe Haventerrein in Den Helder en de Markt in Beverwijk.

¹²⁰ Bij passieve nazorg moet gedacht worden aan bijvoorbeeld het instandhouden van leeflagen en een verbod op graafwerkzaamheden. Bij actieve nazorg moet gedacht worden aan het monitoren van het grondwater.

voor de locatie Nieuwe Haventerrein is bepaald dat er binnen drie maanden na afloop van de sanering een nazorgplan voor de restverontreiniging moet worden opgesteld. Dit nazorgplan is echter niet ingediend en deze eis is ook niet meer terug te vinden in de eerder genoemde instemming met het evaluatierapport.

Bij de Marconistraat in Heerhugowaard zijn de nazorgafspraken in de instemming met het evaluatierapport duidelijker, mede doordat de provincie de saneerder om extra informatie heeft verzocht omtrent de nazorg voordat er goedkeuring werd verleend aan het evaluatierapport. Het is echter niet goed vastgelegd wie verantwoordelijk is voor de nazorg en dat zou in dit geval tot problemen kunnen leiden, zie het voorbeeld. Omdat er voor deze locatie geen saneringsplan is ingediend en er dus ook geen beschikking is waarin de nazorg is vastgelegd, is het extra belangrijk dat de verantwoordelijkheden goed zijn vastgelegd.

Voorbeeld meerdere eigenaren verantwoordelijk voor uitvoering nazorg

Bij de Marconistraat zijn de gebruiksbeperkingen en nazorgmaatregelen duidelijk vastgelegd door de provincie in de instemming met het evaluatierapport. Het opvallende aan de locatie is echter dat het een gezamenlijke sanering betreft door twee bedrijven. De verdeling van verantwoordelijkheid tussen de twee bedrijven voor de uitvoering van de nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen is niet vastgelegd in de instemming met het evaluatierapport. In een aanvulling op het evaluatierapport is eerder gesteld dat de kosten voor de al uitgevoerde metingen gelijk verdeeld zijn over de twee bedrijven.¹²¹ Het lijkt dus aannemelijk dat dit ook in de toekomst zal gebeuren, ook wanneer er onverwachts nog extra gesaneerd zou moeten worden. Afspraken over de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de nazorg zijn echter niet expliciet vastgelegd in het evaluatierapport. Uit de instemming wordt alleen impliciet duidelijk dat beide eigenaren verantwoordelijk zijn voor de nazorg, omdat de brief aan hen individueel is geadresseerd.¹²²

¹²¹ Tauw BV (2005), Aanvulling evaluatie Marconistraat 18 te Heerhugowaard, 21 november 2005.

¹²² Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatierapport Marconistraat 18 te Heerhugowaard, 1 december 2005.

HOOFDSTUK 4

De provincie als handhaver

In dit hoofdstuk wordt onderzoeksvraag 4 beantwoord: 'Voert de provincie haar handhavingstaken ten aanzien van de nazorg adequaat uit?'.

4.1 Toezicht op de uitvoering van nazorg

Criteria 6 en 14 t/m 18

Na het afgeven van de beschikking op het nazorgplan houdt de verantwoordelijkheid van de provincie niet op. Het volgen van deze nazorglocaties is ook een verantwoordelijkheid van de provincie. Dit kan op verschillende manieren worden vormgegeven. Niet iedere locatie hoeft periodiek bezocht te worden, er kan bijvoorbeeld ook worden volstaan met het beoordelen van nazorgstatusrapportages. Het handhavingsbeleid moet gebaseerd zijn op een probleemanalyse waarbij rekening gehouden wordt met de gevolgen voor het milieu van overtredingen en met de kansen op die overtredingen. Op basis van de probleemanalyse worden prioriteiten gesteld ten aanzien van de handhavingstaken (in het aantal en de soorten locaties). Als blijkt dat er onvoldoende capaciteit beschikbaar is om alle gewenste werkzaamheden te verrichten, moet op basis van een risico-inschatting per locatie worden bepaald welke werkzaamheden wel en welke werkzaamheden niet worden uitgevoerd. Deze risico-inschatting moet voor elke nieuwe locatie bij aanvang worden opgesteld.¹²³

De uitgevoerde toezichtactiviteiten dienen minimaal jaarlijks geëvalueerd te worden. Zo kan beoordeeld worden of de ervaringen in het veld consequenties hebben voor bijvoorbeeld het beoordelen van evaluatierapporten en nazorgplannen, of voor de wijze waarop aard en frequentie van het toezicht wordt bepaald.¹²⁴ Bij de rapportage over de uitgevoerde activiteiten is het van belang om aan te sluiten op de gehanteerde prioriteitenstelling.¹²⁵

Organisatorisch is functiescheiding tussen de vergunningverlener/plantoetser en de toezichthouder/handhaver van belang in verband met de onafhankelijkheid. De toezichthouder moet zijn activiteiten niet alleen kunnen verrichten zonder beïnvloeding van de onder toezicht staande partij, maar ook zonder die van de beleidsmaker en de vergunningverlener. Daarnaast vragen toezicht en handhaving enerzijds en vergunningverlening anderzijds om verschillende vaardigheden.¹²⁶

Bovenstaande leidt tot de volgende criteria:

- Criterium 6/14: *De provincie heeft een duidelijke scheiding, tenminste op persoonsniveau, aangebracht tussen taken die betrekking hebben op de voorbereiding van de beschikking op het nazorgplan en taken die betrekking hebben op toezicht en handhaving.*

¹²³ SIKB (2010), Handhavingsuitvoeringmethode Wet bodembescherming landbodems (HUM Wbb), p.122 & Art. 7.2 lid 2 Besluit omgevingsrecht (Bor), art. 10.3 lid 1 Regeling omgevingsrecht (Mor) en toelichting daarop p. 50 & SIKB (2010), Handreiking adequate bestuurlijke handhaving Wbb, p. 30 en SIKB (2008), Normblad 8001, p. 13.

¹²⁴ SIKB (2010), Normblad 8001, p. 14.

¹²⁵ Art. 7.7 lid 1b Besluit omgevingsrecht (Bor).

¹²⁶ STEM (2008), Evaluatie wet handhavingstructuur en besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer, p. 43. Zie ook de brief van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (2005), "Professionalisering milieuhandhaving: functiescheiding van vergunningverlening en handhaving, d.d. 19 december 2005.

- Criterium 15: *In het handhavingsbeleid zijn, op basis van een probleemanalyse, prioriteiten gesteld ten aanzien van de handhavingstaken (in het aantal en de soorten locaties). De prioriteiten bepalen welke handhavingswerkzaamheden op welke soort locaties zullen plaatsvinden. Als blijkt dat er onvoldoende capaciteit beschikbaar is om alle gewenste werkzaamheden te verrichten, wordt de werklijst aangepast op basis van een risico-inschatting per locatie. Deze risico-inschatting moet voor elke nieuwe locatie bij aanvang worden opgesteld.*
- Criterium 16: *De provincie ziet erop toe dat de nazorg, zoals vastgelegd in het nazorgplan, wordt uitgevoerd. Hierbij dient de frequentie en de aard van controles, zoals in het handhavingsbeleid bepaald, te zijn afgestemd op en toereikend voor het type nazorglocaties.*
- Criterium 17: *De provincie legt de resultaten van iedere uitgevoerde controle vast in het bodeminformatiesysteem.*
- Criterium 18: *Periodiek, doch minstens jaarlijks, worden de resultaten van de toezicht activiteiten gerapporteerd en geëvalueerd.*

De Rekenkamer heeft voor de toetsing van deze criteria de volgende documenten bekeken:

- Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma 2010 – 2014
- Handhavingsuitvoeringsprogramma 2010-2011
- Risico-analyse omgeving Bodem (2009)
- Schema procedures Wet bodembescherming (2012)
- Procedure locatiebeheer bodemsanering (2009)

Bevinding 12

De provincie heeft de scheiding op persoonsniveau ten aanzien van taken die betrekking hebben op de voorbereiding van de beschikking op het nazorgplan en taken die betrekking hebben op toezicht en handhaving niet volledig doorgevoerd. De nazorgplannen en evaluatierapporten (waarin meestal de nazorg is opgenomen) worden beoordeeld door de unit Vergunningen Bodem die vervolgens ook de monitoringsrapportages beoordeelt. De vereiste functiescheiding is onvoldoende geborgd, omdat er geen afspraken zijn gemaakt over een scheiding van deze taken op persoonsniveau.

De provincie heeft wel geborgd dat bij “eigen saneringen” het opstellen van het evaluatierapport/nazorgplan en de uitvoering van de nazorg door een andere directie gebeurt dan het beschikken op het nazorgplan/evaluatierapport en de beoordeling van monitoringsrapportages.

Bij zes van de elf onderzochte locaties hebben toezichtsactiviteiten plaatsgevonden in de vorm van het beoordelen van monitoringsrapportages. De rapportages zijn, op één rapportage na, door andere ambtenaren beoordeeld dan degenen die de beschikking op het nazorgplan/evaluatierapport hebben opgesteld. Bij de onderzochte eigen sanering is de verantwoordelijke voor de sanering en nazorg een andere directie binnen de provincie dan de directie die de beschikkingen heeft verleend en de monitoringsrapportages heeft beoordeeld.

(Criterium 6 en 14)

Toelichting:

Beleid en Procedures

Het beoordelen van evaluatierapporten, nazorgplannen en monitoringsrapportages is belegd bij de unit Vergunningen Bodem. Er zijn echter geen afspraken gemaakt over een scheiding van deze taken op

persoonsniveau, waardoor de vereiste functiescheiding onvoldoende is geborgd. De unit Handhaving Omgeving moet ervoor zorgen dat de monitoringsrapportages tijdig worden aangeleverd. Indien handhavingsacties nodig zijn, worden deze door de unit Handhaving Omgeving uitgevoerd.¹²⁷

De provincie Noord-Holland heeft wel geborgd dat er sprake is van functiescheiding als het gaat om locaties waar de provincie de saneerder en de eventueel verantwoordelijke voor nazorg is. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze eigen saneringen is belegd bij de directie Beheer en Uitvoering. Het vervolgens nemen van een beschikking op een onderzoek of evaluatierapport en het beoordelen van de monitoringsrapportages gebeurt door de directie Subsidies, Handhaving en Vergunningen (unit Vergunningen Bodem). Deze directie (unit Handhaving Omgeving) is ook verantwoordelijk voor de overige toezichtstaken.¹²⁸ Het beleid van de provincie is overigens om na afronding van de sanering de uitvoering van de nazorg zoveel mogelijk uit te besteden aan externe partijen.¹²⁹

Uitkomsten dossieronderzoek

Bij vijf van de elf onderzochte locaties hebben na 2006 toezichtsactiviteiten plaatsgevonden in de vorm van het beoordelen van monitoringsrapportages.¹³⁰ Bij de locatie Hoflaan in Velsen is de eerste monitoringsrapportage beoordeeld door dezelfde ambtenaar als degene die de beschikking had opgesteld. De volgende monitoringsrapportages zijn wel beoordeeld door andere ambtenaren. Bij de overige vier locaties zijn alle rapportages beoordeeld door een andere ambtenaar dan degene die de beschikking op het evaluatierapport/nazorgplan had opgesteld.

Bij één locatie was de provincie zelf de saneerder.¹³¹ De beschikking op het evaluatierapport is opgesteld door een andere ambtenaar dan degene die het evaluatierapport heeft ingediend. De monitoringsrapportages zijn ook beoordeeld door andere ambtenaren dan degenen die de rapportages hebben ingediend. Met ingang van 2011 heeft de provincie de uitvoering van de nazorg uitbesteed aan Bodemzorg onderdeel van NV Afvalzorg Holding, waardoor de functiescheiding met betrekking tot het uitvoeren van de nazorg niet meer aan de orde is.

Bevinding 13

In het Handhavingsuitvoeringsprogramma heeft de provincie haar prioriteiten op het gebied van toezicht en handhaving bepaald op basis van een risicoanalyse. In deze risicoanalyse zijn twee soorten nazorglocaties onderscheiden: nazorg bodemsaneringen en nazorg gesloten stortplaatsen (waar ook nazorg na bodemsanering aan de orde kan zijn). Het toezichtarrangement voor beide soorten nazorglocaties bestaat uit fysieke controles op de nazorgmaatregelen. De toezichtarrangementen worden verwerkt in een werkplanning van de unit Handhaving Omgeving. Hierbij speelt een risico-inschatting per locatie een belangrijke rol. Deze risico-inschatting wordt bij de start van de sanering voor elke locatie gemaakt. De risico-inschatting wordt echter niet aangepast na afronding van de sanering, waardoor deze voor de nazorglocaties niet actueel is.

(Criterium 15)

¹²⁷ Provincie Noord-Holland (2009), Procedure locatiebeheer bodemsanering.

¹²⁸ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 15 oktober 2012

¹²⁹ Provincie Noord-Holland (2011), Provinciale Milieuverordening Noord-Holland Tranche 7, artikel 7.1.9. Zie ook Provincie Noord-Holland (2010), Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma 2010 – 2014, p.31.

¹³⁰ Dit zijn de locaties Hoflaan in Velsen, Marconistraat in Heerhugowaard, het voormalige gasfabrieksterrein in Castricum, Wandelpad in Hilversum en Zuideinde in Landsmeer.

¹³¹ Dit is de locatie het voormalige gasfabrieksterrein in Castricum.

Toelichting:

In het Handhavingsuitvoeringsprogramma 2010-2011 zijn de prioriteiten van de provincie aangegeven. Op 29 maart 2011 hebben GS besloten dit Handhavingsuitvoeringsprogramma met één jaar te verlengen tot 1 januari 2013. De prioriteiten zijn volgens de methode Programmatisch handhaven bepaald.¹³² Hiervoor zijn de volgende stappen doorlopen:¹³³

1. Risico-analyse: De unit Handhaving Omgeving heeft in kaart gebracht welke aandachtsgebieden binnen een taakveld het grootste risico vormen indien ze niet worden nageleefd. Nazorglocaties zijn onderscheiden in de aandachtsgebieden 'nazorg bodemsaneringen' en 'nazorg bij gesloten stortplaatsen'.
2. Prioriteiten aangeven: Het effect van een overtreding en de kans dat het effect zich ook echt voordoet bepalen in eerste instantie welke prioriteit wordt toegekend aan het aandachtsveld. Vervolgens wordt de prioriteit bijgesteld indien er sprake is van landelijke of provinciale beleidsspeerpunten op dit soort locaties. Voor zowel nazorg gesloten stortplaatsen, als voor nazorg bodemsaneringen betekende dit dat zij een hogere prioriteit hebben gekregen. Voor aandachtsveld 'nazorg bodemsaneringen' leidde dit tot prioriteit 2, voor aandachtsveld 'nazorg bij gesloten stortplaatsen' tot prioriteit 1.
3. Doelgroepenanalyse: Deze analyse maakt voor objecten met prioriteit 1 inzichtelijk welke bedrijven, gebruikers en belangengroepen een rol spelen en een mogelijke overtreding begaan. Voor deze doelgroepen is een inschatting van hun naleefgedrag gemaakt, wat leidt tot de typering Bewuste overtreder, Onbewuste overtreder, Spontane nalever, Onbewuste Nalever en Handhavingsafgeschrikten. Voor de 'bodemerelateerde toezichtobjecten' zijn als Bewuste overtreder gemeenten geïdentificeerd, als Onbewuste overtreder aannemers grondverzet en als Spontane nalever projectontwikkelaars, milieukundige adviesbureaus en terreinbeheerders.
4. Toezichtarrangementen: Per doelgroep is een aanpak bepaald, waarmee het naleefgedrag naar verwachting verbetert. Voor 'nazorg bodemsaneringen' zijn geen doelgroepen geïdentificeerd (vanwege de toegekende prioriteit 2, zie stap 3), het toezichtarrangement voor deze locaties bestaat uit fysieke controles op de nazorgmaatregelen. Er is echter niet aangegeven hoe vaak deze fysieke controles moeten plaatsvinden. Voor 'nazorg bij gesloten stortplaatsen' is de belangrijkste doelgroep gemeenten. Omdat deze doelgroep als Bewuste overtreder is geclassificeerd, wordt op alle gesloten stortplaatsen een fysieke controle uitgevoerd. Bij onvoldoende nazorgmaatregelen zal frequente hercontrole plaatsvinden en wordt de situatie bestuursrechtelijk gehandhaafd. Bij goede nazorgmaatregelen zal worden volstaan met een vierjaarlijkse fysieke controle.

De toezichtarrangementen worden verwerkt in een werkplanning van de unit Handhaving Omgeving. Hierbij speelt de risico-inschatting per locatie een belangrijke rol. Deze risico-inschatting per locatie wordt als volgt gemaakt: voor alle bodemsaneringslocaties waarvoor reeds een vergunning is verleend en waarvoor een melding van de start van de sanering binnenkomt, wordt in het programma Milrisk een vragenlijst ingevuld waarna een risicoscore wordt toegekend. Deze Milrisk-score geeft aan hoe hoog het risico bij de sanering is en welke prioriteit de locatie heeft om een controle uit te voeren. Indien bij onvoldoende capaciteit de werkplanning aangepast moet worden, bepaalt onder andere de Milrisk-score welke locaties later of niet gecontroleerd worden. Het toekennen van een Milrisk-score wordt niet opnieuw gedaan wanneer de sanering is afgerond en de nazorg start. De ambtelijke organisatie geeft hiervoor als argument dat de dynamiek in de saneringsfase zit; tijdens de nazorgfase zijn er nauwelijks kritische momenten. Hierbij is aangegeven dat bij een monitoring bijvoorbeeld niks te zien valt en dat het toezicht daarbij met name zou moeten bestaan uit het controleren of de rapportages tijdig worden

¹³² Provincie Noord-Holland (2009), Handhavingsuitvoeringsprogramma 2010-2011, p. 16.

¹³³ Provincie Noord-Holland (2009), Handhavingsuitvoeringsprogramma 2010-2011, pp. 16, 34-35 en 37-38 & Provincie Noord-Holland (2009), Risico-analyse omgeving Bodem, 4 juni 2009 & Provincie Noord-Holland, Interview ambtelijke organisatie 26 juli 2012.

ingediend en niet uit een controle op locatie. Bij locaties met gebruiksbeperkingen is dit anders, maar er is een beperkte capaciteit.¹³⁴

Bevinding 14

Het toezicht op nazorglocaties is beperkt tot:

- (1) het beoordelen van ingediende monitoringsrapportages; en
- (2) fysieke controles indien hier aanleiding voor is als gevolg van (a) een melding van degene die bepaalde activiteiten op een locatie wil uitvoeren (zoals bijvoorbeeld bouwplannen die gemeld moeten worden), (b) een signaal van een oplettende burger, de politie, de gemeente, etc. (het zogeheten “piepsysteem”) of (c) wanneer een locatie opvalt tijdens een algemene surveillance.

Het structureel inplannen van fysieke controles op basis van een risico-inschatting per nazorglocatie, zoals wel bij de saneringslocaties wordt gedaan, gebeurt nog niet.

In 2010/2011 hebben wel in bredere zin controlebezoeken plaatsgevonden op locaties, waar werd gegraven in verontreinigde grond en dit niet gemeld was bij de provincie, terwijl dat wel had gemoeten. Hierbij zijn zowel nazorglocaties als nog niet gesaneerde locaties bezocht. Bij 25% van de graafwerkzaamheden bleek dat directe risico's waren ontstaan voor mens, dier en milieu, doordat zonder vergunning was gegraven in verontreinigde grond. De provincie heeft daar waar nodig actie ondernomen en de graafwerkzaamheden laten stilleggen.

Bij de elf door de Rekenkamer onderzochte locaties ziet de provincie er nauwelijks op toe dat de nazorg, zoals vastgelegd in het nazorgplan, wordt uitgevoerd.

(Criterium 16)

Toelichting:

Beleid en procedures

In het provinciale handhavingsbeleid is vastgelegd dat, om ‘*de risico's naar de omgeving zoveel mogelijk te beperken*’, fysieke controles moeten worden uitgevoerd bij nazorglocaties (zie toelichting op bevinding 13).¹³⁵ Daarnaast moet worden gecontroleerd of alle nazorgrapportages worden ingediend. De doelstelling is om deze rapportages binnen acht weken te beoordelen.¹³⁶

In de praktijk blijft de handhaving van nazorglocaties veelal beperkt tot het beoordelen van monitoringsrapportages en indien hier aanleiding voor is een fysieke controle van de locatie. Nazorglocaties worden niet structureel bezocht, omdat hiervoor onvoldoende capaciteit beschikbaar is.¹³⁷ Incidenteel gebeurt dit dus wel, tijdens bijvoorbeeld algemene surveillance, als gevolg van meldingen van activiteiten op de locatie of op basis van een signaal van bijvoorbeeld een burger, de politie, de gemeente, etc.¹³⁸

Vanuit de provincie is aangegeven dat ervoor is gekozen om niet te prioriteren op het niveau van de locatie, maar op het niveau van de dynamiek op de locatie. Uit de risicoanalyse ten behoeve van het uitvoeringsprogramma blijkt namelijk dat het grootste risico's op overtredingen met name bij de dynamische locaties zit. Dynamiek op

¹³⁴ Provincie Noord-Holland (2012), Interview ambtelijke organisatie 18 juli 2012 & Provincie Noord-Holland, Interview ambtelijke organisatie 26 juli 2012.

¹³⁵ Provincie Noord-Holland (2009), Handhavingsuitvoeringsprogramma 2010-2011, pp. 37-38.

¹³⁶ Provincie Noord-Holland (2012), Schema procedures Wet bodembescherming versie 2.1, juli 2012.

¹³⁷ Provincie Noord-Holland (2012) Interview ambtelijke organisatie 19 juli 2012.

¹³⁸ Provincie Noord-Holland (2012), Interview ambtelijke organisatie 26 juli 2012

een locatie ontstaat wanneer er activiteiten als slopen, bouwen of het trekken van kabels en leidingen plaatsvinden. Dit moet bij de provincie gemeld worden. Door middel van surveillance en tips van burgers is de provincie ook actief op zoek naar niet-melders. De provincie heeft aangegeven dat de resultaten van deze werkwijze het nut bevestigen en dat de werkwijze daarom in 2013 verder zal worden voortgezet.¹³⁹

Door de ambtelijke organisatie is aangegeven dat het aantal uitgevoerde bodemsaneringen de komende jaren sterk zal toenemen en dat deze tegenwoordig, conform het landelijke beleid, functioneel en kosteneffectief uitgevoerd worden, waarbij het achterblijven van restverontreiniging meer en meer wordt geaccepteerd. Daarbij stelt zij dat het toezicht op nazorgmaatregelen hierdoor wordt beïnvloed en van groter belang wordt en dat dit voor de toekomst aanleiding geeft tot heroverweging van de prioritering van de controle op nazorgsituaties. De provincie buigt zich over een systematiek om de risico's in de nazorgfase van de sanering te bepalen om het toezicht te kunnen prioriteren. Bekeken wordt welke parameters voldoende relevant en onderscheidend zijn om dit per groep en individuele locatie te kunnen afwegen. Het toetsingsprogramma Milrisk zal hierop worden aangepast. De ambtelijke organisatie heeft aangegeven dat dit medio 2013 is gerealiseerd. De overweging of voor de fysieke controles van nazorglocaties capaciteit moet worden ingezet moet volgens de ambtelijke organisatie worden gezien in het licht van een algehele heroverweging van de prioritering in een nieuwe risicoafweging waarin nazorg, spoedlocaties, ketentoezicht, niet ernstige verontreinigingen en andere onderwerpen moeten worden afgewogen. De benodigde capaciteit is mede afhankelijk van de taakverdeling tussen Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) en de provincie. De ambtelijke organisatie heeft aangegeven dat de provincie als opdrachtgever voor de Omgevingsdiensten er zorg voor zal dragen dat nazorg een realistische plek in het uitvoeringsprogramma van de RUD's krijgt. Dit zal naar verwachting in 2014 gerealiseerd zijn.¹⁴⁰

In 2010/2011 heeft de provincie onderzoek gedaan naar graafwerkzaamheden in verontreinigde grond die niet gemeld waren bij de provincie, terwijl dit wel had moeten. De provincie heeft bij de uitvoering van het onderzoek ook andere (handhavings)partijen betrokken, waaronder de milieudiensten IJmond, Kop van Noord-Holland en Waterland, de gemeente Haarlemmermeer, de Inspectie ILT, de Inspectie SZW, het Regionaal Milieuteam (RMT) en het Interregionaal Milieuteam (IMT). Tijdens het onderzoek zijn zowel nazorglocaties als nog niet gesaneerde locaties bezocht. De uitkomsten van dit onderzoek benadrukken mede het belang van fysieke controles op nazorglocaties waarbij de restverontreiniging is afgedekt met een leeflaag en de restverontreiniging doorgaans niet in de gaten wordt gehouden aan de hand van monitoringsrapportages. Bij 12 van de 48 beoordeelde werkzaamheden (25%) is zonder vergunning gegraven in verontreinigde grond, waardoor directe risico's zijn ontstaan voor mens, dier en milieu. De provincie heeft daar waar nodig actie ondernomen en de graafwerkzaamheden laten stilleggen. Zie voor een nadere beschrijving van het provinciale onderzoek de beschrijving in het hiernavolgende kader.¹⁴¹ Deze beschrijving is gebaseerd op een concept rapport van 17 januari 2013 dat op het moment van het afronden van dit Rekenkameronderzoek (april 2013) nog niet in GS is behandeld. Door de ambtelijke organisatie is aangegeven dat de resultaten vaststaan, maar dat de formuleringen nog aangepast kunnen worden.

¹³⁹ Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 5 april 2013.

¹⁴⁰ Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 5 april 2013.

¹⁴¹ Provincie Noord-Holland (2013), Concept rapport "Tot op de bodem uitgezocht – Grondwerk nader onderzocht", versie 17 januari 2013; Provincie Noord-Holland (2012), Interview ambtelijke organisatie 26 juli 2012 en Provincie Noord-Holland, e-mail, 18 oktober 2012

Onderzoek naar niet gemelde graafwerkzaamheden in verontreinigde grond door provincie Noord-Holland

Tussen oktober 2010 en juli 2011 voerde de provincie Noord-Holland een onderzoek uit naar niet gemelde graafwerkzaamheden in verontreinigde grond, te weten het project 'Niet-Ernstig'. Inspecteurs van de provincie controleerden, soms samen met handhavers van de samenwerkende partners, locaties met ontgravingen groter dan 50 m3 grond in de regio Haarlemmermeer, IJmond, Kop van Noord-Holland en Waterland.¹⁴² Hieronder bevonden zich graafwerkzaamheden op nog niet gesaneerde locaties alsook graafwerkzaamheden op nazorglocaties.¹⁴³

In totaal zijn 48 graafwerkzaamheden beoordeeld op grond van de Wet bodembescherming en de daaraan gelieerde wet- en regelgeving en normen (NEN-normen en Kwalibo¹⁴⁴). In de meeste gevallen (circa 60%) is een (semi-)overheid de opdrachtgever. Commerciële partijen (zoals nutsbedrijven, projectontwikkelaars en kleine bedrijven) zijn in ongeveer 40% van de gevallen de opdrachtgever. In een enkel geval is een particulier de opdrachtgever.¹⁴⁵

Bij 12 van de 48 beoordeelde werkzaamheden (25%) is zonder vergunning gegraven in verontreinigde grond. Hierdoor zijn directe risico's ontstaan voor mens, dier en milieu. De provincie heeft daar waar nodig actie ondernomen en de graafwerkzaamheden laten stilleggen. De overtredingen zijn daarnaast zijn overgedragen aan het Openbaar Ministerie (RMT en IMT). Op de locaties zijn ook overtredingen geconstateerd die buiten de verantwoordelijkheid van de provincie vallen. De overtredingen van de normdocumenten en Kwalibo zijn door middel van een 'bodemsignaal' overgedragen aan de Inspectie ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport, voorheen VROM-inspectie). De overtredingen van het Besluit bodemkwaliteit zijn overgedragen aan de gemeenten en milieudiensten. De overtredingen van de Arbeidsomstandighedenwet zijn gemeld bij de Inspectie SZW (Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, voorheen Arbeidsinspectie).¹⁴⁶

De provincie geeft aan dat vaak is verzuimd om naar de historie van de locatie te kijken. Bij het leggen van bijvoorbeeld kabels en leidingen zijn leeflagen van nazorglocaties beschadigd, omdat vooraf geen (goed) bodemonderzoek of historisch onderzoek is uitgevoerd en vervolgens niet de juiste maatregelen zijn getroffen. Gevolg hiervan is dat de verontreiniging kan zijn verspreid en dat er voor niks is gesaneerd.¹⁴⁷ Een voorbeeld hiervan is in de toelichting onder bevinding 17 opgenomen. Opvallend is dat in 11 van de 12 gevallen (92%) de overheid (rijk, provincies, gemeenten of waterschappen) op enige wijze betrokken is, veelal als opdrachtgever. Daarbij dient opgemerkt te worden dat commerciële bedrijven dan vaak de uitvoering doen.¹⁴⁸

* Vervolg zie volgende pagina*

¹⁴² Provincie Noord-Holland (2013), Concept rapport "Tot op de bodem uitgezocht – Grondwerk nader onderzocht", versie 17 januari 2013, p. 4

¹⁴³ Provincie Noord-Holland (2012), Interview ambtelijke organisatie 26 juli 2012.

¹⁴⁴ Kwalibo staat voor Kwaliteitsborging bij bodemintermediairs. De KWALIBO-regeling is een wettelijke regeling voor erkenning van bedrijven en personen in het bodembeheer.

¹⁴⁵ Provincie Noord-Holland (2013), Concept rapport "Tot op de bodem uitgezocht – Grondwerk nader onderzocht", versie 17 januari 2013, p. 9

¹⁴⁶ Provincie Noord-Holland (2013), Concept rapport "Tot op de bodem uitgezocht – Grondwerk nader onderzocht", versie 17 januari 2013, p.11.

¹⁴⁷ Provincie Noord-Holland (2012), Interview ambtelijke organisatie 26 juli 2012.

¹⁴⁸ Provincie Noord-Holland (2013), Concept rapport "Tot op de bodem uitgezocht – Grondwerk nader onderzocht", versie 17 januari 2013, p. 11.

Door de provincie is getracht te achterhalen of de regels uit onwetendheid of bewust werden overtreden en, in het laatste geval, wat hun motieven daarvoor waren. Het gebeurt soms onbewust, door onvoldoende kennis of verkeerde interpretatie van de ingewikkelde regelgeving. Maar het gebeurt ook bewust met als motivatie het vermijden van kosten of besparen van tijd. Het is aantrekkelijk om de regels niet te volgen, omdat het volgens de regels uitvoeren van werkzaamheden in verontreinigde grond relatief kostbaar is en veel tijd vergt. Aannemers, adviesbureaus en opdrachtgevers hebben soms om deze redenen onderzoek geheel achterwege gelaten of niet conform de normen laten uitvoeren.¹⁴⁹

Binnen een overheid kunnen spanningen ontstaan tussen de handhavende en uitvoerende afdeling. De provincie geeft aan dat uitvoerende afdelingen soms het economisch belang boven het bodembelang stellen. Daarbij gaat het volgens de provincie niet alleen om de gemeente (in het HUP aangeduid als 'bewuste overtreder'¹⁵⁰), maar ook om andere overheden, waaronder de provincie zelf.¹⁵¹

Naar aanleiding van het onderzoek heeft de provincie actie ondernomen. Zij volgen hierbij een aanpak over verschillende sporen. De lopende acties zijn:¹⁵²

- *Inzet (via landelijke kanalen als IPO) op duidelijker en eenvoudiger Wet- en regelgeving via het implementatieteam Besluit bodemkwaliteit. Hiervoor ligt er reeds een wijzigingsvoorstel van dit besluit. De provincie zet ook in op een aanpassing van de Wet bodembescherming op dit vlak.*
- *Het organiseren van een voorlichtingstraject voor alle bodemprofessionals in de provincie over de wet- en regelgeving en milieu- en gezondheidsrisico's van werken in verontreinigde grond. Start medio 2013.*
- *Sturen op voorbeeldrol die overheden dienen te vervullen, als het gaat om goed opdrachtgever- en opdrachtnemerschap, door het maken van afspraken en het geven van voorlichting.*
- *Het sluiten van convenanten met marktpartijen die goed naleefgedrag vertonen (koplopers). In ruil kan bij deze partijen met verminderd toezicht worden volstaan waardoor freeriders¹⁵³ intensiever kunnen worden gecontroleerd. Hierbij zijn al aangesloten: Alliander, Stichting bodemsanering NS-terreinen (SbNS), VNO-NCW, het grootsaneerdersnetwerk (GSN) en de Vereniging kwaliteitsborging bodembeheer (VKB).*
- *Het opzetten van een provinciale stuurgroep voor een beter en integraal toezicht binnen de hele provincie. Hierin hebben alle RUD-directeuren zitting, bestuurlijk verantwoordelijke is het hoofd van het functioneel parket in Amsterdam.*

Uitkomsten dossieronderzoek

Bij zes van de elf locaties hebben toezichtsactiviteiten in het kader van nazorg plaatsgevonden. In Tabel 9 is aangegeven of de provincie heeft toegezien op de beschikte nazorg. Per locatie is aangegeven of het gaat om passieve of actieve nazorg. Bij passieve nazorg moet gedacht worden aan bijvoorbeeld het instandhouden van leeflagen en een verbod op graafwerkzaamheden. Bij actieve nazorg moet gedacht worden aan het monitoren van het grondwater. Daarnaast is opgenomen of de provincie heeft toegezien op de beschikte nazorg.

¹⁴⁹ Provincie Noord-Holland (2013), Concept rapport "Tot op de bodem uitgezocht – Grondwerk nader onderzocht", versie 17 januari 2013, p. 14

¹⁵⁰ Een 'bewuste overtreder' kent de regels, maar overtreed deze toch ondanks handhaving. Provincie Noord-Holland (2009), Handhavingsuitvoeringsprogramma 2010-2011, p. 18. Zie eventueel ook de toelichting onder bevinding 13.

¹⁵¹ Provincie Noord-Holland (2012), Interview ambtelijke organisatie 26 juli 2012

¹⁵² Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 5 april 2013.

¹⁵³ Personen die zich bewust deels of volledig aan het toezicht onttrekken.

Tabel 9 Toezichtactiviteiten provincie Noord-Holland

Locatie	Passieve of actieve nazorg	Toezichtactiviteiten in het kader van nazorg?
Hoflaan in Velsen	Actief	Ja. Van de vier rapportages die jaarlijks ingediend hadden moeten worden ontbreekt een rapportage uit 2008, het eerste jaar na de beschikking uit 2007. Daarna is jaarlijks een rapportage ingediend. Deze zijn allen door de provincie beoordeeld, na respectievelijk negen, vijf en drie maanden. De rapportage van 2012 moet nog worden ingediend.
Industrieweg in Middenmeer	Actief	Nee. De eerste monitoringsrapportage hoeft pas in 2015 te worden ingediend bij de provincie.
Marconistraat in Heerhugowaard	Actief	Ja. In de beschikking uit 2005 is vastgesteld dat er jaarlijks gemonitord dient te worden. De eerste rapportage had in 2006 ingediend moeten worden, dit is pas gebeurd in 2008. Ook uit 2009 mist een rapportage. Het jaar daarna is er wel weer een rapportage ingediend. In de reactie hierop van de provincie is besloten dat de eerstvolgende rapportage pas in 2013 aangeleverd hoeft te worden. De ingediende rapportages zijn door de provincie na respectievelijk elf maanden en één maand beoordeeld.
Markt in Beverwijk	Passief	Nee
Nieuwe Bussummerweg in Huizen	Passief	Nee
Nieuwe Haventerrein in Den Helder	Actief	Ja. Er is alleen in het jaar van de beschikking in 2005 een rapportage ingediend, daarna niet meer. In het evaluatierapport is gesteld dat er voor een periode van vijf jaar jaarlijks had moeten worden gemonitord. De ingediende rapportage is door de provincie na vijf maanden beoordeeld.
Sniep in Diemen	Passief	Nee
Voormalige gasfabrieksterrein in Castricum	Actief	Ja. De provincie is hier zelf de saneerder, de nazorg is door de provincie uitbesteed. Een extern bedrijf zorgt dat de maatregelen uit het nazorgplan uit 2001 worden uitgevoerd. Er is niet direct door de provincie beschikt op het nazorgplan, pas in 2005 is er een officiële reactie gegeven. De monitoringsrapportages worden jaarlijks ingediend. De beoordeling van de rapportages door de provincie laat lang op zich wachten, tot bijna twee jaar. Voor de jaren 2001 tot en met 2004 zijn zelfs geen reacties gevonden.
Voormalige stortplaats Loodijk in 's Graveland	Passief	Nee
Wandelpad in Hilversum	Actief	Ja. Alle twee de rapportages zijn tijdig ingediend. Door de provincie is beoordeeld na respectievelijk drie en vier maanden.

Locatie	Passieve of actieve nazorg	Toezichtactiviteiten in het kader van nazorg?
Zuideinde in Landsmeer	Actief	Ja. Er zou na de deelsanering uit 2005 om de drie maanden worden gemonitord, maar er is slechts één rapportage te vinden uit 2007. Hierop is door de provincie binnen een maand besloten dat er niet meer hoeft te worden gemonitord.

De provincie heeft aangegeven erop toe te zien of de beschikte monitoringsrapportages wel daadwerkelijk worden ingediend, maar dat zij hierbij een achterstand heeft wegens beperkte capaciteit.¹⁵⁴ Uit Tabel 9 blijkt dat er regelmatig rapportages niet, of te laat, worden aangeleverd bij de provincie. Bij vier van de zes locaties waar monitoringsrapportage moesten worden ingediend, ontbreken er rapportages en/of werden deze te laat ingediend.¹⁵⁵ De provincie heeft hierop geen actie ondernomen. Paragraaf 4.2 gaat hier verder op in.

Indien er een rapportage werd aangeleverd heeft de provincie hier bijna altijd een officiële reactie op gegeven. Alleen bij de locatie voormalig gasfabriekterrein in Castricum heeft de provincie niet gereageerd op de eerste vier ingediende rapportages over de jaren 2001 tot en met 2004. Het is duidelijk dat de termijn die de provincie zelf hanteert als een interne richtlijn, namelijk acht weken, zelden wordt gehaald.

Bij de elf onderzochte locaties ziet de provincie er nauwelijks op toe dat de nazorg, zoals vastgelegd in het nazorgplan, wordt uitgevoerd. Dit komt ook doordat de nazorg soms gebruiksbeperkingen betreft waarbij alleen sprake is van nazorg in de zin van registratie en geen monitoring hoeft plaats te vinden en de provincie geen locatiebezoeken heeft uitgevoerd.

In de Handreiking adequate bestuurlijke handhaving Wbb wordt echter gesteld dat onderzoek naar de naleving van gebruiksbeperkingen het beste incidenteel projectmatig worden uitgevoerd. Dit betreffen al snel honderden vaak lang geleden gesaneerde locaties, waardoor veelal dossieronderzoek nodig is.¹⁵⁶

Bevinding 15

De provincie legt in principe de resultaten van iedere uitgevoerde controle op de nazorg vast in het bodeminformatiesysteem. Bij de elf onderzochte locaties betrof dit alleen de beoordeling van monitoringsrapportages en hebben er geen locatiebezoeken plaatsgevonden. De resultaten van deze beoordelingen zijn ook in het bodeminformatiesysteem opgenomen.

(Criterium 17)

Toelichting:

Beleid en procedures

Als er sprake is geweest van een toezichtsactiviteit wordt dit in het bodeminformatiesysteem genoteerd. In het systeem wordt ook opgenomen als er een monitoringsrapportage ontvangen en beoordeeld moet worden.¹⁵⁷ Er wordt echter geen melding door het systeem gegeven rond de datum waarop de rapportage binnen moet zijn.¹⁵⁸

¹⁵⁴ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 25 september 2012.

¹⁵⁵ Dit zijn de locaties: Hoflaan in Velsen, Marconistraat in Heerhugowaard, Nieuwe Haventerrein in Den Helder en Zuideinde in Landsmeer.

¹⁵⁶ SIKB (2006) Handreiking adequate bestuurlijke handhaving Wbb, p. 56.

¹⁵⁷ Provincie Noord-Holland (2009), Procedure locatiebeheer bodemsanering, maart 2009.

Uitkomsten dossieronderzoek

Indien toezichtsactiviteiten hebben plaatsgevonden, is dit voor de zeven locaties waar dit het geval is, geregistreerd in Globis. In alle gevallen betrof dit een beoordeling door de provincie van een monitoringsrapportage. Andere controles op de uitvoering van de nazorgmaatregelen zijn niet aangetroffen.

Bevinding 16

De resultaten van de toezichtsactiviteiten worden per kwartaal en jaarlijks gerapporteerd. Hierbij wordt niet specifiek op nazorg ingegaan.

(Criterium 18)

Toelichting:

Elk kwartaal en elk jaar wordt gerapporteerd over de realisatie van de algemene doelstelling van Toezicht en Handhaving, namelijk 'verbetering van het naleefgedrag'. Aan deze doelstelling is een kritische prestatie indicator gekoppeld van 80%, ofwel Toezicht en Handhaving streven ernaar dat 80% van de relevante doelgroepen de wet- en regelgeving naleeft. Voor zover mogelijk wordt in de kwartaalrapportage en de jaarlijkse Handhavingsrapportage het naleefgedrag uitsplitst per taakveld.¹⁵⁹ Er wordt niet gerapporteerd op het niveau van de nazorglocaties, waardoor niet inzichtelijk is welke handhavingsactiviteiten op nazorglocaties zijn uitgevoerd. De kwaliteit van Toezicht en Handhaving wordt daarnaast inzichtelijk door interne audits en de toetsing van de werkprocessen in het kader van de ISO-certificering.¹⁶⁰

Intern wordt ook verantwoord over de realisatie van het Handhavingsuitvoeringsprogramma en het Directieplan SHV. Daarnaast bekijkt het team Handhaving verschillende keren per jaar hoe ze ervoor staan qua uitvoering van het HUP en het volgen van de prioriteiten die hierin bepaald zijn.¹⁶¹ Ook hierbij wordt niet specifiek ingegaan op nazorg.

4.2 Reactie op geconstateerde afwijkingen

Criterium 19

Deze paragraaf beoordeelt criterium 19: *Indien door de provincie in de uitvoering van de nazorg afwijkingen worden geconstateerd ten opzichte van de afgesproken nazorg onderneemt de provincie actie of laat dit beargumenteerd achterwege.*

Afwijkingen ten opzichte van de afgesproken nazorg kunnen aan het licht komen door het uitoefenen van toezicht. Ook kan degene die de nazorg uitvoert een afwijking melden. Afwijkingen zijn bijvoorbeeld het niet naleven van gebruiksbependingen of zichtbare functiewijziging op de locatie. Tevens kan bij afwijkingen gedacht worden aan het niet nakomen van de beschikte nazorg. Zo kan de verantwoordelijke voor de nazorg verzuimen de monitoringsrapportages aan te leveren.

¹⁵⁸ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 7 augustus 2012.

¹⁵⁹ Provincie Noord-Holland, Handhavingsuitvoeringsprogramma 2010-2011, p. 8.

¹⁶⁰ Provincie Noord-Holland, Handhavingsuitvoeringsprogramma 2010-2011, p. 9.

¹⁶¹ Provincie Noord-Holland, Interview ambtelijke organisatie 26 juli 2012

Bevinding 17

Er vinden in principe geen controlebezoeken plaats op nazorglocaties. Afwijkingen in de uitvoering van de nazorg zullen hierdoor niet snel worden geconstateerd. Bij zes van de elf onderzochte nazorglocaties moesten periodiek monitoringsrapportages worden ingediend. Bij vier van de zes locaties zijn diverse rapportages echter niet of te laat aangeleverd. De provincie heeft hierop geen actie ondernomen (dit is in 2008 ook door de toenmalige VROM-inspectie geconstateerd). Het uitblijven van actie is niet beargumenteerd.

In het kader van een onderzoek van de provincie Noord-Holland naar niet gemelde graafwerkzaamheden waarbij onregelmatigheden geconstateerd zijn bij verschillende graafwerkzaamheden in verontreinigde grond heeft de provincie daar waar nodig wel actie ondernomen en de graafwerkzaamheden laten stilleggen.

(Criterium 19)

Toelichting:

Bij vier van de elf onderzochte nazorglocaties hebben afwijkingen plaatsgevonden in de uitvoering van de nazorg. Deze afwijkingen betreffen het niet of te laat indienen van monitoringsrapportages (zie Tabel 9 bij bevinding 14). De provincie heeft hierop geen actie ondernomen. Bij twee locaties waar monitoringsrapportages moesten worden ingediend is dit conform de afspraken gedaan.¹⁶²

- Bij de locatie Marconistraat in Heerhugowaard is in de beschikking op het evaluatierapport uit 2005 vastgesteld dat er jaarlijks metingen dienen te worden verricht van de grondwaterkwaliteit. De eerste rapportage dient in september 2006 te worden overlegd aan de provincie. Deze rapportage wordt door de saneerder pas ingediend in maart 2008, hij stelt dat 'door omstandigheden (...) de monitoring met enige vertraging [is] uitgevoerd'. De provincie kan niet aantonen dat het initiatief voor het aanleveren van de rapportage bij de provincie ligt.¹⁶³ In de instemming met de rapportage door de provincie in februari 2009, bijna een jaar later, wordt verzocht de resultaten van de volgende monitoring binnen 3 maanden op te sturen. Deze rapportage voor 2009 is niet terug te vinden in het archief van de provincie. In januari 2011 is pas het volgende rapport ingediend bij de provincie, met de resultaten van de monitoring uit 2010. Volgens deze rapportage is er ook in 2009 gemonitord. De provincie kan echter niet aantonen dat de rapportage uit 2009 daadwerkelijk bij hen is ingediend. In de instemming met het rapport uit 2011 door de provincie worden de frequentie en omvang van de monitoring verminderd, omdat er nog maar voor één van de drie verontreinigingen de interventiewaarde wordt overschreden, in slechts één van de peilbuizen. Daardoor hoeft in het vervolg alleen deze peil buis bemonsterd te worden en dient het volgende rapport pas in 2013 te worden aangeleverd bij de provincie.
- In het evaluatierapport van de sanering op de locatie Nieuwe Haventerrein in Den Helder wordt voorgesteld om de verontreinigingen in het grondwater nog 5 jaar te monitoren.¹⁶⁴ In de beschikking op dit verslag wordt gesteld dat er jaarlijks dient te worden gemonitord en dat de eerste resultaten in april 2005 dienen te worden overlegd aan de provincie.¹⁶⁵ Deze rapportage wordt op tijd ingediend. In de instemming met het monitoringsrapport wordt door de provincie bepaald dat in 2006 weer een rapportage moet worden aangeleverd.¹⁶⁶ Dit is echter niet gebeurd en ook voor de jaren hierna zijn geen monitoringsrapportages aangetroffen. De provincie heeft hier geen actie op ondernomen.

¹⁶² Dit zijn de locaties: voormalig gasfabriekterrein in Castricum en het Wandelpad in Hilversum.

¹⁶³ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 10 oktober 2012.

¹⁶⁴ Oranjewoud (2003), Evaluatierapport inzake de sanering Centrale Bottelarij op het Nieuwe Haventerrein te Den Helder, 22 december 2003.

¹⁶⁵ Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatierapport Centrale Bottelarij Marine Complex te Den Helder, 15 februari 2005, p.14.

¹⁶⁶ Provincie Noord-Holland (2005), Instemming monitoringsrapport Nieuwe Haventerrein Den Helder, 22 september 2005.

- Bij de locatie Hoflaan in Velsen wordt in de beschikking op het evaluatierapport uit 2007 gesteld dat er jaarlijks een monitoringrapport moet worden ingediend. De Rekenkamer heeft geen rapportage uit het eerste jaar na de sanering aangetroffen. Dit is door de ambtelijke organisatie bevestigd.¹⁶⁷ Daarna is jaarlijks gemonitord.
- Bij de locatie Zuideinde in Landsmeer zou er per kwartaal gemonitord moeten worden, maar is de eerste rapportage pas bijna twee jaar na de beschikking uit november 2005 aangetroffen, namelijk in september 2007.¹⁶⁸ In de reactie op deze rapportage door de provincie staat dat na de beschikking op het evaluatierapport met de saneerder is afgesproken om de peilbuizen in eerste instantie eenmalig te bemonsteren. Als blijkt dat de tussenwaarden zijn bereikt, kan de monitoring worden gestopt (dit is inmiddels ook gebeurd).¹⁶⁹ Er staat niet bij wanneer deze afspraak is gemaakt, maar uit de aantekeningen in Globis valt op te maken dat dit gesprek waarschijnlijk in januari 2007 heeft plaatsgevonden. Het initiatief voor dit gesprek kwam van de saneerder en niet van de provincie.¹⁷⁰

In 2008 is door de toenmalige VROM-inspectie regio Noord-West het “Onderzoek VROM-taken Provincie Noord-Holland” gepubliceerd.¹⁷¹ Het rapport gaf antwoord op de vraag hoe het destijds stond met de uitvoering van de VROM-taken en een drietal V&W-taken door de provincie Noord-Holland. De taken op het gebied van bodem vallen onder de VROM-taken. Eén van de bevindingen uit dit onderzoek betreft het aanleveren van gegevens door bodemintermediairs.¹⁷² Uit het onderzoek blijkt dat afspraken over het aanleveren van (aanvullende) gegevens regelmatig onvoldoende tijdig worden nagekomen door bodemintermediairs. De VROM-inspectie merkt op dat dit met name tot uiting komt bij de beoordeling van rapportages ten aanzien van de nazorg bij saneringslocaties. Uit het project Locatie beheer van de provincie Noord-Holland uit 2005, bleek dat de achterstand op dit punt erg groot was; 73% van de monitoring- en nazorgplannen was nog niet ontvangen.¹⁷³ Het beoordelen van monitoringsrapportages heeft *“de neiging onder te sneeuwen ten opzichte van andere werkzaamheden”*, aldus de inspectie. *“Het risico bestaat dat hierdoor de inhoudelijke beoordeling van nazorgsituaties onder druk kan komen te staan”*.¹⁷⁴

Door de ambtelijke organisatie is aangegeven dat zij de noodzaak en de mogelijkheid zien tot een verbeteractie ten aanzien van de handhaving van indieningstermijnen en de beoordelingstermijnen voor de toetsingen van ingediende rapportages (het zogeheten locatiebeheer). In 2013 zal hiervoor capaciteit beschikbaar worden gemaakt. Dynamische locaties krijgen daarbij voorrang. Ook is hierbij aangegeven dat dit nader moet worden afgestemd met de RUD's als het toezicht op de bodemsaneringen op korte termijn overgaat.¹⁷⁵

Het komt voor dat de provincie afwijkingen in de nazorg op het spoor komt door controles of projecten die in eerste instantie niet specifiek gericht zijn op nazorglocaties. Een voorbeeld hiervan is de locatie Parallelweg in Beverwijk. Tijdens het onderzoek van de provincie Noord-Holland naar niet gemelde graafwerkzaamheden werd op deze locatie “blauwe grond” aangetroffen wat duidt op de aanwezigheid van cyanide. Uit de monsterneming bleek dat het maximaal toelaatbaar risico voor cyanide met een factor 360 werd overschreden. Cyanide is een

¹⁶⁷ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 4 oktober 2012.

¹⁶⁸ Milieudienst Waterland (2007), Resultaten Monitoring Zuideinde 6 te Landsmeer, 3 september 2007.

¹⁶⁹ Provincie Noord-Holland (2007), Instemming monitoringsrapportage Zuideinde 6 te Landsmeer, 19 september 2007.

¹⁷⁰ Provincie Noord-Holland (2012), E-mail ambtelijke organisatie, 4 oktober 2012.

¹⁷¹ VROM-inspectie Regio Noord-West (2008), Onderzoek VROM-taken provincie Noord-Holland.

¹⁷² VROM-inspectie Regio Noord-West (2008), Onderzoek VROM-taken provincie Noord-Holland, p.87.

¹⁷³ VROM-inspectie Regio Noord-West (2008), Onderzoek VROM-taken provincie Noord-Holland, p.79.

¹⁷⁴ VROM-inspectie Regio Noord-West (2008), Onderzoek VROM-taken provincie Noord-Holland, p.87.

¹⁷⁵ Provincie Noord-Holland, reactie feitelijk wederhoor, 5 april 2013.

stof die in bepaalde omstandigheden blauwzuurgas vormt en derhalve zeer giftig en gevaarlijk is. De provincie heeft hier actie op ondernomen. Voor meer toelichting zie de beschrijving in het hiernavolgende kader.

Voorbeeld ondernomen actie provincie na constateren afwijking¹⁷⁶

In het kader van het project Niet-Ernstig (zie ook de toelichting bij bevinding 14) zijn in 2011 graafwerkzaamheden op de Parallelweg in Beverwijk gecontroleerd door inspecteurs van de provincie. Tijdens deze controle is geconstateerd dat er op diverse locaties graafwerkzaamheden werden uitgevoerd door medewerkers van gemeente en kabel- en leidingbedrijven zonder de juiste vergunningen. Het traject loopt onder andere over een voormalige chemische stortplaats en gasfabriek terrein waarvoor gebruiksbeperkingen gelden. Op delen van het traject zijn sleuven gegraven voor de aanleg van kabels en leidingen. Door de inspecteurs is tijdens de controle een van cyanide verdachte grond aangetroffen. Ook zijn op verschillende plekken puinbijmengingen geconstateerd (verdacht van zware metalen en asbest). Uit de verificatiemonsters die door de inspecteurs ter plaatsen zijn genomen, is gebleken dat het maximaal toelaatbaar risico voor cyanide met een factor 360 is overschreden. De gemeente Beverwijk heeft de herbestrating uitgevoerd, waarbij verspreiding van de verontreiniging naar plantsoenen heeft plaatsgevonden. In een gesprek met de provincie hierover gaf de gemeente vervolgens aan dat er niet meer zou worden gegraven op de parallelweg. De provincie constateerde op de terugweg van dat gesprek echter dat de gemeente wederom bezig was met graafwerkzaamheden. De provincie heeft vanwege de risico's voor mens, dier en milieu de werkzaamheden daarom direct laten stoppen en heeft delen laten afsluiten door middel van hekken. De provincie heeft daarna afspraken gemaakt met de verschillende partijen over het vervolgtraject. Uit het later verschenen bodemonderzoek is naar voren gekomen dat er mogelijk nieuwe gevallen van bodemverontreiniging zijn ontstaan als gevolg van de graafwerkzaamheden.¹⁷⁷

De provincie heeft aangegeven dat er nu geen problemen meer zijn op de Parallelweg in Beverwijk en dat de betrokken partijen het goed hebben opgepakt. Zo hebben er inmiddels spoedsaneringen plaatsgevonden en zijn recent uitgevoerde werkzaamheden netjes gemeld.¹⁷⁸

Links: foto van de 'blauwe grond'

Boven: foto van een afgezette plek

¹⁷⁶ Liandon (2011), Verslag Grondverontreiniging Parallelweg Beverwijk 11 april 2011; Milieudienst IJmond (2011), Verslag Aanpak en voortgang cyanideverontreiniging aan de Parallelweg te Beverwijk 14 april 2011 en Provincie Noord-Holland, e-mails, 18 oktober, 21 november 2012 en 24 januari 2013.

¹⁷⁷ BK Bodem (2011), Verkennend en nader bodemonderzoek inclusief asbest – Parallelweg te Beverwijk, pp. 31 & 32

¹⁷⁸ Provincie Noord-Holland, e-mail 24 januari 2013.

BIJLAGE A

Meldingsformulier Evaluatierapport

Digitaal Meldingsformulier Wet Bodem Bescherming

Versie: 3.5.1 - maart 2011

Aan:

Provincie Noord-Holland

Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Registratie (in te vullen door de provincie)	
Meldingscode : Locatiecode : Vooroverleg : met : Ontvangstdatum :	(poststempel)

Doel van de melding

Verzoek tot beoordeling

- ☐ Melding gemeente (Melding door B&W van verontreiniging (art. 41, Wbb) OO-nieuwe stijl)
- ☐ Indienen bodemonderzoek historische verontreiniging
(Melding door derden van verontreiniging veroorzaakt vóór 1987, verzoek tot beoordeling van een rapportage op ernst en spoed (geen beschikking))

Verzoek tot beschikking

- ☐ Verzoek vaststellen bodemverontreinigingssituatie
(Verzoek om beschikking vaststelling ernst (saneringsnoodzaak; art. 29, Wbb) en spoedige sanering (art. 37, Wbb) van verontreiniging veroorzaakt vóór 1987)
- ☐ Verzoek goedkeuring (deel-)saneringsplan samen met de formele vaststelling van de historische bodemverontreiniging
(Verzoek om beschikking vaststelling ernst (saneringsnoodzaak; art. 29, Wbb) en spoedige sanering (art. 37, Wbb) en instemmen met (deel-)saneringsplan (art. 39 en 40, Wbb) voor verontreiniging veroorzaakt vóór 1987)
- ☐ Verzoek goedkeuring (deel-)saneringsplan

(Verzoek om beschikking (deel-)saneringsplan voor verontreiniging veroorzaakt vóór 1987 (art. 39 en 40, Wbb))

- ☐ Indiening interim-evaluatieverslag (art.39c, Wbb)
- ☒ Verzoek beschikking evaluatieverslag (art.39c, Wbb)
- ☐ Verzoek beschikking nazorgplan (art.39d, Wbb)
- ☐ Goedkeuring van nazorgrapportage (art.39d, lid 2a, Wbb)

Sanering

- ☐ Melding start sanering
- ☐ Melding onvoorziene omstandigheden
- ☐ Verzoek wijzigingsbeschikking reeds eerder goedgekeurd saneringsplan (art. 39, Wbb)

Ontheffing

- ☐ Ontheffing indienen saneringsplan bij onderhoudsbaggerwerkzaamheden (art.63i, Wbb)

1 Locatie

Locatie naam:	
Straat:	
Huisnummer:	
Huisletter:	
Toevoeging	
Postcode:	
Plaats:	

Is de locatie al geregistreerd bij het bevoegd gezag, bijvoorbeeld vanwege een eerdere melding?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Onbekend

Segment:

Geografische gegevens - X-coördinaat:	
Y-coördinaat:	

Type verontreiniging: Landbodem

Clusters/Convenanten:

Ligt de locatie binnen een Wm-plichtige inrichting? ☐ Ja ☐ Nee

2 Kadastrale gegevens

Kadastrale gemeente	Sectie	Nummer	Oppervlakte kadastraal perceel (m ²)	Oppervlakte te saneren locatie op perceel (m ²)	Geheel / Gedeeltelijk

Recente kadastrale gegevens (gewaarmerkte kadastrale kaart niet ouder dan 3 maanden) verplicht toevoegen als bijlage.

Voeg bij de melding een actuele kadastrale kaart toe (maximaal 3 maanden oud). Op de kaart wordt de huidige kadastrale situatie weergegeven en is het geval van ernstige bodemverontreiniging weergegeven (de contouren, voor grond en grondwater, waarbinnen de interventie waarde wordt overschreden)

Melder

De Melder is altijd de feitelijke opdrachtgever van de sanering en of de veroorzaker van de verontreiniging. Wanneer een adviseur is gemachtigd, blijft de opdrachtgever de Melder en worden de gegevens van de adviseur apart ingevuld.

Naam: (bedrijf)

Straat/postbus:

Huisnummer / postbusnummer:

Huisletter:

Toevoeging

Postcode:

Plaats:

Telefoon:

Telefoon mobiel:

Fax:

E-mail adres:

Contactpersoon: ☐ Dhr. ☐ Mevr.

Contactpersoon voorletters:

Geef uw rol aan:

Sinds welk jaar heeft u deze rol?

Heeft u een deelnemersovereenkomst met de BSB? ☐ Ja

☐ Nee

Heeft u vooroverleg gehad met het bevoegd gezag? ☐ Ja

☐ Nee

Wordt u bijgestaan door een adviseur?

☐ Ja

☐ Nee

5 Eigendomssituatie

Gegevens eigenaar:

Naam (bedrijf):

Straat/postbus:

Huisnummer / postbusnummer:

Huisletter:

Toevoeging

Postcode:

Plaats:

Telefoon:

Telefoon mobiel:

Fax:

E-mail adres:

Contactpersoon: ☐ Dhr. ☐ Mevr.

Contactpersoon voorletters:

Zijn er nog andere
belanghebbenden?

☐ Ja

☐ Nee

☐ Onbekend

7 Bij te leveren rapporten

Voor het in behandeling nemen van de melding dienen de volgende rapporten verplicht te worden ingediend.

Vul van de onderstaande verplichte rapporten de detailgegevens in. In de paragraaf "Overige rapporten en documenten" kunt u de detailgegevens van overige rapporten invullen.

Alle onderzoeksrapporten verplicht als bijlage toevoegen

Overige rapporten en documenten

Geef in onderstaande tabel aan welke overige onderzoeksrapporten, saneringsplannen, evaluatierapporten of nazorrapporten betrekking hebben op deze melding.

☐ Asbest onderzoek

☐ Verkennend onderzoek

☐ Oriënterend bodemonderzoek

☐ Nader onderzoek

☐ Sanerings onderzoek

- ☐ Saneringsplan
- ☐ Sanerings evaluatie
- ☐ Monitoringsrapportage
- ☐ Zorgplan
- ☐ Aanvullend rapport (Avr)
- ☐ Plan van aanpak
- ☐ Waterbodemonderzoek NEN 5720

25 Controle doelstellingen

Zorgstatus:	Registratie
Zorgmaatregelen na sanering:	☐ Aandacht voor drinkwaterleidingen ☐ Gesloten verharding handhaven ☐ Grw onttrekkingssysteem ☐ Leeflaag in stand houden ☐ Luchtverversingssysteem ☐ Monitoring grondwater ☐ Monitoring lucht ☐ Open verharding handhaven ☐ Verbod aanleg veedrenkputten ☐ Verbod betreden locaties ☐ Verbod bouwactiviteiten ☐ Verbod gewasteelt ☐ Verbod graafactiviteiten ☐ Verbod grazen vee ☐ Verbod onttrekking grondwater ☐ Overig ☐ Geen gebruiksbeperkingen

Gerealiseerd bovengrond:

Gerealiseerd ondergrond:

In situ: ☐ Ja ☐ Nee

Is gebruik gemaakt van een bewezen saneringstechniek (zie handboek Bodemsaneringstechnieken) ☐ Ja ☐ Nee

Is een restverontreiniging aanwezig? ☐ Ja ☐ Nee

Wat is de omvang van de restverontreiniging? m³

Bestaat de restverontreiniging uit stoffen boven MTR-niveau of de interventiewaarde? ☐ Ja ☐ Nee

Is er een leeflaag aangelegd?

☐ Ja ☐ Nee

Wat is de bodemgebruiksvorm van de locatie na afloop van de sanering? Geef ook het percentage per BGW aan.

☐	Bodemgebruiksvorm I	
☐	Bodemgebruiksvorm II	
☐	Bodemgebruiksvorm III	
☐	Bodemgebruiksvorm IV	

Oppervlakte en omvang van de sanering (werkelijk)

Gesaneerd oppervlakte grond:		m ²		
Gesaneerd volume grond:		m ³	Van:	(m-mv)
			Tot:	(m-mv)
Gesaneerd bodemvolume grondwater		m ³		

NB: Dit is niet het aantal m³ onttrokken grondwater

Bestemming grond
(werkelijk):

Gereinigd:		ton
Gestort:		ton
Hergebruik:		ton
Opslag		ton

Invullen in tonnen. Vul een 0 in, indien een bestemming niet van toepassing is.

Aanvoer grond (werkelijk):

Schoon:		ton
Verontreinigd:		ton

Invullen in tonnen. Vul een 0 in, indien een bestemming niet van toepassing is.

Reden afwijking saneringsdoelstelling (indien van toepassing):	
---	----------------------

Zijn er verschillen in kwaliteit tussen de partijen grond of baggerspecie die worden afgevoerd? ☐ Ja ☐ Nee

Geef aan wat het aantal grondstromen is dat ontstaat	
--	----------------------

NB: Verschillende verwerkers, bijvoorbeeld stort A en stort B zijn ook verschillende grondstromen en afvalstroomnummers

Is de grond op locatie herschikt? ☐ Ja ☐ Nee

Is tijdens de sanering puin uitgezeefd? ☐ Ja ☐ Nee

26 Kosten

Wat waren de werkelijke kosten (inclusief BTW) van de sanering? €	
--	--

Welke partijen hebben hieraan bijgedragen? Percentage

☐ Overheid Wbb
☐ Overheid overig
☐ Derden

27 Controle planning

Startdatum sanering was:

Afronding sanering is gemeld op:

Verklaring en ondertekening

Zorg voor de juiste ondertekening van de verschillende bijlagen en stuur dit met de rapporten (4 exemplaren per type rapport) naar het bevoegd gezag.

Betreft

Melding:

Te versturen aan / verstuurd aan:

Versie digitaal formulier:

smtp:Meldingsformulieren_bodemsanering@noord-holland.nl
3.5.1 - maart 2011

Opmerkingen

Naar waarheid ingevuld,

Naam:

Datum:

Plaats:

Handtekening:

.....

BIJLAGE B

Meldingsformulier Nazorgplan

Digitaal Meldingsformulier Wet Bodem Bescherming

Versie: 3.5.1 - maart 2011

Aan:

Provincie Noord-Holland

Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Registratie (in te vullen door de provincie)	
Meldingscode : onbekende locatie_10-04-13 Locatiecode : Vooroverleg : Nee met : Ontvangstdatum :	(poststempel)

Doel van de melding

Verzoek tot beoordeling

- ☐ Melding gemeente (Melding door B&W van verontreiniging (art. 41, Wbb) OO-nieuwe stijl)
- ☐ Indienen bodemonderzoek historische verontreiniging
(Melding door derden van verontreiniging veroorzaakt vóór 1987, verzoek tot beoordeling van een rapportage op ernst en spoed (geen beschikking))

Verzoek tot beschikking

- ☐ Verzoek vaststellen bodemverontreinigingssituatie
(Verzoek om beschikking vaststelling ernst (saneringsnoodzaak; art. 29, Wbb) en spoedige sanering (art. 37, Wbb) van verontreiniging veroorzaakt vóór 1987)
- ☐ Verzoek goedkeuring (deel-)saneringsplan samen met de formele vaststelling van de historische bodemverontreiniging
(Verzoek om beschikking vaststelling ernst (saneringsnoodzaak; art. 29, Wbb) en spoedige sanering (art. 37, Wbb) en instemmen met (deel-)saneringsplan (art. 39 en 40, Wbb) voor verontreiniging veroorzaakt vóór 1987)

- ☐ Verzoek goedkeuring (deel-)saneringsplan
(Verzoek om beschikking (deel-)saneringsplan voor verontreiniging veroorzaakt vóór 1987
(art. 39 en 40, Wbb))
- ☐ Indiening interim-evaluatieverslag (art.39c, Wbb)
- ☐ Verzoek beschikking evaluatieverslag (art.39c, Wbb)
- ☒ Verzoek beschikking nazorgplan (art.39d, Wbb)
- ☐ Goedkeuring van nazorgrapportage (art.39d, lid 2a, Wbb)

Sanering

- ☐ Melding start sanering
- ☐ Melding onvoorziene omstandigheden
- ☐ Verzoek wijzigingsbeschikking reeds eerder goedgekeurd saneringsplan (art. 39, Wbb)

Ontheffing

- ☐ Ontheffing indienen saneringsplan bij onderhoudsbaggerwerkzaamheden (art.63i, Wbb)

1 Locatie

Locatie naam:	
Straat:	
Huisnummer:	
Huisletter:	
Toevoeging	
Postcode:	
Plaats:	

Is de locatie al geregistreerd bij het bevoegd gezag, bijvoorbeeld vanwege een eerdere melding?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Onbekend

Segment:

Geografische gegevens - X-coördinaat:	
Y-coördinaat:	

Type verontreiniging: Landbodem

Clusters/Convenanten:

Ligt de locatie binnen een Wm-plichtige inrichting?

☐ Ja ☐ Nee

2 Kadastrale gegevens

Kadastrale gemeente	Sectie	Nummer	Oppervlakte kadastraal perceel (m ²)	Oppervlakte te saneren locatie op perceel (m ²)	Geheel / Gedeeltelijk

Recente kadastrale gegevens (gewaarmerkte kadastrale kaart niet ouder dan 3 maanden) verplicht toevoegen als bijlage.

Voeg bij de melding een actuele kadastrale kaart toe (maximaal 3 maanden oud). Op de kaart wordt de huidige kadastrale situatie weergegeven en is het geval van ernstige bodemverontreiniging weergegeven (de contouren, voor grond en grondwater, waarbinnen de interventie waarde wordt overschreden)

Melder

De Melder is altijd de feitelijke opdrachtgever van de sanering en of de veroorzaker van de verontreiniging. Wanneer een adviseur is gemachtigd, blijft de opdrachtgever de Melder en worden de gegevens van de adviseur apart ingevuld.

Naam: (bedrijf)

Straat/postbus:

Huisnummer / postbusnummer:

Huisletter:

Toevoeging

Postcode:

Plaats:

Telefoon:

Telefoon mobiel:

Fax:

E-mail adres:

Contactpersoon: ☐ Dhr. ☐ Mevr.

Contactpersoon voorletters:

Geef uw rol aan:

Sinds welk jaar heeft u deze rol?

Heeft u een deelnemersovereenkomst met de BSB? ☐ Ja ☐ Nee

Heeft u vooroverleg gehad met het bevoegd gezag? ☐ Ja ☐ Nee

Wordt u bijgestaan door een adviseur? ☐ Ja ☐ Nee

5 Eigendomssituatie

Gegevens eigenaar:

Naam (bedrijf):	
Straat/postbus:	
Huisnummer / postbusnummer:	
Huisletter:	
Toevoeging	
Postcode:	
Plaats:	
Telefoon:	
Telefoon mobiel:	
Fax:	
E-mail adres:	
Contactpersoon: ☐ Dhr. ☐ Mevr.	
Contactpersoon voorletters:	

Zijn er nog andere belanghebbenden? ☐ Ja ☐ Nee ☐ Onbekend

7 Bij te leveren rapporten

Voor het in behandeling nemen van de melding dienen de volgende rapporten verplicht te worden ingediend.

Vul van de onderstaande verplichte rapporten de detailgegevens in. In de paragraaf "Overige rapporten en documenten" kunt u de detailgegevens van overige rapporten invullen.

Type rapport

Rapportdatum

Onderzoeksbureau

Ander onderzoeksbureau

Referentienummer

Status

Alle onderzoeksrapporten verplicht als bijlage toevoegen

Overige rapporten en documenten

Geef in onderstaande tabel aan welke overige onderzoeksrapporten, saneringsplannen, evaluatierapporten of nazorgrapporten betrekking hebben op deze melding.

☐ Asbest onderzoek

☐ Verkennend onderzoek

☐ Oriënterend bodemonderzoek

☐ Nader onderzoek

☐ Sanerings onderzoek

☐ Saneringsplan

☐ Sanerings evaluatie

☐ Monitoringsrapportage

☐ Zorgplan

☐ Aanvullend rapport (Avr)

☐ Plan van aanpak

☐ Waterbodemonderzoek NEN 5720

Nazorg

Waaruit bestaan de nazorgmaatregelen?

- ☐ Monitoring grondwater
- ☐ Monitoring (binnen)lucht
- ☐ Grondwateronttrekkingssysteem
- ☐ Luchtverversingssysteem
- ☐ Registratie
- ☐ Handhaven leeflaag / verharding

Wat zijn de actiewaarden? Omschrijf deze.

Welke actie wordt genomen om de restverontreiniging te beheersen?

- ☐ Herbemonsteren van de monitoringspeilbuizen
- ☐ Opvoeren van de frequentie van monitoring
- ☐ Activeren van het grondwateronttrekkingssysteem
- ☐ Activeren van het luchtonttrekkingssysteem
- ☐ Aanpassen beheersmaatregelen. Omschrijf deze:
- ☐ Anders namelijk

Wat is het terugvalscenario? Geef een korte omschrijving

Is er een financiële zekerstelling aan de orde?

☐ Ja ☐ Nee

Wanneer wordt de eerste nazorgronde gerapporteerd?

- ☐ Over 6 maanden
- ☐ Over 1 jaar
- ☐ Over 2 jaar
- ☐ Over 3 jaar
- ☐ Over 5 jaar
- ☐ Anders namelijk

Verklaring en ondertekening

Zorg voor de juiste ondertekening van de verschillende bijlagen en stuur dit met de rapporten (2 exemplaren per type rapport) naar het bevoegd gezag.

Betreft

Melding:

onbekende locatie_10-04-13.sfv

Te versturen aan / verstuurd aan:

smtp:Meldingsformulieren_bodemsanering@noord-holland.nl

Versie digitaal formulier:

3.5.1 - maart 2011

Opmerkingen

--

Naar waarheid ingevuld,

Naam:

--

Datum:

Plaats:

--

Handtekening:

.....

Overzicht

De volgende documenten moeten als bijlage worden toegevoegd aan de melding. De documenten dienen samen met het uitgeprinte meldingsformulier per post te worden verstuurd naar:

Provincie Noord-Holland
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM
0800 9986734 (gratis)

Rapporten

De volgende rapporten dienen verplicht te worden toegevoegd.

Het aantal aan te leveren exemplaren per type rapport is: 2

Rapportdatum:
Onderzoeksbureau:
Referentienummer:
Status:

Gewaarmerkte kadastrale kaart (maximaal 3 maanden oud) met verontreinigingscontour

Kadastraal uittreksel (eigendomsgegevens, maximaal 3 maanden oud)

BIJLAGE C

Checklist Ingediende meldingen

Checklist ingediende meldingen

Locatienaam	Testlocatie
Locatiecode	
Medewerker secretariaat	
Datum	
Marginaal	

Dit formulier is een hulpmiddel bij het controleren van meldingen

CHECKLIST MARGINALE BEOORDELING NIET RISICOVOLLE MELDINGEN	JA	NEE	NVT	OPM
Marginale beoordeling van het meldingsformulier houdt in dat alleen het digitale meldingsformulier wordt gecontroleerd. De gegevens in het formulier worden niet geverifieerd aan onderzoeksrapportages. Er vindt dan ook geen controle van de bijgeleverde rapporten en documenten plaats.				
1) Logica ingevulde gegevens: Zijn alle gegevens logisch ingevuld, m.a.w. staat daar waar een datum moet staan een datum, een postcode waar een postcode hoort te staan en daar waar een tekst moet staan tekst?				
2) Becoördeling inhoud meldingsformulier: Kan op basis van de gegevens zoals gemeld in het meldingsformulier de melding inhoudelijk in behandeling worden genomen?				
3) Inconsequenties: Controleer het meldingsformulier op het voorkomen van (mogelijke) inconsequenties. a. Alle meldingen: Controleer of de melding past bij het jaar van ontstaan. Indien een verontreiniging na 1-1-87 is ontstaan kunnen alleen de volgende meldingen worden gedaan: - Melding van verontreiniging veroorzaakt tussen 1987 en heden (art. 13 of 27, Wbb) (NB voor asbest geldt 1993); - Kennisgeving van verontreiniging veroorzaakt t.g.v. een ongevoel voorval (art. 30 en/of art. 33, Wbb); - Indiening eind-evaluatie rapport Is de combinatie van de ingediende melding en het jaar van ontstaan van verontreiniging correct? b. Controleer of het nummer op de kadastrale kaart overeenkomt met het kadastrale nummer genoemd in de melding. Komt het kadastrale nummer op de kaart overeen met het kadastrale nummer in de melding? c. Indien de melding een aanvraag voor een beschikking ernst en urgentie betreft: Controleer of de saneringsurgentie past bij de status van de locatie (statisch of dynamisch). Als een de status van de locatie 'statisch' dan kan de locatie alleen om milieuhygiënische redenen worden aangepakt. Klopt dit met de aangegeven urgentieredenen (zie verontreinigingsstatus kopje beoordeling)? d. Indien melding artikel 41 wordt gedaan: Artikel 41 meldingen mogen enkel door de gemeente worden gedaan indien het verontreinigingsgeval (potentieel) urgent is. Betreft het een melding van een (potentieel) urgent verontreinigingsgeval? e. Indien de melding betrekking heeft op een zorgplichtgeval (melding art. 13 of 27, Wbb): Meldingen van zorgplichtgevallen worden alleen door het bureau bodem in behandeling genomen indien het een nieuw geval ontstaan buiten een Wm-vergunningsplichtige inrichting betreft.				

Checklist digitale melding provincie Noord-Holland.

Ligt het zorgplichtgeval buiten een Wm-vergunningsplichtige inrichting? (Indien het zorgplichtgeval wel binnen een Wm-vergunningsplichtige inrichting ligt, wordt de melding verder afgehandeld door: - de gemeente, indien de gemeente bevoegd gezag is in het kader van de Wet milieubeheer; - het bureau industrie of het bureau afval, indien de provincie bevoegd gezag is.)				
Einde van de marginale beoordeling Indien uit afweging in Globis is gebleken dat marginale beoordeling volstaat en de marginale beoordeling geen aanleiding geeft tot het uitvoeren van een uitgebreide beoordeling is hiermee de marginale beoordeling doorlopen en kan de melding in behandeling worden genomen. Aanleidingen voor het uitvoeren van een uitgebreide beoordeling zijn: - de uitkomst van afwegingslijst in Globis; - indien tijdens de marginale beoordeling is gebleken dat in de melding inconsequenties voorkomen; - het gezond verstand van de beoordelaar. Beoordelaar kan besluiten tot uitgebreide controle als bijvoorbeeld blijkt dat in het onderzoek extreem hoge concentraties aan verontreinigende stoffen zijn aangetoond (concentraties van ver boven MTR-waarde of puur product Kan, na het doorlopen van de marginale beoordeling, worden ingestemd met de melding?				
CHECKLIST UITGEBREIDE BEOORDELING RISICOVOLLE MELDINGEN				
Uitgebreide beoordeling van de melding houdt in dat naast marginale beoordeling ook de gegevens in bijgevoegde rapportages worden gecontroleerd. Naast de standaard controles die gedurende uitgebreide beoordeling worden uitgevoerd, worden afhankelijk van de melding en/of de onderzoeksfase verschillende stappen doorlopen. De volgende stappen worden onderscheiden: - beoordeling van het saneringsplan; - beoordeling van het nazorgplan; - beoordeling van het evaluatierapport. Standaard controles uitgebreide beoordeling. Voor de controles wordt gebruik gemaakt van zowel de gegevens op het meldingsformulier als de gegevens in de ingediende onderzoeksrapportages. Hieronder zijn enkele voorbeelden van controles gegeven. Voer alleen controles uit die van toepassing zijn op de melding.				
6) Inconsequenties: Zijn alle onder punt 3 aangetoonde inconsequenties te weerleggen?				
7) UBI's: Zijn alle in de onderzoeken benoemde UBI's correct en volledig opgevoerd?				
8) Verontreinigingscontouren: Worden alle opgevoerde verontreinigingscontouren, inclusief de omvang en diepte, verantwoord door de onderzoeksresultaten?				
9) Stoffen en concentraties: Zijn opgevoerde stoffen en concentraties correct overgenomen uit de onderzoeksresultaten?				
Voor de beoordeling van saneringsplan, zorgplan en evaluatierapport bestaan aparte beoordelingslijsten. Indien nodig volgen ze hierna				

BIJLAGE D

Checklist Evaluatierapport

Locatienaam	
Locatiecode	
Medewerker	
Datum	
Akkoord	

	Grond	Grondwater	Grond & grondwater
- Betreft het een evaluatie van een grond, grondwater of grond & grondwatersanering?			

	Marginaal	Uitgebreid
- Wat heeft intake besloten?		

Checklist Evaluatierapport Algemeen

In onderstaande beoordelingslijst staan punten waarvan moet worden aangegeven of dit akkoord is of niet.

	JA	NEE	Opmerkingen
Algemene gegevens			
- Naam van aannemer, directievoerende partij en milieukundig begeleider			
- Zijn alle partijen KWALIBO erkend?			
- Overzicht betrokken instanties met contactpersonen			
- Overzicht benodigde vergunningen, meldingen			
- Is de voorafgaand aan de sanering de start gemeld?			
- Is er na afloop van de sanering een eindmelding gedaan?			
- Is het evaluatierapport binnen de in de beschikking gestelde termijn ingediend?			

Checklist Evaluatierapport GROND - Uitgebreid

In onderstaande beoordelingslijst staan punten waarvan moet worden aangegeven of dit akkoord is of niet.

	JA	NEE	Opmerkingen
Algemene gegevens			
- Huidig en toekomstig gebruik van de locatie			
- Bodemopbouw en geohydrologie, oké?			
Grondsanering			
- Start en einddatum			
- Inrichting terrein (wasplaats, e.d.)			
- Tijdelijke voorzieningen (bijv. gronddepot): a. ligging b. beveiliging (folie e.d.)			
- Ontgraving: a. bestemming partijen b. eventuele fasering c. isolerende voorzieningen			
- Gegevens aanvulgrond: a. Herkomst			

b. Kwaliteit			
- Is aangeven welk bemonsteringsprotocol gevolgd is?			
- Tussen- en eindbemonstering van de putbodem en –wanden: wordt voldaan aan de terugsaneerwaarde?			
- Tussen- en eindbemonstering van de depotgrond: a. Is de kwaliteit oké? b. Is de afvoerbestemming oké?			
- Klopt de Grondbalans?			
- Als ernstig verontreinigde, niet reinigbare grond is gestort: is er een verklaring van niet-reinigbaarheid toegevoegd?			
- Bespreking van analysesresultaten controlegrondmonsters en consequenties daarvan			
- Bespreking analysesresultaten depot-monsters, monsters afgevoerde grond e.d. en consequenties daarvan			

Zorgplan

- Is er een restverontreiniging achtergebleven?			
- Moet er een zorgplan worden opgesteld? Dan wel worden gewijzigd? Zo ja, beoordeel het zorgplan met behulp van de checklist nazorgplan			
- Kostenraming uitvoering sanering met evt. overzicht financiële middelen ter dekking sanering (het overzicht van financiële middelen is bijvoorbeeld van belang bij een langdurige kostbare grondwatersanering)			

Tekening en kaarten

- Ontgravingskaart: - Verontreinigingscontour (mag ook separate kaart worden aangeleverd) - ontgravingsgebieden (diepten), met de contouren in het horizontale vlak en doorsneden - ontgravingsvoorzieningen (damwanden e.d.) - ligging tijdelijke voorzieningen			
- In geval van deelsanering: - Deelsaneringsgebied aangegeven op tekening? - Achtergebleven restverontreiniging aangegeven op tekening? - Isolerende voorzieningen aangegeven op tekening?			

Checklist Evaluatierapport GRONDWATER - Uitgebreid

In onderstaande beoordelingslijst staan punten waarvan moet worden aangegeven of dit akkoord is of niet.			
	JA	NEE	Opmerkingen
Grondwatersanering en/of in situ sanering			
- Start en einddatum			
- Verwerking en lozing onttrokken grondwater;			

bestemming hiervan			
- Bespreking eventuele voortgangsrapportages (inhoud en frequentie)			
- Dimensionering grondwatersanering: - debieten - vrachten - onttrokken totaalvolume			
- Bespreking analysesresultaten influentmonsters voor verloop van sanering			
Monitoringsprogramma grondwatersanering/ in situ sanering			
- Aantal en plaats controlepeilbuizen/ punten rondom de verontreiniging en in de verontreinigingskern (is dit in overeenstemming met de aantallen en plaats aangegeven in SP)			
- Bespreking resultaten controlepeilbuizen: - Concentratieverloop - Grondwaterstanden			
- Aangeven welk bemonsteringsprotocol gevolgd is			
Zorgplan			
- Is de grondwaterverontreiniging volledig verwijderd? - Zo nee, is de omvang van de restverontreiniging bekend? - Zo nee, moet er een zorgplan worden opgesteld? - Zo nee, maar moet het zorgplan worden gewijzigd naar aanleiding van de resultaten van de sanering? Zo ja, beoordeel het zorgplan met behulp van de checklist nazorgplan			
Administratief			
- Beschrijving van maatregelen die schade en milieuhygiënische ongewenste effecten (bijvoorbeeld verspreiding) voorkomen of beperken			
- Kostenraming uitvoering sanering met evt. overzicht financiële middelen ter dekking sanering (het overzicht van financiële middelen is bijvoorbeeld van belang bij een langdurige kostbare grondwatersanering)			
Tekening en kaarten			
- In geval van deelsanering: deelsaneringsgebied aangegeven op tekening			
- Grondwateronttrekkingskaart: - ligging drains en pompen - invloed onttrekking op omgeving (isohypsen)			
Checklist Evaluatierapport Conclusie			
- Is de sanering uitgevoerd conform ingediend saneringsplan?			
- Zijn de voorschriften uit de beschikking nagekomen?			

- Zijn de afwijkingen op het saneringsplan gemeld?			
- Hebben wij met de gemelde afwijkingen ingestemd?			
- Zijn de afwijkingen ten opzichte van in saneringsplan beschreven?			
- Zijn de afwijkingen op het saneringsplan gemotiveerd?			
- Instemmen met evaluatierapport?			
- Voorschriften opnemen?			
- Kadastrale aantekening verwijderen? (geheel of gedeeltelijk)			

BIJLAGE E

Checklist Nazorgplan

CHECKLIST ZORGPLAN				
	JA	NEE	NVT	OPM
Algemene gegevens (indien niet in saneringsplan en/of evaluatierapport weergegeven)				
1) Beschrijving locatie en omgeving a) Geohydrologie b) Kwetsbare objecten in de omgeving :				
2) Beknopte weergaven van resultaten van uitgevoerd bodemonderzoek				
3) Beknopte weergaven doelstelling en resultaten van (uitgevoerde) sanering				
4) Gehanteerde aannames, uitgangspunten, onzekerheden				
5) Gebruiker van de locatie				
6) Voor de zorg verantwoordelijke personen en instanties (kunnen meerdere personen/instanties zijn): a) Juridisch b) Organisatorisch c) Financieel				
7) Uitvoerder van de zorgmaatregelen				
8) Uitvoerder van de controlemetingen				
9) Wie rapporteert aan het bevoegd gezag en de vergunningverlenende instanties?				
10) Hoe wordt er voor gezorgd dat de zorgmaatregelen in stand blijven?.				
11) Kostenraming van de zorgmaatregelen				
12) Overzicht van de betrokken vergunningverlenende instanties (met NAW-gegevens, contactpersonen, taken en verantwoordelijkheden)				
13) Veiligheidsaspecten en arbeidshygiënische aspecten				
Monitoring				
14) Tijdschema monitoring				
15) Onderbouwing type monitoring (bron, pad, effect)				
16) Keuze milieucompartiment (grond, grondwater, bodemlucht)				
17) Peilbuizen en/of monsterpunten: a) aantal b) locatie (ook op kaart aangeven)				
18) Meetprogramma: a) frequentie van monitoring b) monitoringsparameters (stoffen) c) protocol(len) voor monsternamen en analyse d) eventueel onderscheid in "inregelfase" en "operationele fase"				
19) Actie/signaalwaarden: a) wanneer is aanvullende actie nodig? b) welke actie wordt genomen?				
Rapport en overleg				
20) Tussentijdse rapportages: a) wijze van rapporteren b) frequentie				

21) Overlegmomenten met bevoegd gezag				
Technische voorzieningen (alleen van toepassing in geval van IBC-sanering)				
22) Overlegmomenten met bevoegd gezag				
23) Beschrijving van de aangebrachte hydrologische en civieltechnische voorzieningen				
24) Aanwezigheid, technische staat en uiterlijke gebreken van de afschermingsconstructie				
25) Waterdoorlatendheid en technische staat van de horizontale en verticale civieltechnische voorzieningen				
26) Hydraulische en zuiveringstechnische werking van de waterzuiveringsinstallatie				
27) Bemonstering en analyse van influent en effluent of van het geloosde water (zie ook WVO-vergunning)				
28) Onderscheid in "inregelfase" en "operationele fase"				
29) Aangeven technische levensduur van de voorzieningen				
30) Aangeven onderhouds- en vervangingsmaatregelen				
31) Bijhouden logboek				
Vergunningen				
32) Benodigde vergunningen en meldingen				
33) Data van verstrekking en inwerkingtreding van deze vergunningen				
Gebruiksbeperkingen				
34) Beschrijving van de verwachte ontwikkelingen in het bodemgebruik: a) hoe wordt gehandeld bij wijzigingen? b) wie is verantwoordelijk? c) hoe worden belanghebbenden en het bevoegd gezag ingelicht?				
Onvoorziene omstandigheden en calamiteiten				
35) Hoe wordt gehandeld wanneer de feitelijke situatie van de restverontreiniging afwijkt van de beoogde situatie?				
36) Hoe wordt gehandeld bij calamiteiten?				
37) Welke (voorzienbare) risico's bedreigen de zorgmaatregelen?				
Voorlichting				
38) Hoe wordt kenbaar gemaakt dat sprake is van restverontreiniging en zorgmaatregelen? (Te denken valt aan het inlichten van gebruikers en omwonenden, kadastrale registratie...)				
39) In welke vorm en met welke frequentie vindt voorlichting plaats?				
Tekeningen en kaarten				
40) kaart(en) van grond en/of grondwater: a) aard en omvang restverontreinigingen b) aard en omvang gebruiksbeperkingen				
41) Grondwateronttrekkingkaart (alleen bij IBC maatregelen): a) ligging drains en pompen b) invloed onttrekking op omgeving (isohypsen)				
42) ligging monitoringspeilbuizen en monsterpunten				
43) kabels- en leidingenkaart				
Conclusie				
44) Instemmen met zorgplan?				
45) Voorschriften opnemen?				
jaarlijks rapportage + evaluatie na enkele jaren				

BIJLAGE F

Lijst van geraadpleegde bronnen

Algemeen

- Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (2005), brief "Professionalisering milieuhandhaving: functiescheiding van vergunningverlening en handhaving, d.d. 19 december 2005
- SIKB (2006), Handreiking Adequate Bestuurlijke Handhaving Wbb
- STEM (2008), Evaluatie wet handavingsstructuur en besluit kwaliteitseisen handhaving milieubeheer
- SKB (2008), Cahier Nazorg
- SIKB (2008), Normblad SIKB 8001
- SIKB (2009), Milieukundige begeleiding van nazorg, VKB-protocol 6004
- SIKB (2010), Handavingsuitvoeringsmethode Wet bodembescherming (landbodems) (HUM Wbb)
- SIKB (2010), Besluitvoeringsuitvoeringsmethode Wbb (BUM Wbb)

Wet- en regelgeving

- Wet bodembescherming
- Memorie van Toelichting Wbb, Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 462, nr. 3.
- Koeman, Uylenburg en Veldkamp (2009), Tekst en Commentaar Milieurecht
- Besluit financiële bepalingen bodemsanering
- Circulaire bodemsanering 2009 zoals gewijzigd op 3 april 2012
- Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
- Aanwijzingsbesluit Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
- Regeling beperkingenregistratie Wet bodembescherming
- Besluit omgevingsrecht
- Regeling omgevingsrecht
- Algemene wet bestuursrecht
- Kabinetsstandpunt Beleidsvernieuwing Bodemsanering, Tweede Kamer, 2001-2002, Kamerstuk 28 199, nr. 1.

Websites

- www.agentschapnl.nl

Documenten provincie Noord-Holland

- Provincie Noord-Holland (2006), Checklist saneringsplan.
- Provincie Noord-Holland (2006), Checklist evaluatierapport.
- Provincie Noord-Holland (2006), Checklist nazorgplan.
- Provincie Noord-Holland (2006), Implementatie Nieuwe Werkwijze Vergunningverlening.

- Provincie Noord-Holland (2007), Beschikking instemming saneringsplan en nazorgplan voormalige Mijndienstkazerne te Den Helder, 10 juli 2007.
- Provincie Noord-Holland (2009), Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) 2010-2011.
- Provincie Noord-Holland (2009), Risico-analyse omgeving Bodem.
- Provincie Noord-Holland (2010), Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma 2010-2014 Provincie Noord-Holland.
- Provincie Noord-Holland (2011), Provinciale Milieuverordening Noord-Holland tranche 7.
- Provincie Noord-Holland (2011), Werkwijzer Bodemsanering Provincie Noord-Holland.
- Provincie Noord-Holland (2012), E-mails ambtelijke organisatie, 18 juli, 19 juli, 2 augustus, 7 augustus, 25 september, 4 oktober, 10 oktober, 17 oktober.
- Provincie Noord-Holland (2012), Schema Procedures Wet bodembescherming (Interne richtlijn) versie 2.1.
- Provincie Noord-Holland (2012), Procedure locatiebeheer bodemsanering.
- Provincie Noord-Holland (2012), Uitleg werkproces nazorg.
- Provincie Noord-Holland (2012), Verschillende aan de Rekenkamer geleverde overzichten werkprocessen vanuit B Wise, mei – oktober 2012.
- Provincie Noord-Holland (2012), Verschillende aan de Rekenkamer geleverde overzichten nazorglocaties vanuit Globis, mei – oktober 2012.
- Provincie Noord-Holland (2013), Concept rapport “Tot op de bodem uitgezocht – Grondwerk nader onderzocht”, versie 17 januari 2013

Dossiers

Hoflaan in Velsen

- Almad Eco BV (2005), Plan van aanpak Hoflaan 1 (Volkstuinen) te Velsen-Noord, 27 april 2005.
- Almad Eco BV (2005), Evaluatie sanering Hoflaan 1 te Velsen-Noord, 2 mei 2005.
- Almad Eco BV (2006), Plan van aanpak Hoflaan 1 en volkstuinen te Velsen-Noord, 31 mei 2006.
- Almad Eco BV (2007), Evaluatie deelsanering verontreiniging van kabelolie Hoflaan Velsen-Noord, 8 juni 2007.
- Almad Eco BV (2009), Monitoringsrapportage grondwater, 22 december 2009.
- Almad Eco BV (2010), Monitoringsrapportage grondwater, 24 september 2010.
- Almad Eco BV (2011), Monitoringsrapportage grondwater, 28 november 2011.
- Hopman & Peters Holding (2004), Saneringsplan Hoflaan 1 (volkstuinen) Velsen-Noord, juli 2004.
- Pro Enzym (2005), Tussentijds evaluatierapport, 18 februari 2005.
- Provincie Noord-Holland (2000), Beschikking saneringsplan Hoflaan te Velsen-Noord, 20 augustus 2000.
- Provincie Noord-Holland (2004), Wijzigingsbeschikking saneringsplan Hoflaan 1 te Velsen-Noord, 11 augustus 2004.
- Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling tussentijds evaluatierapport, 24 maart 2005.
- Provincie Noord-Holland (2005), Instemming wijziging saneringsplan Hoflaan 1 en volkstuinen te Velsen-Noord, 14 juli 2005.
- Provincie Noord-Holland (2006), Instemming deelsaneringsplan Hoflaan 1 en volkstuinen te Velsen-Noord, 8 augustus 2006.
- Provincie Noord-Holland (2007), Beschikking evaluatierapport Hoflaan 1 en volkstuinen te Velsen-Noord, 9 augustus 2007.
- Provincie Noord-Holland (2010), Instemming monitoringsrapportage grondwater, 21 juli 2010.
- Provincie Noord-Holland (2011), Instemming monitoringsrapportage grondwater, 21 februari 2011.
- Provincie Noord-Holland (2012), Instemming monitoringsrapportage grondwater, 2 februari 2012.
- Witteveen+Bos (2000), Saneringsplan Hoflaan te Velsen-Noord, 5 juli 2000.

Industrieweg in Middenmeer

- Chemielinco (1999), Saneringsplan Bodemsanering Industrieweg 34 te Middenmeer, 31 mei 1999.
- Chemielinco (1999), Aanvulling op saneringsplan Industrieweg 34 te Middenmeer, 2 september 1999.
- Chemielinco (2001), Evaluatie bodemsanering Industrieweg 34 te Middenmeer, 20 december 2001.
- Chemielinco (2002), Nazorgplan Industrieweg 34 te Middenmeer, 29 maart 2002.
- Chemielinco (2002), Monitoringsrapportage en aangepast nazorgplan, 4 november 2002.
- Chemielinco (2002), Evaluatie bodemsanering Industrieweg 34 te Middenmeer, 5 december 2002.
- Chemielinco (2003), Monitoringsrapportage 2003, 22 april 2003.
- CSO (2004), Vierde monitoringsrapportage, 13 februari 2004.
- CSO (2004), Vijfde monitoringsrapportage, 2 december 2004.
- CSO (2005), Zesde monitoringsrapportage, 21 oktober 2005.
- CSO (2006), Zevende monitoringsrapportage, 21 november 2006.
- CSO (2006), Verklaring schommellende concentraties minerale olie in kern, 14 februari 2006.
- CSO (2007), Evaluatierapport grondwater Industrieweg 34 te Middenmeer, 20 november 2007.
- CSO (2009), Toelichting op evaluatierapport sanering Industrieweg 34 te Middenmeer, 9 januari 2009.
- CSO (2009), Nazorgplan Industrieweg 34 te Middenmeer, 3 september 2009.
- Provincie Noord-Holland (2002), Beoordeling tussentijdse evaluatie Industrieweg 34 te Middenmeer, 20 februari 2002.
- Provincie Noord-Holland (2002), Beoordeling concept nazorgplan, 23 mei 2002.
- Provincie Noord-Holland (2003), Beoordeling tussentijdse evaluatie Industrieweg 34, 25 februari 2003.
- Provincie Noord-Holland (2003), Instemming monitoringsrapportage 2003, 6 oktober 2003.
- Provincie Noord-Holland (2004), Brief Industrieweg 34, 2004-21915, 14 juni 2004.
- Provincie Noord-Holland (2004), Instemming vierde monitoringsrapportage, 19 april 2004.
- Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling vijfde monitoringsrapportage, 9 juni 2005.
- Provincie Noord-Holland (2005), Opvragen ontbrekende verklaring in zesde monitoringsrapportage, 13 december 2005.
- Provincie Noord-Holland (2007), Instemming zevende monitoringsrapportage, 25 juni 2007.
- Provincie Noord-Holland (2008), Beschikking evaluatierapport Industrieweg 34 te Middenmeer, 11 september 2008.
- Provincie Noord-Holland (2009), Aantekeningen in Globis bij locatie Industrieweg 34 te Middenmeer, 23 april 2009.
- Provincie Noord-Holland (2010), Beschikking nazorgplan Industrieweg 34 te Middenmeer, 19 januari 2010.
- Provincie Noord-Holland (2010), Beschikking evaluatierapport Industrieweg 34 te Middenmeer, 19 januari 2010.

Marconistraat in Heerhugowaard

- Provincie Noord-Holland (2005), Aanvullende eisen evaluatierapport Marconistraat 18 te Heerhugowaard, 7 oktober 2005.
- Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatierapport Marconistraat 18 te Heerhugowaard, 1 december 2005.
- Provincie Noord-Holland (2009), Instemming monitoringsrapportage grondwater, 4 februari 2009.
- Provincie Noord-Holland (2011), Instemming monitoringsrapportage grondwater, 30 augustus 2011.
- Tauw BV (2005), Evaluatierapport Marconistraat 16-20 te Heerhugowaard, 20 september 2005.
- Tauw BV (2005), Aanvulling evaluatie Marconistraat 18 te Heerhugowaard, 21 november 2005.
- Tauw BV (2008), Monitoringsrapportage grondwater, 19 maart 2008.
- Tauw BV (2011), Monitoringsrapportage grondwater, 26 juli 2011.

Markt in Beverwijk

- BK Ingenieurs (2002), Saneringsplan Markt 66-76 te Beverwijk, 15 januari 2002.
- BK Ingenieurs (2002), Afwijkingen saneringsplan Markt 66-76 te Beverwijk, 3 september 2002.
- Bk Ingenieurs (2003), Interim evaluatierapport Markt 66-76 te Beverwijk, 13 januari 2003.
- BK Ingenieurs (2004), Evaluatierapport Markt 66-76 te Beverwijk, 26 april 2004.
- Provincie Noord-Holland (2002), Beschikking ernst en urgentie en instemming saneringsplan Markt 66-76 te Beverwijk, 15 maart 2002.
- Provincie Noord-Holland (2002), Instemming wijzingen saneringsplan, 30 september 2002.
- Provincie Noord-Holland (2003), Beoordeling interim evaluatierapport Markt 66-76 te Beverwijk, 14 maart 2003.
- Provincie Noord-Holland (2004), Beoordeling evaluatie Markt 66-76 te Beverwijk, 15 december 2004.
- Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatie Markt 66-76 te Beverwijk, 18 mei 2005.

Nieuwe Bussummerweg in Huizen

- Back milieuadvies en onderzoek BV (2009), Evaluatierapport sanering Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 23 december 2009.
- Back milieuadvies en onderzoek BV (2010), Aanvullende gegevens evaluatierapport Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 19 januari 2010.
- Milieutechniek ZVS Eemnes (2008), Verkennend en nader bodemonderzoek aan de Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 5 december 2008.
- Milieutechniek ZVS Eemnes (2009), Deelsaneringsplan inzake de bodemsanering aan de Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 17 maart 2009.
- Milieutechniek ZVS Eemnes (2009), Aanvullende gegevens op saneringsplan, 20 mei 2009.
- Milieutechniek ZVS Eemnes (2009), Afperkend bodemonderzoek op de buurtpercelen van de Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 3 september 2009.
- Provincie Noord-Holland (2009), Verzoek om aanvullende gegevens voor afgegeven beschikking Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 14 mei 2009.
- Provincie Noord-Holland (2009), Beschikking ernst en spoed en instemming saneringsplan Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 15 juni 2009.
- Provincie Noord-Holland (2009), Schorsing beschikking evaluatierapport Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 29 december 2009.
- Provincie Noord-Holland (2010), Beschikking evaluatie sanering Nieuwe Bussummerweg 127 te Huizen, 24 februari 2010.

Nieuwe Haventerrein in Den Helder

- Ministerie van Defensie (2004), Toezending kadastrale kaart bij evaluatierapport, 21 juli 2004.
- Oranjewoud (2001), Aanvullende onderzoek Centrale Bottelarij te Den Helder, augustus 2001.
- Oranjewoud (2003), Plan van aanpak sanering Centrale Bottelarij, 5 februari 2003.
- Oranjewoud (2003), Evaluatierapport inzake de sanering Centrale Bottelarij op het Nieuwe Haventerrein te Den Helder, 22 december 2003.
- Oranjewoud (2005), Monitoringsrapportage grondwater, 13 april 2005.
- Provincie Noord-Holland (2000), Beschikking ernst en urgentie en instemming saneringsplan Centrale Bottelarij op het Nieuwe Haventerrein, 11 juli 2000.
- Provincie Noord-Holland (2003), Beschikking gewijzigd saneringsplan Centrale Bottelarij te Den Helder, 24 maart 2003.
- Provincie Noord-Holland (2004), Verzoek om kadastrale kaart bij evaluatierapport, 18 juni 2004.

- Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatie Centrale Bottelarij Marine Complex te Den Helder, 16 februari 2005.
- Provincie Noord-Holland (2005), Instemming monitoringsrapport Nieuwe Haventerrein Den Helder, 22 september 2005.
- Provincie Noord-Holland (2009), Wbb/Wkpb inhaalslag beperkingenbesluiten nazorg, 4 november 2009.

Sniep in Diemen

- Bodembeheer BV (2004), Raamsaneringsplan Sniep gemeente Diemen, april 2004.
- Provincie Noord-Holland (2006), Beschikking op gewijzigd saneringsplan Sniep 11-18 Diemen, 23 maart 2006.
- Provincie Noord-Holland (2010), Beschikking evaluatie grondsanering Sniep 1-18 te Diemen, 24 november 2010.
- Provincie Noord-Holland (2011), Beschikking saneringsplan grondwater Sniep te Diemen, 29 juni 2011.
- Wareco (2005), Quicksan kostenbesparing bodemsanering de Sniep te Diemen, 28 november 2005.

Voormalige stortplaats Loodijk in 's Graveland

- Provincie Noord-Holland (2001), Beschikking saneringsplan voormalige stortplaats Loodijk 20 oktober 2001.
- Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatie voormalige stortplaats Loodijk te 's-Graveland, 15 december 2005.
- Terrascan (2005), Evaluatie bodemsanering voormalige stortplaats Loodijk nabij nr. 24 (deel A) te 's-Graveland, juli 2005.

Voormalige gasfabrieksterrein in Castricum

- Heidemij Advies (1996), Saneringsplan voormalig gasfabrieksterrein te Castricum, 6 december 1996.
- Provincie Noord-Holland (2005), Beoordeling evaluatie en nazorgplan gasfabrieksterrein te Castricum, 28 juni 2005.

Wandelpad in Hilversum

- Aveco de Bondt (2009), Saneringsonderzoek en nazorgplan Wandelpad (ter hoogte van nr. 20) te Hilversum, 20 april 2009.
- Fugro Milieu Consult (2000), Saneringsplan In-situ sanering op een terrein aan het Wandelpad te Hilversum, 6 juni 2000.
- Provincie Noord-Holland (2009), Beschikking nazorgplan Wandelpad nabij nr. 20 te Hilversum, 29 juli 2009.

Zuideinde in Landsmeer

- Milieudienst Waterland (2007), Resultaten Monitoring Zuideinde 6 te Landsmeer, 3 september 2007.
- Provincie Noord-Holland (2005), Beschikking evaluatie deellocatie I Zuideinde, 30 november 2005.
- Provincie Noord-Holland (2007), Beschikking saneringsplan Zuideinde 6 te Landsmeer, 12 maart 2007.
- Provincie Noord-Holland (2007), Instemming monitoringsrapportage Zuideinde 6 te Landsmeer, 19 september 2007.
- Provincie Noord-Holland (2008), Beschikking evaluatie deelsanering Zuideinde, 19 november 2008.
- Tebodin (2003), Raamsaneringsplan plangebied Zuideinde nr. 6 te Landsmeer, 6 november 2003.

BIJLAGE G

Lijst van geïnterviewde en geraadpleegde personen

Geraadpleegde personen provincie Noord-Holland

- De heer S. Baanders, adviseur/vergunningverlener, unit Bodem, sector Vergunningen, directie Subsidies, Handhaving en Bodem.
- De heer N. Bizot, adviseur/vergunningverlener, unit Bodem, sector Vergunningen, directie Subsidies, Handhaving en Bodem.
- Mevrouw E. de Chiara-Marinescu Neagu, adviseur/vergunningverlener, unit Bodem, sector Vergunningen, directie Subsidies, Handhaving en Bodem.
- De heer C. Denneman, Programmamanager Bodemsanering en Groen, sector Programmeren Projecten Landelijk gebied, directie Beheer en Uitvoering.
- De heer J. Jansman, Unitmanager Bodem, sector Vergunningen, directie Subsidies, Handhaving en Bodem.
- Mevrouw G. Himmelreich, Unitmanager Bodem, sector Vergunningen, directie Subsidies, Handhaving en Bodem.
- De heer E. Langereis, Unitmanager Bodem, sector Handhaving, directie Subsidies, Handhaving en Bodem.
- De heer T. Talsma, gedeputeerde voor Ruimtelijke Ordening en Milieu.
- De heer J. Telder, projectleider, unit Bodem, sector Handhaving, directie Subsidies, Handhaving en Bodem.

Externen

- CSO, de heer M. Rang, algemeen directeur
- Kadaster, de heer H. Bruning, accountmanager
- Grontmij, de heer C. Maurits, senior projectleider
- Grontmij, mevrouw D. Jager, adviseur Bodem
- Tauw, de heer L. Bakker, sectormanager Bodem

BIJLAGE H

Lijst met gebruikte begrippen en afkortingen

Begrip/afkorting	Omschrijving
Bodemsaneringsoperatie	De bodemsaneringsoperatie heeft tot doel ernstige verontreinigingen van vóór 1987 waarbij sprake is van onaanvaardbare risico's, met spoed te saneren.
Bodemverontreiniging	Een bodem is verontreinigd wanneer er door toedoen van de mens stoffen of materialen in de bodem of het grondwater terecht zijn gekomen die schadelijk zijn voor het ecosysteem of de mens.
Ernstige bodemverontreiniging	Indien stoffen in de bodem aanwezig zijn in een concentratie boven de interventiewaarde is sprake van ernstige bodemverontreiniging.
Financiële zekerheidsstelling	Het bevoegd gezag mag financiële zekerheid eisen indien de kosten van de nazorgmaatregelen voor meer dan 50% na een periode van ten minste vijf jaar zullen worden gerealiseerd. Hiervoor zijn de volgende mogelijkheden: ▪ borgtocht of bankgarantie ▪ hypotheek of pandrecht ▪ deelnemen aan een fonds ▪ andere voorzieningen waarbij de financiële zekerheid naar het oordeel van het bevoegd gezag gelijkwaardig is.
Functiegericht saneren	De verontreinigde bodem wordt dermate gesaneerd dat deze geschikt wordt voor het huidige of toekomstige gebruik van de grond.
Gebruiksbeperkingen	Beperkingen ten aanzien van het normale gebruik van een locatie door aanwezige verontreiniging of door verontreiniging die is achtergebleven na een sanering
IBC	Isoleren, Beheersen en Controleren. Het aanbrengen van fysieke barrières zoals afdichtingslagen of schermwanden ter voorkoming van verspreiding van de (rest)verontreiniging. De werking van de isolerende voorzieningen wordt bewaakt door inspecties, preventief onderhoud en monitoring. Als daar aanleiding voor is, wordt ingegrepen. Beheer en onderhoud omvatten ook het uitsluiten van vormen van gebruik van de locatie die tot aantasting kunnen leiden.
Leeflaag	Een laag schone grond die aangebracht wordt ter afdichting van de (rest)verontreiniging, waarbij de dikte afhangt van het (toekomstige) bodemgebruik.

Begrip/afkorting	Omschrijving
Monitoring	Het bewaken van mogelijke uittreding en verspreiding van (rest)verontreinigingen door continue of periodieke metingen van met name grondwater en binnenhuislucht.
Multifunctioneel saneren	De verontreinigde bodem wordt dermate gesaneerd dat deze geschikt wordt voor alle soorten gebruik van de grond.
Nazorg (klassiek)	Er is sprake van nazorg indien er na uitvoering van de sanering nog verontreiniging resteert en indien deze verontreiniging het instellen van beperkingen in het gebruik van de bodem dan wel maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem, noodzakelijk maakt.
Nazorgmaatregelen	Nazorgmaatregelen beogen vooral de blootstelling van mens, plant en dier aan verontreinigingen tegen te gaan en de verspreiding van die verontreinigingen in het milieu te voorkomen. Globaal zijn 3 nazorgmaatregelen te onderscheiden: Registratie, monitoring en IBC.
Nazorgplan	Indien met het oog op het beheer van de restverontreiniging gebruiksbeperkingen en nazorgmaatregelen noodzakelijk zijn, worden deze vastgelegd in een nazorgplan.
Registratie	Het vastleggen van gebruiksbeperkingen (en nazorgmaatregelen) bij het bevoegd gezag en in het Kadaster.
Restverontreiniging	Bodemverontreiniging die achterblijft na functiegericht saneren.
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst.
Saneringsplan	In een saneringsplan wordt aangegeven hoe de bodemverontreiniging (gedeeltelijk) verwijderd zal worden.
Saneringsverslag of evaluatieverslag	In het saneringsverslag wordt beschreven wat het bereikte saneringsresultaat is in vergelijking met het saneringsplan en eventuele afwijkingen daarvan die aan Gedeputeerde Staten zijn gemeld. Wanneer er restverontreiniging is achtergebleven worden de aard en omvang daarvan beschreven.
Schone bodem	Indien de stoffen in de bodem aanwezig zijn in een concentratie onder de streefwaarde, spreekt men van een schone bodem.
Wbb	Wet bodembescherming.
WKPB	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken.

Teleportboulevard 110
1043 EJ Amsterdam

Telefoon 020 - 58 18 585
Fax 020 - 58 18 586

info@randstedelijke-rekenkamer.nl
www.randstedelijke-rekenkamer.nl